ఘటికాచల మాహాత్మ్యము

అవతారిక

శా. శ్రీకాంతాకుచ భూధరేంద్ర యుగళీ సిందూరపత్రాంక బా
హాకల్పద్రుమశాఖలన్ మెఱసి లోకానందసంధాయియై
యాకల్పంబుగఁ దా నభీష్టఫల [1]మీయంజాలు గీర్వాణలో
కైకశ్రేష్ఠుఁడు కృష్ణుఁడీవుత సిరుల్ ఖండోజిభూభర్తకున్. 1

సీ. కోడెమీలకు సిగ్గుకుప్పలించు వినీల
కైరవచ్ఛవిదాయి కన్నుదోయి
చిఱుతరూపునవచ్చు చిన్నారిపొన్నారి
యలల యందముఁజూపు వళులయేపు
పాలమీఁగడ మిన్ను పైకొన్నగిరికన్నఁ
గొమరుగా రుచిగ్రమ్ము కుచయుగమ్ము
అరిదిదీవులమేలు నవఘళింపఁగఁజాలు
చలితకాంచీదామ జఘనసీమఁ
గలిగి పుట్టింటిచిన్నెలఁ జెలఁగునట్టి
కలశవారాశిపట్టి విఖ్యాతమహిమ
నిరుపమప్రాజ్యసామ్రాజ్య వరవిభూతి
కరుణనీవుత ఖండోజిధరణిపతికి. 2

ఉ. రాజమరాళ పాండురతురంగమునెక్కిన రాయరౌతు నీ
రేజగృహాసహాయుఁడగు శ్రీహరి [2]పొక్కిలితమ్మికుట్టి వా
ణీజలజేక్షణాకమలినీదిననేత విధాత యిచ్చు ఖం
డోజివిచిత్రరాయని కనూన మృకండుసుతాయురున్నతుల్. 3

శా. నిండారం దెలిదమ్మినుండి మదినెంతేవేడ్కతో సత్కళా
పాండిత్యంబు కరంబు రాచిలుకకాపాదించు నావల్లకీ

---

1. మియ్యం. పూ. ము. 2. పొక్కిటి. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

దండాలంకృతపాణి వాణి యొసఁగున్ దాక్షిణ్యవారాశియౌ
ఖండోజిక్షితిపాలచంద్రునకు వాక్కల్యాణపారంపరిన్ 4

శా. ఆలోలాత్మసకృత్కృతి ప్రణయగంగాలింగనప్రోల్లస
ల్లీలాభోగి తనూహరిద్రలను హాళింజూచి లోనల్గు నా
ర్యాలీలావతి మానసంబెఱిఁగి యాహారిద్రవర్ణంబు స
వ్యాలోకంబున మాటుశంకరుఁడు కావ్యస్వామినిం బ్రోవుతన్. 5

ఉ. పుట్టదుపూరి నాతలనుబుట్టినకుంభములందు నీయెదం
బుట్టినకుంభయుగ్మమున బుట్టెసుధారసధార [1]తెల్పుమీ
గుట్టని పోరుపెట్టు నలకుంజరవక్త్రునిఁ జూచి నవ్వు నా
గట్టులఱేనిపట్టి దయ ఖండోజిరాయనిఁ బ్రోచుగావుతన్. 6

చ. గరళశశాంకరేఖలను కంఠశిరంబులనుంచి మించు భూ
ధరతనయాసహాయుగతి తప్పులుగల్గినలోనణంచి పై
సరసగుణంబుఁగల్గఁ గడుసున్నుతిసేయుపురాణసత్కవీ
శ్వరకులసార్వభౌములను వర్ణనసేయుదు నెమ్మనంబునన్, 7

చ. ఋషభషలైన కొన్నియపశబ్దములంగృతిసెప్పి కామపా
రుషముల కాళ్ళగట్టుకొని రూఢికినెక్కఁదలంచి శేముషీ
ధిషణులమంచు వాదులకు[2]దీయను కాకవులాడువాక్యముల్
విషరటశంబుగాఁదలఁచి వీనులఁబెట్టరు సత్కవీశ్వరుల్. 8

వ, అని యిష్టదేవతానమస్కారంబును శిష్టకవిపురస్కారంబును దుష్టకవి
తిరస్కారంబునుఁ గావించి కవిజనవనవసంతుండును కామినీనవీన
కేళీనీరమణుండును కదనభూతల పరిపంధి సింధుర కంఠీరవకులధురం
ధరుండును కమనీయనిజయశఃకౌముదీసుధాధవళీకృతదిగంతరాళుండును
కమలనిలయాసహాయవేణుగోపాలచరణారవిందయుగళభ్రమరాయ[3]మాణ
మానసుండును మదీయజనావనబద్ధకంకణుండును మదీయసఖుండును
మదీయసహోదరకోటిప్రవిష్టుండును నై పొల్చు ఖండోజిక్షోణీమండలా
ఖండలుపై బంధురంబుగా నొకానొక మహాప్రబంధంబు రచియింపం
బూనియున్నసమయంబున. 9

1. వేల్పు. తా. 2. దియ్యను. తా. 3. మాన. తా.

సీ. వైరిప్రతాపంబు వడిఁగట్టి నట్టివం
దాన నెవ్వాని శోణధ్వజంబు
కమలసాయకునోయగము మూర్తిగైకొన్న
కరణి నెవ్వాని యాకారమహిమ
భుజభుజంగమనాథ భోగనారాయణ
న్యాయ నెవ్వాని కౌక్షేయకంబు
అకలంకనలినగేహకు ద్వితీయగృహంబు
కైవడి నెవ్వాని కన్నుదోయి
వరఁగు నాతఁడు నిఖిలభూపాలజాల
నిరుపమాద్భుతరసహేతునిజనిటాల
పట్టితానూనసౌభాగ్యవర్ధపాళి
రమ్యగుణశాలి ఖండోజిరాయమౌళి. 10

సీ. హరులెక్కి చనుదెంచి సరిదొరల్ తనతోడ
వేడ్కతో మాటాడ వేఁచూడ
కలితకావ్యవిచక్షణులు రాయసమువ్రాయు
ఘనులు వాకిటిదండఁ గాచియుండ
శ్రీమించ బిరుదుమాస్తీలు పంతములుమిం
చను హజారముచాయ చౌసేయ
భద్రేభయానలు భరతశాస్త్రప్రౌఢి
మురిపెముల్ నింప ముందటనటింప
బంధురానూనసకలప్రబంధకలన
మహిమఁగాంచిన కవిశిఖామణులచేత
రాణమీఱు పురాణభూరమణకథలు
హాళి వినుచుండ నచ్చటికద్భుతముగ. 11

క. వెదురాకువంటితిరుమణి
నుదుటంగలవిప్రుఁడొకఁ డనూనసకావ్యం
బదిగైకొని చెంతకుఁజని
ముదమున నాశీర్వదించి మ్రొగ్గివిట్లనియెన్. 12

శా. ఓ ఖండోక్తివిచిత్రరాయ విను నీవాక్యం దుదక్కంగ నా
శ్రీఖండాచల శీతలాచల ధరాసీమాద్రిరాణ్మేఖలా
దేశాధీశులలోన కావ్యసుమనోలీలాసుగంధప్రయో
దాఖండీకృతమానసుల్ దొరక రాహా మందుకై నన్ మహిన్. 13

చ. భువిని విచిత్రవాక్సరణిఁ బొల్చిన తెన్నలిరామకృష్ణున
త్కవికులవజ్రపాణి ఘటికాగిరినాథమహాచరిత్రమున్
సవరణగా రచించి కృతిసంతతికిన్యుం గెన్న యోగ్యుఁడై
ధన్యుఁ డొకండు 1లేమికిని తామదిలోన వితాకుఁజెందుచున్. 14

సీ. పొలుపేది పుట్టులో ఘలపాలు చేసిన
పశుమూల్యమాత్రంబు ప్రాప్యమనుచు
మూఢాత్ములైన కాముకుల కర్పించిన
నెనరుతోఁ బాలింపనేర రనుచు
ఎదిరిఁ దన్నెఱుఁగని హీనులకిచ్చిన
వసుమతి నపకీర్తి వచ్చు ననుచు
మత్సరగ్రస్తపామరులకీఁ దలఁచిన
విడువక నొంమూలవేతు రనుచు
నెంచి కృతికన్య నింట నే యుంచె నాతఁ
డాతనియభీష్టసిద్ధి నేఁడయ్యె ననుచు
నిన్నువిని తెచ్చినాఁడ నా నిరుపమాన
కావ్య మిది కొమ్ము భాగాంబికాతనూజ. 15

గీ. అనుచు నొసఁగినఁ గైకొని యతని యిష్ట
సిద్ధిఁగావించి 2సంతుష్టిసిద్ధుఁడగుచు
నన్నురావించి యర్ధాసనమునునుంచి
పలికె నుదమేఘ గంభీర భాషణముల. 16

మ. పదసందర్భవిశుద్ధి ప్రౌఢతరశబ్దప్రక్రియాబుద్ధి పా
రదగంభీరచతుర్విధప్రథితధారాసిద్ధి ప్రాపించి 3సం

1. లేమికివితా. తా. లేమిగని. పూ. ము, 2. సంతుష్ట. తా. 3. సంసదవిద్య
ద్విబుధావలి వినుతినెచ్చున్. తా.

సదభివృద్ధిరిరాజసోదరతయెచ్చన్ బెంచు పుంభావ[1]శా
రదవీవేగదవన్న వేంకటగిరీంద్రా! సాంద్రమేధానిధీ! 17

క. విదితప్రబంధములు వే
డ్కదనరఁగ మదంకితముగఁ గావించి ననున్
మొదల పవిత్రము చేసితి
సదయాత్మా! విచిత్రరాయచంద్రవతంసా! 18

గీ. ధరణి తొమ్మిది లిబ్బులు దాఁచుకొన్న
వాని కైనను ధనకాంక్ష వోనియట్లు
కృతులు పదివేలు గైకొన్నఁ గీర్తికాముఁ
డైనవానికిఁ జనదు కావ్యాభిలాష. 19

ఉ. కావున రామకృష్ణకవికల్పితకావ్యమొకండుదెచ్చి స
ద్భావముతోడ నా కతనిపౌత్రుఁడొసంగె మదంకితంబుగా
నీవిఁక హారనాయకమణిప్రతిమానముగా మదీయవం
శావళిచెప్పి కూర్పుము యశంబు భృశంబుగ సంఘటిల్లఁగన్. 20

వ. అని నన్ను బహుమానపూర్వకంబుగా సకర్పూరకార్తస్వరదుకూల సార ఘనసార వాసనాలోలతాంబూలంబుల నాదరించుటయు నేను పరమామోదసంభరితాంతరంగుండనై యభినవంబుగను గృతివిభు నభిజనావళి నభివర్ణించెద. 21

సీ. వాగీశ్వరీవక్త్ర వనజసారంగంబు
కలహభోజనమౌనిఁ గన్నతండ్రి
సప్తలోకీచరాచర కల్పనాచణుఁ
డామ్నాయరత్నరత్నాకరుండు
కలశాబ్ధిశాయిపొక్కిలితమ్మి పసికందు
తోయజాతాస్త్రుని తోఁడఁబుట్టు
పాలును నీరు నేర్పఱచు తత్తడిరౌతు
కడుపు బంగారుబొక్కసమువాఁడు

1. శారదనీవేగదయెన్నగా సుకవిచంద్రా! సాంద్రమేధానిధీ. శారద నీవేగద యెన్న వేంకట... తా.

నలుమొగంబులవాఁడు వేల్పులకుఱేఁడు
బ్రతుకుపొద్దుల జనులకు నుదురుటాకు
[1]కవిలెను లిఖింపనేర్చిన [2]కరణికుండు
గరిమనొప్పారు ధాత జగద్విధాత. 22

మ. [3]వశగీభూత సమస్తసర్గుఁడగు నా వాగీశ్వరీభర్తకుం
గుశికుండాత్మజుఁడయ్యె నాతని కరిక్రూరప్రతాపార్కుఁడై
కుశనాభుండుదయించె గాధినృపుఁడాక్షోణీశుకుంబుట్టె నా
శశభృత్కీర్తికి గాధికిం బొడమె విశ్వామిత్రుఁడత్యున్నతిన్. 23

క. అక్కులమున నక్కజముగఁ
బెక్కండ్రు జనించి రతులపృథ్వీనాథుల్
దిక్కమలముఖీ చికుర
స్రక్కలనాకారి కీర్తి సముదంచితులై. 24

గీ. జలజబాంధవ చంద్ర వంశములమించి
వారివంశంబు భువి మాలివంశమయ్యె
నింబుమీఱంగ సమయాంతరంబువలన
పాలమీఁగడ వెన్నగాఁ బరఁగినట్లు. 25

క. ఆ మాలికులమునఁ గవి
స్తోమాలిమనోహరైక సురతరు వితర
శ్యామాలి చతుర్ధీహిమ
ధామాలిక [4]నిరతి కృష్ణధరణిపుఁడలరెన్. 26

సీ. అనవద్య బర్హి[5]బర్హానలంకృత మౌళి
యకృతాభిరామవస్త్రాపహారుఁ
[6]డనధిరూఢమహావిహంగమధౌరేయుఁ
డజ్ఞాతచౌర్యవిద్యావిలాసుఁ
డనధీతఘోషకన్యాప్రతారణమంత్రుఁ
డరచితాభీరగోష్ఠాధివాసుఁ

---

1. కవిలను. తా. పూ. ము. 2. కరణికంబు. తా. పూ. ము. 3. వశపీ. తా.
4. విరతి. తా. 5. బర్హావలంకృత. తా. 6. దనధిషుఁడన. తా.

దపరావనీంద్ర[1] మంత్ర్యపవారణగరిష్ఠుఁ
దకరాగ్రవేణువిఖ్యాతవాద్యుఁ
డైనకృష్ణుఁడితఁడె యని యభినుతింప
దానవారి వివర్ధనోదారశంఖ
చక్రయుతపాణిఁ బోల్చు నిర్వక్రలీల
రమ్యగుణహారి కృష్ణాజిరాయశౌరి. 27

మ. అనుకంపాహరి నిమ్నతానదవిభుం డై దంయుగీనార్జునుం
డని కై వారము సేయ సార్థమయి కృష్ణాధీశుఁడన్ పేరు పా
వనభావమ్మునమీఱ నా వరసరస్వన్మేఖలానాథుఁడ
త్యనతారాతిచమూనికేతన దరణ్యానీకుఁడై వర్తిలెన్. 28

క. పొంగుచుఁ గృష్ణాధీశుఁడు
భంగములేనట్టికీర్తిఁబడసి సముద్య
త్తుంగయశస్సంగాయిని
గంగాయిని బెండ్లియాడెఁ గరుణానిధియై. 29

సీ. అపకీర్తిగతిబట్టి యాత్మేశుతలముట్టి
బెట్టుగా వడిసుళ్ళఁ బెట్టదేని
చెనటిభంగముమీఱ తనవారిచెలువారఁ
దెరువేది యూరూరఁదిరుగదేని
ఘనజడస్థితి బైట కన్నవారలనోటఁ
బడి తాఁగయనుమాటఁ బడయదేని
ఆనతోద్ధతిగాక లో[3]నార్భటములేక
మొగి నట్టు[4]వీఁకున నిగుడదేని
గంగ చెలగంగ సరియనంగా దనర్చు
పతిహితాచారధృతికి నపారకీర్తి
రతికి నన్యజనజ్ఞాతవితతమతికి
నతుల కారుణ్యధృతికి గంగాయిసతికి. 30

---

1. మంత్ర్యపచార, తా. 2. చనిన. పూ. ము. తా. 3. నార్పడము. తా: 4. వీఁకని. తా.

శా. ఆ గంగాయనితంబినీమణికి రమ్యాంగుండు కృష్ణాజిభూ
భాగస్వామికి సంభవించెను దురాపస్తంభజన్మాయశ
స్త్యాగారంబు జనించెనాగ నరసింహస్వామి భీతారిజా
యాగమ్యస్వభయంకర ప్రబలరూపాటోపసంరంభియై. 31

మ. అరికిన్ పండ్లిగిలించఁ డెంచఁడు [1]హిరణ్యాదృష్టి మత్తాసుహృ
చ్ఛుంభోదగ్రతి చూచికుంచఁడు విపక్షచ్ఛేదనాపాదన
త్వరసంధిల్లిన వేళఁ జూడఁడు సముద్యన్మండలాగ్రంబునే
మరఁ డౌరా నరసాజిరాయఁడు మహామార్తాండసంకాశుఁడై. 32

సీ. ఝుంపాగత ప్రాణ శబ్దాయమాన భూ
ధరగుహాకుహర నిద్రా[2] ప్రసక్తి
కటకభూమిరుహాగ్ర గళితపర్ణాకీర్ణ
పర్వతాంబుకషాయపానయుక్తి
భరితగండమదాపసురభి గంధగజేంద్ర
ఘటనానికాఖేట[3]ఘటనయుక్తి
అనుపమానాధిత్య[4]కాత్మృతాప్రత్యూష
శ్చిత్రభానుప్రభా సేవనంబు
పరులకర్పించి నిజవీరభటమృగేంద్ర
పాలితముచేసెఁ దత్పురప్రకర మౌర
సంతతారాతినేత్రదురంతతిగ్మ
భావిభుండగు నరసాజిభూవిభుండు. 33

ఉ. ఆనరసింహపూజనములన్న శివార్చనలన్న ధర్మ[5]దా
నానకుదారమీని కఠినప్రకృతుల్ రణరంగవీధిలో
నానరసింహభూవిభు భుజాయుధవర్ణినిఁ గన్న ధర్మదా
నానికినోడి యిత్తురు [6]సనాతనసంచితమంచితంబుగన్. 34

క. గురుజాయియందు గనియెన్
నరసాజివిభుండు సుతుల నయగుణనిధులన్

---

1. హిరణ్యవృషి. తా. 2. పసక్తి. తా. 3. ఖటన. తా. 4. కార్తతా. పూ. ము
5. దానానికిదారమీని తా. దానానకుఁదారమీని పూ. ము. 6. సనాతసమంచిత
మంచితంబుగన్ తా.

Scanned by CamScanner

గురునుతి సుందరరాయని
[1]తరుణార్కనిభుని విచిత్రధరణీవిభునిన్. 35

క. ఆ సుందరరాయానుజుఁ
డై సుమతి విచిత్రరాయఁ డలరె విచిత్ర
శ్రీసుందరవిగ్రహావని
తా సుమశరుఁ డనఁగఁ గీర్తితత్పరుఁ డగుచున్. 36

సీ. ప్రబలప్రతీపభూపదురాపశౌర్యాగ్ని
తోయధుల్ మరుభూమి సేయుటొకటి
భుజయుగాశ్రితమహాద్భుతహేతి హతివైరి
వీరుల సురలఁ గావించుటొకటి
చక్రవాళగిరీంద్రసానురత్నంబులఁ
జిరకీర్తిఁ దెల్లగా నెరపుటొకటి
అక్షీణ కరుణాకటాక్షవీక్షణమున
నిరుపేదలకు కల్మి నిల్పుటొకటి
ధైర్యమున మేరుఁ దృణముగాఁ దలఁచుటొకటి
పరధనాదులపై నాసపడమియొకటి
యతివిచిత్ర నిదానమై యతిశయిల్ల
నతనికి విచిత్రరాయాఖ్య యమరుటరుదె? 37

ఉ. మల్లవడీపురీశ్వరుఁడు మానితమూర్తి విచిత్రరాయభూ
వల్లభుఁ డామరద్రుమ నవప్రసవంబుల నంబరాపగా
ఫుల్ల సువర్ణపద్మములఁ బూజలొనర్చు నుమేశు శాంబరీ
భిల్లుని చంద్రశేఖరుని పేర్మి ధరాగతుఁడయ్యు వింతగన్. 38

సీ. హృత్తాపఘనమైన మత్తాపఘనముతో
ముత్తాపఖానుఁడు మూలకొదుగ
అలబలంబుదొలంగి చలబలావళితోడ
బలబలాఖానుఁడు పరితపింప

1. తరుణారుణవిభు. తా...నిభు. పూ. ము.

అంభోరుహేక్షణా డింభారితాత్ముఁడై
యంబారుఖానుఁ డత్యంతములుక
సేనతోడీనుఁడై [1]హీనమానతఁ బాఱి
ఖానకానుండు బల్కానకరుగ
చొచ్చి మల్లాదళంబుల సోమసూర్య
వీథులేర్పడ నఱికిన వీరుఁడంచు
విజయరమ సవ్య నిజసవ్యభుజ నటింప
రహివహించు మీఱి విచిత్రరాయశౌరి. 39

చ. అనవరతస్వకారిత మహామహనీయ మఖాన్నభోజన
మ్మున నళనాయచేని సురముఖ్యులబోలె సదాసుఖస్థితిఁ
[2]దనరునిజాగ్రహారముల తామరతంపరగాద్విజేంద్రులిం
[3]పెనయ విచిత్రరాయధరణీశ్వరుఁడెంతయు సంత[4]సిల్లెడున్. 40

గీ. అతనిగేహిని భాగాంబ యవనిఁ బొల్చు
నతులగుణముల నల యరుంధతినిఁ బోలి
సురభికీర్తుల చట్టాల సురభియగుచు
పతిహితాచారశీల సౌభాగ్యలీల. 41

సీ. మొగమురాజ దినంబు మిగులమండెడి [5]యౌర్వ
వహ్ని చేపట్టిన స్వాహ యెంత
పునుకకూడు [6]భుజించిమనెడు శ్రీ [7]కంఠు దా
యకు మెడసాచిన యార్య యెంత
[8]కడిమి శ్వశ్రుగృహంబు గతియంచుఁ బడియున్న
హరినిఁగైకొన్న శ్రీతరుణి యెంత
పరకాంతకొఱకు శాపగ్రస్తుఁడైన యిం
ద్రునిఁగూడిన పులోమతనయ యెంత
యనుచు వారల కర్హ నాయకులులేమి
కాత్మహసియించి సకలగుణాభిరాముఁ

1. పోనమానతఁ బాఱి పూ. ము. 2. దనర తా. పూ. ము. 3. పెనయు తా. పూ. ము. 4. సిల్లుచున్ తా. పూ. ము. 5. నర్య తా. పూ. ము. 6. భజించి. తా. 7. పట్టి తా. పూ. ము. 8. కలశ్వశురగృహంబు. పూ. ము.

దైన నిజభర్తతోడ నొయ్యనచరించు
కాంతలకు మేటి భాగాంబికావధూటి. 42

ఉ. కొంచెనిగాదు బాలతొడుగుల్ మడుగుల్ సువర్ణముల్
దొంతిగ నుప్పుతోఁ గలుగు తొమ్మిదియుంగొని యేటికేటికీ
పంతుగ నాపెచే మననివారలు లేరు నిజంబుగాఁ దదా
నీంతనమైనయట్టిధరణీజనజాలములోన నెన్నఁగన్. 43

క. ఆ భాగాంబాళచికిన్
శోభిల్లు విచిత్రరాయసుత్రామునకున్
శోభాఖని ఖండోజిమ
హాభాగుఁడు [1]వొడమె నల జయంతస్ఫూర్తిన్. 44

సీ. పుట్టినప్పుడె పూర్వపుణ్యశేషంబునఁ
బుట్టించె బుధుల కద్భుతముదంబు
అడుగుబెట్టిననాఁడె యతులతేజస్ఫూర్తి
*నడుగుపట్టించె ఖలాంధకార
మమ్మమ్మ యనునాఁడె యాకారగరిమచే
నమ్మమ్మ యనిపించె నఖిలజనుల
పలుకనేర్చిననాఁడె ప్రతిమలౌ వేల్పులఁ
బలికించె నాత్మీయభక్తిమహిమ
పలుకబట్టిననాఁడె రూపప్రభావ
భావనమ్మున [2]కామినీ పంక్తిచేత
పలుకబట్టించె సజ్జనకులవిహారి
రాధితమురారి ఖండోజిరాయశౌరి. 54

చ. కలితగుణాభిరాముఁడగు ఖండొజిరాయని బాహుపీఠిపై
బొలుచు ప్రతాపసిద్ధుఁడు విభుత్వవిభూతినొనర్చు పారద
చ్ఛలఘుటికాపరంపరలచాడ్పునఁ దచ్చిరకీర్తిచంద్రికో
జ్జ్వల బహిరంతరంబుల[3]న వర్తిలు నంబుజసంభవాండముల్. 46

1. వొడమెన్ జయంతభాగ్యస్ఫూర్తిన్ - పూ. ము. 2. నమ్మని - పూ. ము.
* ఈ పాదార్థము తాళపత్రమున లేదు. 3. యి. తా.

ఉ. వానిరి ఖండోజీప్రభుఁ డవామకరంబున హేతిఁ బూన యు
ద్యాపని ధావనం బిడి హితావళితోడను పుట్టలెక్కఁగా
నావలి భోగిపల్లఘులమైతిమటంచుఁ దృణంబులెక్కఁగా
గోపరులై తిమంచు [1]ననుకొందురు శాత్రవులాత్మసంపదన్. 47

సీ. మహనీయధామసామగ్రితో గృహదాన
ములు చేసె బ్రాహ్మణావళులకెల్ల
త్రవ్వించె బలిరసాతలముదాక తటాక
ములు నీరు దీయక నిలచియుండ
వేయించె శీతలచ్ఛాయానపాయాభి
రామ [2]ద్రుమావృతారామసమితి
కట్టించె శైలప్రాకారానుకారప్ర
కారసంతతులతో మీఱ గుళ్లు
కనియె తనవంటి తనయుని గాంచెఁ గృతులు
నట్లనేకసంతానసంఖ్యలు గడించి
యీ యవని బొల్చు ఖండోజిరాయధీరు
కేకసంతానయుతుఁడైన యింద్రుఁ డెనయె ? 48

చ. మలసి నిదాఘవేళలను మాపు వెలార్చిన తత్ప్రపాజలం
బుల వరిమళ్లలోఁ బొడముపుల్లు భుజించు ఘటోధ్నికాచయం
బులు పరిశుద్ధపాత్రపరిపూర్ణసువర్ణపయస్సు లిచ్చును
జ్జ్వలగతి ఖండొజీంద్రుపలె [3]సజ్జనవిత్తము రిత్తవోవునే ? 49

సీ. పొంది యబ్ధులు గట్టుపొర్లి వచ్చినగాని
[4]కేరిధూర్తత నొకతూరిచల్లు
సురపథంబొకవేళ సోలి వ్రాలినగాని
క్షితి తాఁగయై యరచేత నొడ్డు
తుహినాచలేంద్రంబు దొర్లి వచ్చినగాని
గడుసుగయ్యాళియై కాలఁ దన్ను

1. ననికొందరు. తా. 2. దృఢా. పూ. ము. దృతా — తా. 3. సజ్జను
ద్రవ్యము రిత్తబోవునే. తా. 4. ధూర్తమైయొక కేరితూరిచల్లు. తా.

ప్రబలదిగ్గజములు ప్రతిఘటించినగాని
మొక్కలిజంతయై మూలఁద్రోయు
గరళకంధర హరి పురందర విరించి
సురలు వచ్చిన నొకసన్నఁజూచు నౌర
కఠినవైరులదశమన్న కానెఁగట్టు
ధరణి ఖండోజిధీరుని ధైర్యలక్ష్మి. 50

ఉ. మెత్తని పల్కులుం గవులమేలిమి తాలిమిసొంపు కామినీ
చిత్తమునాత్మవిత్తముగఁజేయుతెఱంగు హితైకపోషణా
యత్తమనీష మంజులతరాకృతి ఖండోజిరాయునందు స
ర్వోత్తమమైచెలంగు ధరనుత్తముఁజేరిన రిత్తవోవునే? 51

గీ. అమల ముద్దాజిపుత్రి మానాయిసతియు
సమర నరసాజితనయ వీరాయిసతియు
సతనిచేపట్టిమెఱయుదు రమరనగము
మాలతీమల్లికలువోలె లీలనెసఁగి. 52

మ. మతి సౌందర్యకళావిలాసనిధులై మానాయి వీరాయి యు
ద్గతలీలం దనుజేరికొల్వగ విశాఖాయుక్తచంద్రుండునా
క్షితి లక్ష్మీయుతపంకజాక్షుఁడనఁగాఁ జెన్నొందిఖండోజిరా
ట్పతి యాచంద్రధరాధరార్కముగ [1]సంపద్ధాముఁడై వర్తిలున్ 53

షష్ఠ్యంతాలు

క. ఏతాదృగ్గుణగణనా
జాతమనీషావిశేషచతురబ్ధివృత
క్ష్మాతలజనతా [2]వహికి న
శీతలసదఖర్వదోర్వశీకృతమహికిన్. 54

1. మహికినశీతలసర్వదోర్వశీకృత మహికిన్. తా.

2. సంఘధైర్యుడై వర్తిల్లున్. తా.

కం. యక్షపవిపరిణునకు హ
ర్యక్షపరాక్రమమధురాక్రమాధుర్యకు శశిహ
ర్యక్షపదాంబుజపూజన
దక్షపరప్రథితగుణికిఁ దరుణాగ్రణికిన్. 55

క. సౌనాశీరి నిశాకర
సూనశరాసన వసంత సుందరునకు సం
ధానవభార్గవునకు మం
ధాన వసుమతీధరేంద్రధైర్యోన్నతికిన్. 56

క. అక్షీణశ్రీలక్షిత
వీక్షాలబ్ధార్ధసుకవివిశ్రాణితస
ద్రాక్షారస శిక్షిత [1]త
దీక్షాలసమానకవసదీవ్యత్కృతికిన్. 57

క. అతి లలితాతులిత గుణా
ద్భుతునకుఁ గుక్షింభరప్రభుంమన్యపణా
యతనయనాజన [2]విటునకు
సతతశుభప్రభవవిభవశతమన్యునకున్. 58

క. చండ నిజాఖండభుజా
దండ సుజాతప్రతాప తాపన దళితో
ద్దండారిత మస్తతికిన్
[3] ఖండొజిరాయావనీంద్రకమలాపతికిన్. 59

వ. అంకితంబుగాఁగ నమ్మహాకవి యొనర్చిన ఘటికాచలమాహాత్మ్యంబను
మహాప్రబంధంబునకు కథారంభంబెట్టిదనిన. * 60

*

ఘటికాచల మాహాత్మ్యము

ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీలన్ రాజిలు నైమిశమ్మునఁ [1]దపస్విశ్రేణి [2]పౌరాణిక
త్వాలంకారసమేతు సూతుఁ గని పద్మాధీశ[3] సద్మమ్ములన్
శ్రీలీలానిరవద్య మాద్యము మరుత్సేవ్యంబు భవ్యంబుగా
నాలోకించి యొకండు గల్గిన మహాత్మ్యం తెల్పవే - నావుడున్. 1

క. వినుఁ డిందులకు న్నారద
ముని భృగు సంవాద మాత్మ ముద మొదవించున్
మునులార! మీకు నేనది
వినుపింతుం దెలిసినంత విస్ఫుటఫణితిన్. 2

సీ. శశికరద్రుతసార శశికాంత వాఃపూర
పరితఃప్రపూరిత పరిసరంబు
జలచరాశనకేళి జలచరద్విహగాళి
కలరవోద్ధత కలకల ధురంబు
సురమునీశ క్షమాసుర దుర్లభాతిమా
సర ముక్తిమౌక్తిక సరవరంబు
కమనీయ మకరంద కమల కైరవబృంద
పరిలసద్రోలంబ [4]పరికరంబు
ఘటిత కిసలయసమ జటానిటలపటల
ఫలక తిలకిత శశిసిత భసిత లసిత
రసిత పరమ సమాధిమద్విసర రుచిర
రసఝురభరంబు వొల్చు మానససరంబు. 3

ఉ. శ్రీకరలీలఁ గంకణపరిష్కృతమంబుధితేప నిత్యము
క్త్రాకలితంబు రామకథకై వడి జారుమరుత్కుమారవా

---

1. తపద్వి. తా. 2. వారాణిక, తా. 3. పద్మ. తా. 4. పరిసరంబు. తా.

Scanned by CamScanner

ర్గాకర మాదితేయగిరిదారి లసత్సుమనోభివృద్ధి లం
కాకమురీతిఁ బుణ్యజనతాశ్రయ మా సర మొప్పునెప్పుడున్. 4

సీ. కలహంస పరిధూత 1 గరుదుద్యదబ్జప
రాగంబు పటవాసరజముగాఁగ
ఉదబిందు మౌక్తికయుత పత్ర2 పుటహల్ల
కములు రత్నారాత్రి3 కములు గాఁగ
4 కరువలినెగసి యుప్పరమునవొప్పు పు
ప్పొడితెప్ప యుల్లడ పొలుపు గాఁగ
తేటిపూఁబోఁడులపాట ముత్తైదువల్
పచరించు సోబానపాటగాఁగ
ఖగవిరావంబు ద్విజమంత్ర కలనగాఁగ
5 రాలుకేసరములు తలఁబ్రాలుగాఁగ
పద్మినీ పద్మినీమిత్ర పరిణయంబు
గరిమదగు నల యంబుజాకరము కరము. 5

క. ఆమానససరసీతట
భూమిన్ భృగ్వాశ్రమంబువొలుచున్ తీర్థ
వ్యామోహ గతాగత సక
లామర మౌనీంద్ర సముదయాధారంబై. 6

సీ. వాలసంచాలనోద్వేలత చమరీమృ
గమ్ములు సమ్మార్జనమ్ము సేయ
తుండసంభృత తీర్థకుండోదకమ్ములఁ
గలభముల్ 6 కలయంపి గలయఁజల్లు
పచ్చికస్తురియసల్ దెచ్చి భల్లూకముల్
గోముఖశ్రీఁ బాదుకొనఁగఁ జేయు
కరికుంభ7 గలిత ముక్తాఫలమ్ములు దెచ్చి
శుకములు రంగవల్లికలు దీర్చు

1. గరుడయత్నంబనురాగంబు. తా. 2. పట. తా. 3. కలును. తా. 4. తరువులనెగసి....యుల్లెడ పూ. ము. 5. వ్రాలు. తా. 6. కలయంబి. 7. కలిత. పూ. ము. తా.

వెన్నుగానున్న తిమిరము విడక మున్న
వినదినమ్మునను నచట నుదీర్ణపర్ణ
శాలికామాలి కాళింద సరణి సరణి
సత్కుల కులాంగనలకు సమ్మదము [1]పొదల. 7

మ. శుకముల్ ప్రాపినుకుల్ గుణించు గణియించున్ ధర్మమర్మేతిహా
సకథల్ శారిక లీరికల్ గొనుమనీషన్ శేషభాషావిశే
షకళాశాస్త్ర ముపన్యసించు [2]పికముల్ సాత్రాజితీప్రాణనా
యక నామాళి నళుల్ పఠించు [3]సతతోద్యద్గీతికాచాతురిన్. 8

క. ఒకచిత్రమచట [4]జటిపా
లికి మున్ సంజలను గ్రుంకి లేచి సమాధిన్
సకలశకుంతంబులు తా
రకమంత్రోచ్చారణాభిరతి మతిఁ బొదలున్. 9

ఉ. అమ్మునిబాలకుల్ ఫలదళాదులకై వనిజుట్టుచో సహిం
ప్రమ్ములు చేరి యెండకు ఫణంబులు వాటుగఁ జేయ సంతలో
నెమ్ములు వచ్చి సాములకు నే మొసరించిన నేరమేమి న్యా
యమ్మె [5]మీపనుల్ దలఁప నంచు దరిం [6]బురివిచ్చు నీడగన్. 10

మ. పులు [7]లేదున్ మృగశాబకంబుల హరుల్ పోషించు నత్యాదృతిన్
కలభానీకముఁ గాకముల్ మెలఁగు ఘూకశ్రేణితోఁ బిల్లు లె
ల్కలఁ గాచున్ శిఖికోటి లేఁ [8]జిలువలన్ లాలించు [9]నుత్ఫుల్ల బ
ర్హాలసచ్ఛాయల నుంచి యచ్చటియరణ్యానీప్రదేశంబు[10]లన్. 11

క. ముని హోమానల ధూమము
వినువాఁకం గ్రుంకి వెడలు విబుధవధూటీ
జనముల నెఱిముంగురులం
దనరున్ [11]సాంబ్రాణిధూపధారారీతిన్. 12

---

1. మొదవ. తా. 2. బకముల్. పూ. ము: 3. నవరో 4. బేటి పటరికమున్. తా. 5. మూ. 6. బారివచ్చు. తా. 7. తేటున్. తా. 8. జలువలున్ తా. 9. నద్ఫుల్లజర్హా. తా. 10. నన్. తా. 11. సాబ్రాణి. తా.

Scanned by CamScanner

సీ. మొదటి తేఁటులు మూతిముట్టవు తేనియల్
శ్రీ మధుకాని కర్పించి గాని
కోకిలమ్ములు చిగురాకులు గొఱకవు
శ్రీ వనమాలి కర్పించి గాని
లేఁబచ్చికల్ గఱకింపవు హరిణముల్
శ్రీ నీలమూర్తి కర్పించి గాని
ఫల భక్షణక్రియలకుఁ జిలుకలు చలనవు
శ్రీ మాధవునకు నర్పించి గాని
యిటివిజంతువులును హరి మతిఁ దలంచి
గాని యే వర్తనములకుఁ బూని చనవు
నా తపోవన మాహాత్మ్య మభినుతింప
నలవియే వేయిమొగమ్ముల వానికైన. 13

కం. ఆ సాధుసత్త్వాశ్రమ
వాసమ్మున భృగుమునిప్రవరుఁడు వసించున్
శ్రీసఖచరణధ్యానా
ధ్యాసక్తాకాంక్షఁ దాపసావళితోడన్ 14

సీ. కటికియెండలకాఁకఁ గరఁగి గుబాళించు
గోవజవ్వాజి నెత్తావులకును
కమ్మకమ్మలతావి కానుక [1] సేయును
సోలయు చల్లని గాలిసోకులకును
వట్టిమ్రాకుల ననల్ పుట్టింపఁజాలిన
కిన్నరయువతి సంగీతములకు
బిసకాండములు మేసి కొసరుచుఁ బల్కు జ
క్కవకవ కలయిక కాన్పులకును
కలికిపలుకుల రాచిల్కగముల మధుర
మేదుర రసాలఫల రసాస్వాదములకుఁ
జెదరనీయక యింద్రియశ్రేణి నిలిపి
యతఁడు శ్రీహరిభజియించు నవసరమున. 15

1. సేయుంచు. వ్రా. ప్ర.

సీ. శరదంబు దోపరి చపల నా శిరమునఁ
బటు జటాపటలమ్ము పటిమఁ జూప
కల్పకశాఖి శాఖామంజరీ రీల
నాకేల మణి [1]కమండలువు మీఱ
నిటలలోచనశైలతట నీరదాకృతిఁ
గటితటి నజినమ్ము కాంతిఁ బెనుప
ఆకృతిఁదాల్చిన యక్షరావలి యన
శ్రవమున స్ఫటికాక్షసరము దనర
విష్ణునామానుకీర్తిఁ బవిత్రయగుచు
మారుతాహతిఁ దనుదాన మహతి మొఱయ
వచ్చె తనుకాంతినిర్జితపారదుండు
నారదుఁడు భక్తజనసస్య నారదుండు. 16

క. ఇటువలె వచ్చిన నారద
జటి కాతిథ్యాది వివిధ సత్కృతు లెల్లన్
ఘటియించి మదిని ముదమం
దుటఁగని భృగుమౌని యతనితో నిట్లనియెన్. 17

క. నారద [2]హృదయాంతరరీ
నారద మోక్షాతిదుర్విధావలివిద్ధీ
నారద రుచిజితశారద
నారద హరిచరణభక్త నారదయాఢ్యా. 18

ఉ. పుష్కరముఖ్యతీర్థములఁ బొల్పగుధర్మము లామహత్వముల్
పుష్కలవిష్ణువాసముల పూజ్య విచిత్ర చరిత్రముల్ గుణా
విష్కృతవైష్ణవోత్తమ పవిత్రవిశేషకథల్ మహాత్మ! నా
దుష్కృతముల్ దొలంగ దయతో సకలంబును నాన తియ్యవే. 19

క. ఏచ్చోటనుండివచ్చితి
రిచ్చటికి మదీయ భాగ్య మేమని పొగడన్
వచ్చు నని పలుకునంత వి
యచ్చరముని [3]యిట్టులనియె నాతని తోడన్. 20

1. కమండలము. తా. 2. హృదయాతరళి. తా: 3. యిట్లనియె. తా.

Scanned by CamScanner

సీ. [illegible] ము వియ్యపుఁ
మానిని జనని [illegible]
[illegible]మహామహిమతిశయంపు నా
గాయమ యోగనిద్రాస్థలంబు
[illegible] బుట్టినయిల్లు దేవతా
[illegible] మహానసగృహమ్ము
[illegible] దివ్యాంపు తరంగిణీ
[illegible] బ్రాజత్ర
[illegible] గన్నతంత్రి
[illegible] వ్యర్థ ప్రభ [illegible]గుచు
వెలయు [illegible] గంపు [illegible]గంటి
[illegible] ధర [illegible]సాగరంబు. 21

ఆ. [illegible]
పేరంబై [illegible]హితపూతంబై
[illegible] మహాయోగి
స్థితంబై తెల్లదీవి చెలఁగును దానున్. 22

క. శ్రీ[illegible]గుణద్వీపన్
లోకాతీతానపాయనూత్న ప్రభమ
[illegible] ప్రభావ [illegible]ము
వైకుంఠపురంబు సిరుల వఱలు న్మిగులన్. 23

సీ. హాటక హరినీల కూట ప్రదీప్త సా
లములచే నమర సాలములచేత
సుందర కుధ రోపమాన మానిత సౌధ
తతులచే యోగిసంతతుల చేత
[illegible] రసభాస్వదమృత సరోవితా
*నములచే సుర విమానములచేత

1. [illegible]. తా. 2. సితా.........స్థితంబై. తా. * ఈపాదము తాళపత్రి [illegible] లేదు.

Scanned by CamScanner

రాకాసుధాకర రాజన్ముఖ సమూత్క-
రములచే మణి మందిరముల చేత
సలలిత కిసలయ సుమ ఫల సహిత మహిత
వనులచే దివ్యలోక పావనుల చేత
వఱలు శాశ్వత లబ్ధాపవర్గ యోగ్య
భాగ్యనికరంబు వైకుంఠపట్టణంబు. 24

సీ. నును గాలిదూది పానుపు లెన్నియో కాని
యందఱు శయనీకృ తాహి వరులు
సురలోకవాహి నిర్ఝరము లెన్నియొ కాని
యందఱు దివ్యతీర్థాంబు పదులు
నీట జనించు మానికము లెన్నియొ కాని
యందఱు కౌస్తుభహారయుతులు
చలి వేఁడి వెలుఁగుల సాము లెందఱొ కాని
యందఱు నిందు కంజాప్త దృశులు
ఖగకులాధీశు లెందఱు కలరొ కాని
యందఱును పుల్గురా టెక్కెయముల వారు
నాఱు వోసిన రీతి నున్నారు ధీరు
లన్నగరియందు కాపురంబున్నవారు. 25

ఉ. అందొక కేళికా మణిగృహమ్మున తారకకాంతకాంతశ
య్యం దగ నిందిరా సరసిజాననఁ గౌఁగిటనాదరించి యా
నంద రసాబ్ధిఁ దేలుచు ననారతమున్ సనకాదియోగిరా
డ్బృందము గొల్వ నున్న యఖిలేశ్వరభావుని వాసుదేవునిన్. 26

క. సేవించి తత్పదార్చన
గావిం చిలఁ గలుగునట్టి కమలాధిప లీ
లావాసంబులు జూచితి
నావుఁడు నవి దెలుపుమనిన నారదుఁ డనియెన్. 27

మ. ఉపధానీకృత హస్తతామరస సంయుక్తోత్తమాంగంబు ప
ద్మ పుటాంతర్నివసన్మద[1] భ్రమర రమ్యంబై విరాజిల్ల భ

1. భ్రమణ. తా.

Scanned by CamScanner

త్రి పరాధీనత లంకదిక్కు మొగమై కాకోదరాధీశశ
య్య పయిన్ భాసిలు రంగధాముని సహస్రాదిత్య భా ధామునిన్. 28

సీ. ఉపధానిత కరస్థితోత్తమాంగోత్తుంగ
ముకుట రత్నప్రభల్ రకము(జూప
బ్రహ్మపేటీపుష్కర క్రోడ మదభృంగ
దంగంబు శృంగారభంగి(దనర
రమ వంతునకు పచ్చు క్షమ లీల రప్పగా
ల్మచ్చ పేరురమున నచ్చసేయ
కౌస్తుభ గ్రైవేయ కనకకుండలహార
కేయూరకాంతులు క్రేళ్ళదాట
సహ్యాకన్యాతటోత్తాలస త్తసాల
రంగ దామ్నాయశృంగైకరంగగేహ
శేషశయ్యను బవళించి [1]శ్రితులమనుచు
రవిసహస్రప్రభాధాము రంగధాము. 29

గీ. అచటి కీశానహరిదంతలాగ్రవీథి
నందమైతగు తిరువాళురందధామ
మునను మునివాహనాహ్వాయ మునివరేణ్యు
మనుప[2]వెలసిన యా జనార్దనువి ఘనుని. 30

గీ. తపసి బృందంబు వెఱ(గొంద(దపము పేయు
నల పరాశరమౌని(గృతార్థు(జేయ
నవని సాక్షాత్కరించిన యసుర హరుని
శ్రీసతీపతి(దంజాపురీ నృసింహు. 31

క. శ్రీమద్రంగమునకు మూ(
డామడను గవేరజాతటాంచిత నంబి
ల్లామపురిం గన(దగు శ్రీ
ధాముని సౌందర్యనాథు దైవతనాథున్. 32

1. శ్రీత. తా. 2. వలసిన. పూ. ము. తా.

Scanned by CamScanner

క. అరుదుగఁ గ[illegible]బనూ[illegible]ను
పురవరమునఁ బురహారాబ్జభూసుత్రాముర్
పరివేష్టింపఁగ నిలిచిన
యురు కరుణాపాంగసీము నుత్తమ నామున్. 33

క. తిరు[1]వెళ్ళరపురి శ్వేతశి
ఖరిపై నొర పైన దివిజకాంతలు గొలువన్
వర వైభవంబులను బొ
ల్చు రమాధవుఁ బుండరీకలోచనదేవున్. 34

క. తెల్లముగఁ గుంభఘోణపు
రోల్లస దనిలాశ రెండు క్రోసుల నేలన్
బుళ్ళన్ [2]బుదకుడి నుండెడు
బల్లిదు రఘునాథు హృత కబంధ విరాధున్. 35

గీ. ఉర్వి రంగస్థలమునకు యోజనమునఁ
బూర్వహరిదంచలమున నపూర్వమహిమఁ
దివిరి తిరుపేర్నహర్పుర దివ్యధామ
మందుఁ దగు పద్మనయను ననంతశయను. 36

గీ. కుంభఘోణంపు వాయు దిక్కోణ భూమి
నమిత వైభవసామగ్రి సమరు [3] నాద
నూరఁ బ్రహ్లాదముఖులను గారవించు
జిష్ణు యోగీంద్రయోగవర్ధిష్ణు [4] విష్ణు. 37

గీ. కుంభఘోణంపు తూర్పునఁ గొమరు మీఱు
[5] తిరువళందూరఁ బావక దేవునకుఁ బ్ర
సన్నుఁడై యున్న దేవతాసార్వభౌము
వనజ నయనుని గోపికావల్లభునిని. 38

క. పరికించి కుంభఘోణన
గరి కాగ్నేయాశఁ గడుఁ బ్రకాశించు చిరు

1. నేళ్వర. తా. 2. ప్రధకుడి. తా. 3. యాద. తా. 4. జిష్ణ. తా
5. తిరువందళూర. పూ. ము.

ప్పురి నున్న శేషపన్నగ
వరదున్ ఫణితల్పశాయి వైభవదాయిన్. 39

క. వరవిభవములన్ సిరిచి
న్పురమునఁ [1]బురహరసురేశ్వరుల్ భజియింపన్
ధరకుం బ్రత్యక్షంబౌ
గిరిభరణసహిష్ణు బాలకృష్ణున్ జిష్ణున్. 40

క. చొక్కణ్ణూరు పురంబున
నక్కౌశిక యజ్ఞవేది యం దుద్భవమై
రక్కసులఁ దునిమి దాసుల
యక్కరఁ దీరుచు జనార్ధ నాహ్వయ మూర్తిన్. 41

చ. ఘనమగు కుంభఘోణమునఁ గాంచన పుష్కరిణిన్ జనించు కాం
చన జలజాతనాయికను సన్నుతవైఖరిఁ బెండ్లియాడి కాం
చనమునికిం బ్రసన్నుఁడగు [2]సారసపాణిని శార్ఙ్గపాణి [3]స
న్మునివరమస్తకోపరి సముజ్జ్వలపాణిని దేవతాగ్రణిన్. 42

క. తిరుకండియూరు నాఁదగు
పురవరమున దనుజసమితిఁ బొలియింప సురో
త్కరముల మనుప న్నిలిచిన
నరరక్షచణుని నాదినారాయణునిన్. 43

సీ. తిరువిణ్ణహర్పుర దివ్యధామంబున
విలసిల్లు జగదీశు వేంకటేశు
తిరుకణ్ణపురవరాంతర విమానమ్మున
నిలుచు చతుర్బాహు నీలదేహు
తిరుమంగయాళ్వారు నరయు [4]తిర్నగరి నృ
హరిని లక్ష్మీశు నారాయణాఖ్యు
తిరు వాలిమణవాళ దివ్యనామమున శో
భిలు నాగపట్టణ వేంకటేశు

1. పురహరప్రభవాసురేశ్వరులభజియింపన్. తా. 2. సాదర. తా.
3. త. తా. 4. తర్వారితిర్ణహరిలక్ష్మీ శ. తా.

తిరుణరియ్యూరి దనరారు ద్విభుజ పరిఘ
పంకజ నికేతనాధీశు వేంకటేశు
మహిమ[1] నొప్పు నందిపుర విణ్ణహరనగరిఁ
జేరియున్నజగన్నాథు శ్రీసనాథు 44

క, తిరువిందళూర సకలా
మర పరికరముల్ తపస్సమాధి భజింపం
గరుణామతి వారలకున్
వరములొసంగిన [2] సుగంధివననాథుహరిన్. 45

సీ. చిత్రకూటమ్మునఁ జెందమ్మికొలనిచెం
తం దనరారు గోవిందరాజు
శ్రీరామవిణ్ణహరీ పుర మేలు స
ద్భావుఁ ద్రివిక్రమ దేవదేవు
తిరుకూడలూర్పురాధిపు నుపమాతీతు
వర దయాంబుధిరాజు వరదరాజు
[3]ఖలసంహారుని తిరుకణ్ణంగుడి వసించు
శ్రీసౌఖ్యవర్ధిష్ణుఁ జిన్నికృష్ణు
గరిమఁ దిరుకణ్ణమంగాఖ్య కటక మేలు
భక్తవత్సలదేవు దివ్యప్రభావు
హనుమమనుపం గపిస్థలమ్మునను[4] వెలయు
నింద్రశాత్రవవరదు గజేంద్రవరదు. 46

క. భరతాద్యనుజులు సీతా
తరుణీమణి గంధవాహతనయుఁడు గొలువం
[5]దిరువెళ్ళియన్‌గుడి నగరి
వెరవొప్పఁగనేలు [6]దేవవిభు రాఘవునిన్. 47

సీ. తిరుణాంగ[7] పత్తనాంతరసీమ [8]మాణిమా
దక్కొకెఁ వెలఁ దిరువెళ్ళకొళంబు

---

1. నచ్చిందిపురివిణ్ణహరినగరిజె. తా. 2. సుగంధవన. పూ. ము.
3. ఖలనసంహారుని. తా. 4. వేలయ. తా. 5. తిరువెళ్ళియకుడినగరము. 6. దేవి.
7. పట్టణాంతర. తా. 8. సు మణిషూడ. తా.

Scanned by CamScanner

తిరుమణికూడపెఱుంపురుషోత్తమములు శం
ఖాజ్ఞ కోవెలయును బురుడు లేని
యల్ల[1]పాత్తంపల్లియరిమేయవిణ్ణహ
రము కావళంబాడి యమితవిభవ
మహము వైకుంఠవిణ్ణహరంబు నాతిరు
త్తేవనార్తోహము సేవకనిధి
యగు తిరుత్తెత్తియంబలంబనఘవచ్చి
దా మహామహిమారీతిఁదనరి భక్తిఁ
గొలుచు దాసుల కోర్కులీఁ[2]గోరి ధరిణిఁ
దనరు నేకాదశో జ్జ్వల ధామములను. 48

క. విలయాంబుధిమగ్న మహా
వలయంబు సముద్ధరించు వరకీర్తియె యు
జ్జ్వలమూర్తిఁ బ్రవర్తిలెనా
నలరెడు శ్రీ[3]కృష్ణదేహు నాదివరాహున్. 49

సీ. నతజనాధారు మన్నారు కోవెల యేలు
వ్రజ సంచరిష్ణు శ్రీ బాలకృష్ణు
పాపనాశనపురీ భర్మహర్మ్యంబున
వసియించు నతరాజు వరదరాజు
నలపాండ్య నలధర నలహర్తిరుమలయన్
వీటవసించు శ్రీ వేంకటేశు
తిరుకోటియూర నిందిరఁ గూడి వర్తిల్లు
కృష్ణావినుతభావుఁ గృష్ణదేవు
విపుల[4]విభుతఁ దిరుమెయ్యివిణ్ణపురము
నెలమిఁ బాలించు సత్యగిరీశు నీశు
మునులతోఁ దిరుపుళ్ళానిపురిని సలిం
ధామ దీక్షాసమున్నిద్రు రామభద్రు 50

1. పాంతం. 2. గోరు. తా. 3. ముష్ణఁగిహు. తా. 4. విభుతతి....రుమెయ్యిష్ణపురవరమ్ము. తా.

Scanned by CamScanner

సీ. దళితాఘమగు తిరుతంగాల్పురమ్మున
శ్రీయుక్తుఁడైన నారాయణవిభు
మునినుతుండై తిరుమోహూర్పురి వసించు
ఖండిత[1]చండాఘుఁ గాలమేఘు
నల దక్షిణమధురాస్థలమున భక్తపా
లకుఁడైన కూడల[2]వకియనాము
శ్రీమించు కురువిత్తురీ పురంబున నతి
ప్రేమ దాసులఁ బ్రోవు కృష్ణదేవు
గరిమ శ్రీవిల్లిపుత్తూర సురలు మునులు
సన్నుతులు సేయఁ జెన్నారు మన్న[3]వారు
నగణితైశ్వర్యమునఁ దిరునగరి యేలు
నాదిలక్ష్మీసనాథు నయ్యాదినాథు. 51

సీ. తులవెళ్ళిమంగాళాద్భుతపట్టణంబున
విలసిల్లు న య్యరవిందనేత్రు
శ్రీవరమంగపురీనాథు నతసాధు
సమృతాంబునిధితనయాసనాథుఁ
తెందిరుర్పే[4]ర్పురియందుఁ జెన్నొందు పు
రందరస్తుతుఁ [5]గేశినేందసంజ్ఞు
వైకుంఠపట్టణ[6]వాస్తవ్యు భవ్యవై
కుంఠసంధాత వైకుంఠనేతఁ
గూర్మిమీఱఁ దిరుప్పుళిగుడి పురమ్ము
భూరివైభవమున నేలు భూమిపాలు
మంగపట్టణ మణిమంటపాంగణమున
నలరు నతదేవు విజయాసనాఖ్యదేవు. 52

సీ. నగవుఁజూపులఁ గుళిందనగరి నున్న వ
ర్జితశౌర్యు శ్రీ నవనీతచౌర్యు

1. చండాఘు. తా. 2. ళఘియ. తా. 3. నారు. తా. 4. పురి. తా.
5. మకరపన్నోజ్ఞు. తా 6. వాసవ్యు. పూ. ము.తా.

Scanned by CamScanner

తిరుకురుంగుడి మహాపుర సౌధవీథిక
వఱలు బృందారకవైరివైరి
పాలితసూరిఁ దిరు[1]క్కోయిలూరిపురి హాస
ధవళాస్య భక్తనిధాను శౌరి
నయ్యనంతపురంబునం దహిశయ్యపై
మీఱు మురారిఁ జాణూరవైరి
సాదుజనయిత్రి[2]వన్పరిసరధరిత్రి
వలను మీఱ వసించు శ్రీవత్సవత్సు
నా[3]తిరుక్కాట్కరపురంబునాదరించు
నఖిలభక్తనిధాను నప్పాభిధాను. 53

సీ. తిరుమూడికలమను దివ్యస్థలంబునఁ
గ్రీడించు నల పుండరీకనేత్రు
సురలెన్నఁ గుట్టనాట్టిరుపుళియూర్పుర
మున వసియించు నపూర్వనాథు
తిరుచెంగణూర[4]ను పురవరమ్మున నొప్పు
దివ్యభావాస్తవ్య దేవసేవ్యు
నలువగొల్వఁ గ[5]దిరుణావై నగరిని వ
ర్తిలు ధీరనుతభావు దేవదేవు
వార్తకెక్కిన తిరువణ్ణ[6]వార్నగరిని
మున్న నతజనమందారు మన్ననారు
[7]నుతి యొనర్పనగు తిరువందూర్పురమున
నాత్తనరసఖ్యు నల ప్రవాళాధరాఖ్యు. 54

సీ. అల తిరు[8]వత్తూర మను [9]పత్తనంబున
హరిశయ్యఁ దగు కేశవాభిధాను
నుత్త[10]చుక్కొండ నా నొప్పు పత్తనమున
నలరెడు నల య[11]నన్యగతినాథుఁ

1. క్కోశూరి. తా. 2. వణ్పరి శా. తా. 3. తిరుక్కాక్కెర. తా.
4. వసత్యల్పన......స్తవ్యు. తా. 5. తిరుణనాయి. తా. 6. వాన్నగరిని. తా.
7. నుతిగనుతమ...రు. తా. 8. వాట్టార. తా. 9. పట్టణంబున. తా. 10. ముకోండ. తా. 11. నస్య. తా.

బూని తిరుకుక్కుడిస్థానంబునవసించు
1 నలనరసఖ్యు నా రాయణాఖ్యుఁ
తిరువారనెడు పురవరమునఁ గ్రీడించు
పాలితజిష్ణు శ్రీబాలకృష్ణు
వినుతి సేయంగఁ 2దిరుమందివెళ్ళనగరి
దేవపతిగొల్వ నున్న శ్రీ దేవనాథు
నా తిరుకోవలూర్నగరాగ్రసౌధ
వీధి సర్వస్వతంత్రుఁడై వెలయు కృష్ణు. 55

క. అలకాంచితమై తనరెడు
నల కాంచి పురిస్వరించి యధ్వరవేదీ
స్థలి వెలసి కరినగంబున
నిలిచిన శ్రీవరదరాజు నిరుపమతేజున్. 56

క. ఆ కాంచికా పురమ్మున
శ్రీకర వేగవతి సుప్రసిద్ధాంబువులన్
లోకములు మెచ్చ జనులకు
వే3కావించిన రమేశు వేగవతీశున్. 57

సీ. పరమేశ విణ్ణహర్వాప్రింత కాంచీస్థలి
నున్న జోళా 4ధీశుఁ జిన్నికృష్ణు
నట దిరుప్పాడహం బనునెడ వసియించు
పార్థసారథినాముఁ బద్మనేత్రు
5 న త్తిరుతంగస్థలావాసమునఁ బొల్చు
దీపప్రభావాఖిలప్రదీపుఁ
6గామాక్షిబిలరతింగళ్ తుండధామధా
ముఁ దదీయినాము సంపూర్ణకాము

1. నతలసషాఖ్యు. తా. పాదము పూర్తిగాలేదు. 2. గరిమఁ దిర్వెళ్లినగరి. తా.
3. కొన్పించిన : కొన్వించిన. తా. 4. ధీను. తా. 5. నాతిరు. తా. 6. కామగతిం
గత్తుండధామ. తా.

నటన వెళుక్కై యను చోట నధివసించు
శ్రితజనావనవ్రతరంహు శ్రీనృసింహు
నంద! తిరుపటనంబున నలరు నఘ వి
దారిఁ జోళసింహాదాభిధానశౌరి. 58

గీ. పరుసఁ గాంచిహాకల్పనూర్పురమనంగ
దీనుల నిధానమయిన కార్వాన మనగ
వరలు జగదేకనిశ్చల వైభవముల
నలరు శ్రీహరిధామములందు...రయ. 59

శా. వీక్షామాత్ర ఫలప్రదంబయిన యావీక్ష్యావనా[2]ఖ్యాత పు
ణ్యక్షేత్రంబున శాలిహోత్రమునిహర్యక్షంబు రక్షింప ప్ర
త్యక్షంబై నిటలేక్షణుండు నుతిసేయన్ వీరకోటీ రథా
ధ్యక్షుండై తగు వీరరాఘవు సమిత్క్రందోల్లసల్లాఘవున్. 60

సీ. అలకాంచిచేరువ నష్టభుజంగమ
నిలయధరాధ్యక్షు నీరజాక్షు
తిరునిన్నయూర్పుర దివ్యసౌధమ్మున
వివిధభోగనివేశు వెంకటేశు
లీలఁ దిరుప్పుక్కులీ గ్రామమున నున్న
విజయా[3]ఖ్యరాఘవోర్వీతలేశు
నత్తిరునిర్మలాఖ్య పురంబు నేలెడు
వైరివారణసింహు నారసింహు
తిరువదవ్వంద[4] పట్టణస్థితి వసించు
నాది భూదారమూర్తిఁ బద్మానువర్తి
నత్తిరుకడమల నున్న యమరలోక
మాన్యు నాపల్లిగొండ పెర్మాళ్ల దేవు. 61

క. ఎక్కుడు తపమునఁ దనువుల్
[5] చిక్కఁగ ఘటికాచలాఖ్యశిఖరిస్థలిపై

1. తిర్వూర...న. తా. 2. ఖ్యాన. పూ. ము. తా. 3. భి. పూ. ము. తా.
4. పత్తనస్థితి. పూ. ము. 5. స్రుక్కఁగ. తా.

1 నెక్కొను సప్తర్షులకున్
దక్కిన యక్కాఱుకణ్ణి సంహారమూర్తిన్. 62

సీ. పాదాబ్జరజమునఁ బాషాణ పుత్రిం
వనితఁగాఁ జేయు పావనత ఘనత
హరశరాసవిభేద మవనిజా కల్యాణ
మునకు నుంకువ సేయు భుజ బలంబు
మున్నీరు బాణాగ్రమున నాణిముత్తెంబు
భాతిగా నుంచిన పాటవంబు
పరశస్త్రశిఖిని రావణముఖా సురకోటి
శలభముల్గాఁ జేయు శౌర్య మహిమ
తొలఁక లక్ష్మణ భరత శత్రుఘ్న వాయు
జార్కజ విభీషణాదులు నఖిల ఋషులు
గొలువ వైదేహితోఁ గూడ నల యయోధ్య
రాజిలు దయాతిసాంద్రు శ్రీరామచంద్రు. 63

క. ఆనందమయ విమానం
బానందమగరిమదాన నలరారు యశో
దానందతపఃఫలమగు
2నానందహారి నంజనాచలశౌరిన్ 64

గీ. తిర్వలిక్కేణి దివ్యమందిర చరిష్ణుఁ
గృష్ణనామ రథాలంకరిష్ణుఁ గృష్ణు
నల 3యహోబలపర్వతాధ్యక్షుఁడైన
శ్రీయుతా4యతవక్షు శిక్షితవిపక్షు. 65

సీ, చిప్పకూఁకటిరేఁక నొప్పు నొఁదలమీఁద
చలిదిచిక్కము వింత చెలువుఁగులుక
వ్రేతలవలపుఁగొల్పెడు దిస్సమొలహత్తి
గచ్చకాయలత్తి ఱచ్చ సేయ

1. నెక్కొను. తా. పూ. ము. 2. నానంద కథా విధారి. తా. 3. మ. తా.
4. యుత. తా.

Scanned by CamScanner

మువ్వంకమురువుతో మురళియూదెడు నిండు
సొగసు గోముల[1]చొక్కు సొక్కఁజేయఁ
జిరుతనవ్వులడాలు చేనున్నవలమురి
గలమురిపెమునకుఁ గళుకు[2]నింప
[3]భైమిదక్షిణదిక్తటప్రాంతభూమి
సకలదివిజులతోడ సాక్షాత్కరించి
పుండరీకుని మనిచిన పాండురంగ
విఠ్ఠలాధీశుఁ గోటిరవిప్రకాశు. 66

సీ. యాదవశిఖరి నత్యాదరంబున నున్న
రసికుఁ [4]జళ్ళంపిళ్ళరాయశౌరి
హాళి సాలగ్రామ శైలంబున వసించు
నా స్వయంవ్యక్తు దీనాధినాథు
నైమిశకాననభూమి భక్తావన
మానితరంహు జ్వాలానృసింహు
నంత శ్రీరంగాంతరాఖ్యధామమ్మున
శ్రితజనావన[5]కల్పు శేషతల్పు
బదరివనమున నర్జునప్రాణసఖిత
నఖిలము [6]నెఱుంగుచున్న నారాయణాఖ్యు
నా ప్రయాగస్థలమ్మున నతుల విభవ
మహిమఁ గనుపట్టు శ్రీ మధుమాధవాఖ్యు. 67

క. [7]తిరుపేరు త్తిరుమణి[8]మం
దిరసీమన్ శ్రీధరాసతీసేవితుఁడై
చరణా[9]నత జనులకు నిహ
పరఫలములఁ గరుణనొసఁగు బాలముకుందున్. 68

సీ. పురుషోత్తమస్థానమున నిండుకొలువుండు
శ్రీ జగన్నాథు లక్ష్మీసనాథు

---

1. చొక్కు. తా. 2. నించ. తా. 3. నైమి. తా. 4. శళ్ళవిళ్ళ. తా.
5. తల్పు. పూ. ము. 6. నెఱుగనున్న. తా. 7. తిరుపెరుతి పురిమణి. తా.
8. మందిరమున. పూ. ము. 9. నుత. తా.

వైకుంఠ [1]మున భాగవతులతో వసియించు
కువలయశ్యాము వైకుంఠనాము
కలశపాథోధిసంగత సితద్వీప ప్ర
సిద్ధసౌధనిల[2]యి శేషశాయి
మధురాపురీహేమ [3]మందిరాంతర రత్న
మయసౌధవాసు రమావిలాసు
మరి [4]తిరున్వేలివిఖ్యాత వరతరా[5]ఖ్య
మైన తిర్వారయిప్పాడి నలరు శౌరి
శ్రీసతీయుక్తుఁ బట్టాభిషిక్తు ద్వార
కాపురీధాము భక్తరక్షణలలాము. 69

సీ. తీర్థయాత్రావృత్తిఁ దిరుగుచు సేవింపఁ
గాఁగంటి నదియనుగాక మఱియు
ననఘ! శమ్యాప్రాస మను నాశ్రమమున స
త్యవతి [6]నందనుఁడే సుతటినిచెంత
నాగమవ్యాకరణాష్టాదశపురాణ
రమ్యార్థ [7]తరము భారతము సేసె
నాసరస్వతి నర్ణవాభ్యర్ణమునఁజేర
నరుగు తుంగతరంగ నభ్రగంగ
రవిజ నంద విపాశ వేత్రవతి రేవ
సరయువు మలాపహారి భీమరథి వృద్ధ
గంగ కృష్ణయు కావేరి తుంగభద్ర
వేగవతి యాదిగాఁగలవివిధనదుల. 70

గీ. పుణ్య తీర్థములైన త్రిపుష్కరములు
ద్వారవతి వారణాసి యవంతి మాయ
మధుర కాంచి యయోధ్య నా నధిక పాప
హరములై వార్తకెక్కిన పురవరములు. 71

1. వరభోగ. పూ. ము. 2. నీలాయి. తా. 3. మందికాంతర. తా.
4. తిరువ్వెలిధి. తా. 5. ద్య. తా. 6. నకదనుఁడు యె తటని తా. 7. రతము. తా.

Scanned by CamScanner

క. ధాత్రీతనయారాఘవ
గోత్రావరలిఖితచిత్రకూటంబై పై
చిత్రిఁదగు చిత్రకూటము
పాత్రతరంబైన పంచవటియును భక్తిన్. 72

క. కనుఁగొనివచ్చితినన నతఁ
డనఘా! యీ మాటయెనిమిదగు తిరుపతులన్
దనరుసుచరిత్రములు పా
వన పూజ్యస్థల కథాప్రభావము కరుణన్. 73

క. ప్రకటింపుచు నడుమ నొకిం
చుక ఘటికాచలముమహిమ సూచించితి రు
త్సుకతన్ హరియాశైలము
నకు వేంచేయుటకు కారణం బెయ్యదియో ? 74

క. వేడుకయయ్యెడు తద్గిరి
చూడామణికథవినంగ సుర [1]ముని! యబ్జ
క్రోడప్రోద్భవనందన!
యీడితమృదువచనరచన నెఱిఁగింపఁగదే. 75

మ. అనుడున్ ధన్యుఁడనైతి నియ్యెడ మహాత్మా! యాత్మభూనేతకై
నను వాగ్దేవతకైన వేదములకైనం బన్నగస్వామికై
నను వాచస్పతికైన నా కుధరమున్ వర్ణింపశక్యంబుగా
దనినన్ మాటలువేయునేమిటికి శక్యంబౌనె మాబోంట్లకున్. 76

ఆ. సనక జనక జనకుఁడనురాగమున రమ
కాంతీయ నేత దచల చరిత్ర
మేను వింటి [2]నొప్ప నదిమహాఘచ్ఛటా
దారణంబు ముక్తి కారణంబు. 77

సీ. సంచితాద్యఘ సమిత్సమితికిఁ గార్చిచ్చు
హరివైభవస్వర్ణ మొరయ మచ్చు

1. వర. తా. 2. గొప్పనిది. తా గొప్పమిది. పూ. ము.

సకల [1]సత్వపురాణ సారాంశముల హెచ్చు
కై వల్యరమఁ [2]బ్రీతికలువవచ్చు
విష్ణుస్థలమణుల వెల [3]దీర్చు బలుబచ్చు
శ్రీలతాంగి వసించు మేలుమచ్చు
సాధుసమాగమజ్ఞానవిద్యకు నచ్చు
వివిధజన్మార్థముల్ వెరఁజు ముచ్చు
సనక జనకాది సురవర [4]చయము మెచ్చు
విపులతర నవవిధభక్తి [5]వెదుకవచ్చు.
పుణ్యసౌధవితానంబుపూలకుచ్చు
వినుము దానిమహత్త్వమెంతనఁగవచ్చు. 78

క. కావున విను ధన్యులకు ర
మావరచరణాబ్జభక్తి [6]మలయుఁ వెలయున్
శ్రీవైభవంబు నఘము
ద్రావిద్రావణవిధాయి ధర్మస్పృహయున్. 79

సీ. [7]ఆరామనామ జపామోద మేదుర
హృదయారవిందులై పొదలువారి
శౌరి కథాసుధాసారంబు తోరంబు
గా వీనుదోయిళ్ళఁ ద్రావువారి
పద్మారమణపాద పద్మార్చ్వణాళ స్త
హస్తారవిందులై యలరువారి
తీర్థపాదపదాబ్జతీర్థసం[8]సేవన
మున పావనాంగులై తనరువారి
వారిజోదరచిహ్నముల్ వరలువారి
ధీరమతులై ముకుందుఁ గీర్తించువారి
దూరమునఁజూచి పరువెత్తు దురిత [9]మతులఁ
గెడపు [10]కాసరవాహను కింకరాళి. 80

1. సత్య. పూ. ము. 2. నెతికల్వవచ్చు. తా. 3. దీర్పు. తా. 4. శయము. పూ. ము. తా. 5. వేదిగ. తా. 6. మరయన్. పూ. ము. 7. శ్రీ. తా. 8. నేచన. పూ. ము. సంచనమున. తా. 9. వతుల: తా. 10. కాసార. పూ.ము.తా.

Scanned by CamScanner

క. హరికథలు వినఁగ నొల్లని
దురితాత్ముండెంచు నిరయదోషదశాకా
తరహృదయుండై యందున్
నిరవధి1గా ఘోరనిరయ నీరధిఁ గ్రుంకున్. 81

సీ. శౌరిగేహమునకుఁ జనఁగఁ జాలని కాలు
కాలుకాదది మరకాలుగాని
పురుషోత్తమునిదివ్యమూర్తిఁ జూడనియక్షి
యక్షికా దల్లగవాక్షిగాని
అచ్యుతు చరితంబు లాలకింపని చెవి
చెవికాదు రాట్నంపు చెవియగాని
నరసఖుఁ గీర్తింపఁ జొరలేని నాలుక
నాల్కకాదది కొండనాల్కగాని
దానవారాతి పూజకు రాని కరము
కరముకాదది ఘోరాఘకరముగాని
హరిపదోదకమునఁ దోఁగనట్టిరూపు
రూపుకాదది చిత్రంపురూపుగాని. 82

గీ. కమలలోచన 2భక్తసాంగత్యమెప్పు
డబ్బు నప్పుడె వికసించు 3నార్య తలఁపు
బిసరుహాప్తునిరాక నింపొనఁగ విరియు
బిసరుహంబును బోలె 4తామసవిదూర. 83

శా. సంగంబెన్నఁగ నెన్నిచందముల వర్జంబైనచోఁ జూడ నా
సంగంబున్ విడఁగూడ దార్యసహవాసశ్రీకరంబైన ని
స్సంగుల్ సంగమహౌషధంబగుటఁ దత్సంగంబు భక్తిప్రధా
నాంగంబై కమలామనోహరుని నత్యామోదిఁ జేయుంగడున్. 84

క. దానముల జప తపో ధ
ర్మానూనాచార సూనృతాధ్యయనములన్

---

1. కాగార. తా. 2. భక్తి. పూ. ము. 3. నార్య. తా. 4. తామస విదుర. తా.

Scanned by CamScanner

నానాటం దెల్లమిగాఁ
గానందగు విష్ణుభక్తికలితాత్ములకున్. 85

క. హరిచరణాంబుజభక్తికిఁ
గర మాకరమగుచు నేడుగాఁ నాజన్మాం
తరకృత సుకృతము కతముగ
దొరకె [1]న్నీదర్శనంబు దురితవిదూరా! 86

ఉ. నావుడు వెండియున్ భృగువు నారదుఁ గన్గొని మౌనిచంద్ర! యిం
కా విన నెమ్మదిన్మిగులఁ గౌతుక మయ్యెడు సాధుసంగమ
శ్రీవరవైభవంబు సుధచిల్కెడుపల్కుల నానతిచ్చి న
న్నావనచిత్తుఁజేయు మనిపల్క నతం[2]డను నాతపస్వితోన్. 87

మ. సరయూతీరమునందు నొక్క పురరాజం బుగ్రభాస్వత్ప్రభా
పరయూథప్రతిరోధకృన్మణిమయప్రాసాదహర్మ్యాంకమై
పరరాజోత్కరదుర్నిరీక్ష్యపరిఘాప్రాకారనిశ్శంకమై
మెరయున్ ధాత్రి నయోధ్యనాఁ బ్రకటమై మిత్రాన్వయాధారమై. 88

ఉ. ఆ నగరాధినేత ధవళాంగుఁడు నాఁ జను రాజశేఖరుం
డానతరాజరాజమకుటాంచిత నూత్నచిరత్నరత్నభా
భానువిభానుయోగ యుగపద్వికచ న్నిజపాదపద్ముఁడై
యానిఖిలావనీధుర ధరించె నుదంచితబాహుపీఠికన్. 89

గీ. కరము సపరికరముగ సంగరముఁ దొరఁగి
కరములు మొగిడ్చి పగతురు కరము లొసఁగి
[3]కని మని భజింప విక్రమఖని యతండు
నిండుకొలువుండి [4]యొక్కనాడుండినటుల. 90

సీ. మాణిక్యమకుటంబు మాటి మస్తకమందుఁ
[5]బిట్ట యీఁకల నెట్ట ముట్టిపడియె

---

1. ని. తా. 2. దును. తా. 3. రని, 4. యొకనాడునుండు నటుల. తా. 5. బట్టియీకేలనట్టె తా. బట్టియీకలనట్టె. పూ. ము.

తారహారముల కుద్యాపనం బొనరించి
[1]యెఱచి పోఁచలదండ లురమునిండె
అంగుళీయకముల కపజయంబు ఘటించి
జిగురుఁగండెల కేలఁ దగులు కొనియె
జాళువా పై తాణి [2]శాలువుఁ దొలఁగించి
గదురుతోల్కటిసీమఁ [3]గదురుకొనియె
నక్కటా! యిది [4]యేమి యున్నటుల యుండి
యనుచుఁ బెనుఖేదమున సభాజనముజూడ
[5]మేటి చీకటు లీను నెమ్మేని తోడ
భూతలాధీశనేత కిరాతుఁడయ్యె. 91

చ. ఇటువలెనుండి పూర్యకృత మెట్టిదియో సదయోదయత్వ వి
స్ఫుట హృదయంబు వోయి పెనుబోయ [6]తనంబున బంధుకోటులన్
భటులఁ దొఱంగి ప్రాణి నిధనంబునకుద్యతుఁడయ్యెనాతఁడ
క్కట! జటివర్య! యెవ్వరికిఁ గాలమలంఘ్యముగా గణింపఁగన్. 92

క. ఈలీలఁ గిరాతదశా
భీలుండై యతఁడు పురము వెలువడి క్రూర
వ్యాళీమృగపాళీఖగ
తాళీ యుత మయినకోనఁ దానొకరుండున్. 93

క. తిరుగుచు జంతువుల తలల్
దఱుగుచు దరుగుల్మలతలు తనకిరవులుగాఁ
బరఁగుచు నొకనాఁడు వశి
ష్ఠ ఋషి తపోవనముఁ జేరఁ జనఁ గనె మునియున్. 94

చ. కనుఁగొని వీనిఘాతకకిటఁగారణ మేమొకొ? మామకాశ్రమం
బని యిది [7]వీఁడెఱుంగఁడొకొ? యౌర! భయంబరి రాఁబనేమి మా
[8]వనికి కిరాతకీట మని వచ్చిన కోపమడంచి యా తపో
ధనమణి దివ్యదృష్టిఁగని తద్దశ తద్దయుఁ బ్రేమనిట్లనెన్. 95

---

1. యొరచి. పూ. ము. తా. 2. శాలదూలగజేసి. తా. శాల్వఁదూలఁగజేసి పూ. ము. సాలుఁదూలఁగజేసి. అనియు సవరింపవచ్చును. 3. గుదురు. పూ. ము. 4. యేమొయన్న. తా. పూ. ము. 5. జూడ. తా. 6. వనంబున. తా. 7. వీడెరుంగునొకొ. తా. 8. పనికి. తా.

శా. భూమీశా! యొకనాఁడు నీవు 1మృగయుల్ మున్నాడ వేటాడ వి
శ్వామిత్రాశ్రమవాటికేఁగి మృగహింసాసక్తి వర్తింపఁ 2గా
నా మౌనీంద్రుఁడు శాపమిచ్చెనిటుగా నైతే మరేమింకిటన్
సేమంబౌననిపల్కుమాత్ర నతఁడుం జెన్నొందెఁ బూర్వాకృతిన్. 96

మ. నరమాంసాశనవృత్తివర్తిలెడు ఘంటాకర్ణుఁ 3డన్ దుర్ణయుం
డరవిం 4దాక్షవిపక్షతాగతమహాహంకారుఁ డాజన్మపా
పరతుం 5డెక్కటి కృష్ణుఁగన్గొని ఖలవ్యాపారముల్ వీడఁడే?
యరుదా సాధుసమాగమంబునశుభంబౌటల్? జటిగ్రామణీ! 97

క. విను మిన్నియు నేఁటికి మ
జ్జనన 6కథాకథనమే ప్రశస్తోత్తరమై
యనఘా! తగునిందుల కని
వినిపించెం దత్కథానువృత్తం 7బిటులన్.

ఆశ్వాసాంతము

మ. శ్రిత దేవాగమ! వాగమానితసుధాక్షీరోదసారోదయో
ర్జితకల్లోలనికాయ కాయజ! సునాశీరాత్మభూ మాధవ
స్మృతికృద్విగ్రహ! విగ్రహత్రుటితదాక్షిణ్యక్షణప్రేక్షణా!
శతమన్యుప్రతిమాన! మానదమహోజాగ్రగ్రహాధీశ్వరా!

క. సదనోదరమూర్తిరమా
సదనోదరపాణిచరణసరసిజపూజా
విదితాదితముదితాత్మక!
సుదతీజనతానవీన 7సురభిశబాణా!

1. మృగముల్. తా. 2. జూపా. తా. 3. డున్. తా. 4. దాక్షివిపేక్ష. తా.
5. డెక్కడ. తా. 6. జానకథన మె. తా. 7. బటులన్. తా.

మాలిని. సరసగుణసమాజా! సన్మృగేంద్రస్ఫుటౌజా!
పరభటకృతపూజా! బంధుగీర్వాణభూజా!
తరుణ 1తరణితేజా! ధారుణీరాజరాజా!
భరణసుకవిభోజా! భాగమాంబాతనూజా!

గద్య. ఇది శ్రీమత్పరమపదనాథ నిరవధిక కృపాపరిపాక పరిచిత
సరస కవితాసనాథ తెనాలిరామకృష్ణకవినాథ ప్రణీతంబైన
ఘటికాచల 2మాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబునందు
ప్రథమాశ్వాసము

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

Scanned by CamScanner

ఘటికాచల మాహాత్మ్యము

ద్వితీయాశ్వాసము

కం. శ్రీరమణీరమణ పదాం
భోరుహయుగ ·శాను 1వేళభూషితహృదయా!
తారుణ్యవతీమనసిజ!
కారుణ్యకలాకలాప! ఖండోజిభూపా!

కం. అవధారు ధాతృసంధనుఁ
డవిరళమధురోక్తి ననియె నాభృగుమునితో
నవదంతకుందకాంతులు
2సవరన చెక్కుళ్ల సాంద్ర చంద్రికలీనన్, 2

కం. హరిచక్ర మనెడు పురవర
మరిచక్రాభేద్య మగుచు హరిచక్రము నా
సురుచిర సుదర్శనప్రథ
కిర వగుచు రథాంగనామ హితగతిఁ దనరున్. 3

వ. తత్పురంబునందు. 4

కం. గోవిందశర్మయనఁగా
గోవిందసమానుఁ డొక్క గోత్రాదేవుం
డావిష్కృత మేధానిధి
శ్రీవైష్ణవధర్మపారదృశ్వఁ దనర్చున్. 5

గీ. తన సదాచార వినయ విద్యా దయాది
సద్గుణమ్ములు ప్రజలెల్ల సన్నుతింప

1. వెలయ. తా. మేయ. పూ. ము. 2. సవరని. తా. సవరిని. పూ. ము.

సతఁడు భద్రాంగి యను పేర 1సమరు సాధ్వి
భద్రలక్షణమూర్తి నుద్వాహమయ్యె. 6

కం. ఆలేమకు నుదయించిరి
నాళీక ప్రభవనిభులు నలువురుతనయుల్
నాళీకవచను లర్చిత
నాళీకోదరులు సుజన 2నయనాళీకుల్. 7

సీ. ఆ కుమారులు 3కృతాధ్యయనసంపన్నులై
తనదైన యాజ్ఞ యౌదల ధరింప
దివసాదిలేచి నదీస్నాన మొనరించి
విమల దుకూలవస్త్రములు దాల్చి
యుచితాసనమ్మ 4ననుండి లో నిండు ని
శ్చలమైననిష్ఠ నాచార్యుఁ దలఁచి
తిరుపవిత్రంబును దిరుమణిఁ దిరుచూర్ణ
మును మేనధరియించి వినుతభక్తి
మించ సంధ్యాదివిధు లాచరించి తలఁపు
కరఁగి గీతలు పఠియించి కాయమెత్తు
నతుల వైష్ణవధర్మమో యనఁగ నతఁడు
వచ్చు జనులెల్లఁ బొగడ నివాసమునకు. 8

గీ. అతని యర్ధాంగలక్ష్మి భద్రాంగి ద్వార
తోరణమ్ములు ధరియించి చేరవచ్చి
యడుగునెత్తమ్మిదోయి తీర్థాంబువులను
గడిగి తత్పాదతీర్థ ముత్కంఠఁ గ్రోలి, 9

కం. తిరుమణిపెట్టె కరమ్మునఁ
గరమనురక్తిం ధరించి కైదండ మనో
హరుని నలరింప నభ్యం
తర మందిరమునకు నరుగఁ దనయులు భక్తిన్. 10

1. నమర. తా. 2. నతి. తా. 3. శృతా. తా. 4. ల లుండి లోనుండిక(చి). తా.

గీ. ఒకఁడు తిరుతొళసిదళము లొకఁడు పువ్వు
లొకఁడు [1]చందనగంధము నొకఁడు తీర
మొక్కఁడుపకరణములు నింపొసఁగ నొసఁగ
నంబుజోదర పూజాగృహంబుఁజేరి. 11

సీ. జలకంబు సవరించుఁ గలశపారావార
కల్లోల కణసిక్త గాత్రునకును
హొన్నంచు పైఁ తాణి సన్న జీబు లొసంగు
కాంచనపటి కటీరాంచితునకు
కాశ్మీర తిలకింబు ఘటియించు రాధా కు
చాగ్ర సాంకవ కుంకు మాంకితునకు
నవరత్నమయభూషణములు సమర్పించుఁ
గౌస్తుభ భూషావికాసితునకు
నరవిరి విరిసరములు నెయ్యమున వైచుఁ
దపసి డెందంపు నెత్తమ్మి తావు దొరకు
దీపమర్పించుఁ గ్రూరదైతేయవీర
తిమిరదీపప్రతాప సందీపితునకు. 12

గీ. అమృతదివ్యాన్నపానంబు లర్పణమ్మొ
సేయుఁ గమలాధరామృతస్వీకృతునకు
నిచ్చుఁబుష్పాంజలి మహా మునీంద్ర బృంద
సచ్చిధానంద చూతమంజరికి హరికి. 13

క. వందనమొనర్చు నలిగిన
నిందిర చరణాంబుజములకెరగు యశోదా
నందామందతపఃఫల 14
కందం బగు గోపకన్యకావిటమణికిన్.

క. ఆడున్ మాయాడింభక
చూడామణియగుచు గోపసుదతులు ప్రేమన్
జూడఁగ యశోదముందర 15
నాడెడు కమనీయ మోహనాకృతియెదుటన్.

---

1. కాపును. తా. రసమును. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

సీ. చేపట్టుచేసి [1]క్రొమ్మొల్చివరఁగల్గిన చిగు
రంటియాకుల దొన్నియల ఘటించి
నారికేళ [2]ఫలాశనమ్ములు సవరించి
యాకుల నభిఘార మాచ[3]రించి.
కంకణ ఝణఝణత్కారముల్ విలసిల్ల
ఘలుఘల్లురని [4]పదాంగదము లులియ
బంగారు సరిగంచు రంగు [5]నుగ్గడితంపు
తెలిదువ్వటము [6]ఫెళఫెళల నీన
కదలు మెట్టెలకప తాళగతుల మొరయ
నెయ్యమునఁ గొందఱతివలందియ్యఁ బదర
కెంతయును దాల్మిమై రమాకాంత చెలువు
నింపుచెలి వగమీఱ వడ్డింపుచుండ. 16

సీ. తునియ కొండొకటితో పెనగొను కలమాన్న
మొలిచిన పప్పు సద్యోఘృతంబు
కారంపుకూరలు చారులు శాకము
లంబళ్ళుపచ్చళ్ళు నానవాలు
వరుగు లప్పడములు వడియముల్ తేనియ
పాకముల్ [7]సిగరలు పాయసములు
కలవంటకములు బజ్జులు పిండివంటలు
చక్కెరజున్నురసాయనములు
పాలు ఫలములు నెడనీళ్ళు పానకములు
నూరుబిం డ్లూరుగాయలు తైరు శొంఠి
[8]పాంసులవణమ్ము జంబీరఫలరసములు
నించఁ దగు నీరుమో రారగించి లేచి. 17

---

1. క్రొమ్మొల్చివర. తా. మేల్చివర. పూ. ము. 2. కలాపనమ్ములు. తా. 3. రింప. తా. 4. పదాంగములునిలిపి. తా. 5. సుంగడితపు.తా. నంగడితపు. పూ. ము. 6. బెళబెళల. 7. శిఖరలు. తా. 8. పాంసులవణాంశభంజిల ఫలరసముల. తా. పాంసులవణశుభోజ్వల ఫలరసముల. పూ.

గీ. కరము లచ్ఛోదకమ్ములఁ గడిగి వార్చి
తులసిరేకులు సేవించి కళుకు వచ్చు
డాలుతిన్నవసించి బాగాలు ధవళ
నాగవల్లిదళంబు లందఱకు నొసఁగి. 18

ఉ. ఆ యతిథివ్రజం బనిచి యంచితభక్తినియుక్తి బాలరా
మాయణమున్ బఠించి తెలనాకులతోఁ గపురంపుబాగముల్
జాయ యొసంగఁగా ముఖవిలాస మొనర్చి రమేశు[1]సత్కథల్
పాయక వించు నా ఘనుడు ప్రత్యహ మిట్లు చరించు ధన్యుఁడై. 19

క. తరళ యనంగ నొకానొక
తరళవిలోచన తదార్యదంపతిసేవా
తరలమతిఁ దద్గృహమ్మునఁ
దరలక వర్తించు నెంచఁదగు వర్తనలన్. 20

క. [2]పఱువాత లేచి యాబుధ
వరు వరవుడుఁ [3]బోల్పఁదగినవారెవరన శ్రీ
వరుఁ గీర్తింపుచు వాఁకిలి
వరుసన్ ముంగిళ్ళు దుడిచి వారనిభక్తిన్. 21

క. గోమయగోముఖకలన
శ్రీ మెఱయఁగఁ బంచవర్ణరీతుల ముగ్గుల్
ప్రేమ నలుగడల నించున్
వేఱు తరుణీజనంబు విస్మయ మందన్. 22

క. వాఁకిటికి వచ్చు సతులం
గైకొని వినయావలోకగతి నలరించున్
శ్రీకార్య[4]పరులకు నమో
వాకం బొనరించు వికచవదనాంబుజయై. 23

శా. అయ్యుష్మంచుఁ దదార్యదంపతుల నెయ్యంబొప్ప సేవింపుచున్
ప్రయ్యుల్గా సకలాఘముల్ హరివినిర్మాల్యంబు ధమ్మిల్లసా

1. కక్కుడల్. తా. 2. దడ. తా. 3. జాల. పూ. ము. 4. వరులకు. తా.

హాయ్యంబొంద ముకుందదాసజనశేషాన్నంబు [1]క్షుత్క్లలసా
న్నాయ్యంబై యలరం జరించుఁ జెలి యానందంబున న్నిచ్చలున్. 24

క. ఈరీతి నామహాత్ము న
గారమ్మున సంచరించుకారణమున నా
నారీమణికిఁ బురాకృత
ఘోరాఘములూడె మిగులఁగూడెన్ శుభముల్. 25

శా. ఆచెంత న్వసియించు భూసురుఁడొకం డౌదార్యకర్ణుండు రే
ఖాచేతోభవమూర్తి కాంతిజితరాకాకోకవిద్వేషి వి
ద్యాచాతుర్యఫణీశదేశికుఁడు ప్రేమాయత్తచిత్తుండు త్ర
య్యాచారాచరణప్రచారి హరిశర్మాఖ్యుం డుదారోన్నతిన్. 26

సీ. కలికిప్రాయంపురాచిలుకబాబాలూను
[2]మీనుటెక్కెయపు తెమ్మెరలతేరు
నరవిరి విరిమొగ్గ శరముల కిరవగు
చిగురల్లికల తెల్ల చెఱకువిల్లు
తేనియబాష్పంబునూనియ జిగిజిమ్ము
తమ్మిపూరెమ్మ దోదుమ్మికత్తి
[3]చల్వజెల్వగు నల్లకల్వలతేకుల
చికిలిసంతనవింతచిలుకుజోడు
[4]లేకయుండిననేమి నాళీకలోచ
[5]నాజనానూనమానద నవ మనోజుఁ
డనఁగ కనుపట్టె భూ[6]దేవతాత్మజుండు
వలపు చెలువొందు నిండు జవ్వనమునందు. 27

సీ. నునుపుగాదువ్వి వైచిన శిఖా బంధంబు
ఘనలీల నవటుభాగమున వ్రేల
[7]మేలిమి నిద్దంపు జాళువా పోగులు
చికిలితేఁజెక్కులఁ జిగిదొలంగ

---

1. క్షుత్క్లలికౌన్యాయంబై. పూ. ము. 2. మీరు. 3. చెల్వ. తా.
4. లై యుండిన. తా. 5. నాజనాసూననాజనాసూన .... జ. తా. 6. దివిజాత్మ. తా.
7. యీలాగుజాళువాపొంగుళ్లు. తా.

Scanned by CamScanner

ధవళయజ్ఞోపవీతములతేటలు దుకూ
లోత్తరీయద్యుతి [1]నొత్తి కలయ
వెలిదమ్మి రేకుల వికవిక నగు నూర్ధ్వ
పుండ్రంబు నుదుటిపై మురుపుఁ జూప
జిలుగు నీర్కావిదోవతిచెఱఁగు చరణ
నఖర ముఖ రమ కాచ్ఛాదనమ్ము గాఁగ
కొదమ ప్రాయంపు మేని నిగ్గులు కడాని
పొళ్ళ వెదఁజల్ల విప్రుండు పురిఁజరించు. 28

గీ. * [2]వీటివిటకోటి భ్రమయించు లేటిచూపు
వలపువాడులఁగని తలవాంచునతఁడు
దైవకృతమెట్టిదియొకాని తరళఁజూచి
తరళతర చిత్తవృత్తియై తత్తరించు. 29

కి, ఏచిన మోహము [3]చే నతఁ
డాచెలిచెలువంబుఁదలఁచి [4]యాచరితత్ర
య్యాచారనిత్యకృత్యం
దై చేతోజాతదళల నలజడిఁ బడుచున్. 30

కం. మక్కువ తమకము తరితీ
పక్కర నివ్వెరగుగాఁగ [5]నద్భుతము భయం
బెక్కుడు తమి వేగిరపా
టొక్కట రాగమునఁ బోర హోరాహోరిన్. 31

మ. సిగదువ్వన్ ముడివైచు దువ్వుమఱియుం జేదోయి బిట్టెత్తుచున్
బిగియన్నిక్కుచుఁబెక్కుచేష్టలొలయన్ బెట్టావలించు న్నఖా
గ్రగతిం [6]జీరి తటుక్కనన్ బయిఁబడన్ ఘర్మాంబువుల్ జిమ్మచున్
వగగా [7]వగ్గము నుగ్గడించు ఘనరావస్ఫూర్తి కంఠధ్వనిన్. 32

1. చెంత. తా. * ఈ పద్యము పూర్వముద్రణమునలేదు. 2. విటివిటి, తా.
3. చేతన్ఁ తా. 4. యాచాత త్రా. తా. 5. యదుద్ధుద్భుతమభయం. తా.
6. జేరి. తా. 7. నంగము. పూ. ము.

కం. జమిలి తెలిజన్నిదంబులు
సమములుగాఁబట్టి [1]ప్రేళ్ళ సందున దువ్వన్
భ్రమసి తన పెదవి తానే
చిమచిమ మన [2]నొక్కుఁ [3]జొక్కుఁ జెలిగని మ్రొక్కన్. 33

కం. ఇటువలె తనుజూచిన య
ప్పటనుండియు నతఁడు భావభవసాయకలం
పట మానసుఁడై [4]దిటచెడి
చిటిపొటి నునువలపువలలఁ జిక్కుటకతనన్. 34

కం. చిత్తంబు కరఁగి కరుణా
యత్తమతిం జెలియ సజ్జనా చారముతోఁ
బొత్తుడిగి మరుని చివురుం
గత్తికి లోనయ్యె నయ్యగారని ప్రేమన్. 35

సీ. నునువెండికడియముల్ మినుమినుక్కన సారె
కును దువ్వి పంకించి కొప్పువెట్టు
గబ్బిగుబ్బలు బైలుగాఁగఁ బైట చెఱంగు
జాళించి సవరించు సారెసారె
కప్పుదంతపుడాలుగార్కమ్మ తళుక్కట
ద్దముఁజూచి నాభి యందముగదిద్దు
పనిలేనిపని కనుంగొను నేటవాలుగ
వాలుగన్నుల గరువమ్మువొదల
ముద్దు ముద్దుగఁ గడప్రొద్దు ప్రొద్దు వన్నె
పుట్టములుగట్టి చిటిపొటిపూతసొమ్ము
వెట్టి మట్టెల రవళి కన్పట్ట తిరుగు
చిరుగుసిగ్గున పొరుగుభూసురునియెదుట. 36

1. వ్రాళ్ళ తా. 2. నొక్క. తా. 3. చెక్కు. తా. 4. విటచెడితా.

Scanned by CamScanner

క. వారిరు [1]పురు నిటు వలపుల
క్రోరిక లీరికలు గొనఁగఁ గుసుమశరకర
[2]స్ఫారధనుర్ముక్తశరా
సార విమూర్ఛిత మనోంబుజాతద్వయు [3]లై. 37

క. విద్దెయుఁ గులమును శీలము
పెద్దఱికము గట్టి [4]పెట్టెవిప్రుఁడుగడుసై
పెద్దల[5]పను పిలువాటిక
సుద్దులు జల మెత్తుటయును సుదతియుమఱచెన్. 38

క. ఇత్తెఱఁగునఁ జెలిహత్తుక
చిత్తజరణకేళి [6]బాళిఁజిక్కి ధరాదే
వోత్తముఁడు క్రీడసల్పఁగఁ
దత్తనుమధ్యకును నేను దనయుఁడనగుచున్. 39

క. బాలోచితకృత్యంబుల
మేలిమి జనయిత్రి మైత్రిమీఱఁగఁబెనుపన్
నాలుగునైదుశరత్తుల
బాలుఁడనై గోముమీఱఁ బ్రబలుచునుండన్. 40

క. ఇనరుచులవేడి వడదా
కిన ఘన[7]పద లక్ష్మిమేన కలిగింపఁగ వా
డిన వనజాత దళమ్ముల
యనఁ దుములంబగుచుఁ బర్వె నంభోదంబుల్. 41

గీ. ఎలమి నిన్నాళ్ళుసైచితి నింకనైనఁ
బుచ్చుకొన్నట్టి యప్పిచ్చి పొమ్మటంచు
హరిహయుఁడు భానుఁజుట్టిన గురి యనంగ
భీష ణాటోపతను పరివేష మడరె. 42

1. పురకిటు. పూ. ము. 2. సార. తా. 3. దై. పూ. ము. తా. 4. పెట్టి. పూ. ము. తా. 5. పెనుపలవాఁడగు ..... బెలమెత్తు ..... నిమఱగెన్. పూ. ము. 6. జాల. పూ. ము. 7. సద. తా. పదలక్ష్మి మేనఁగలింపగ. పూ. ము.

ఉ. ఇల నెమ్మలు నాడింపఁగఁ
దొలకరి నట్టువ కొలంపుదొర యెత్తిన చే
నలరెడుపుత్తడిపెత్తనఁ
దళుక్కు మనెఁ దీగమెఱుపు ధనదాప్తు దెసన్. 43

గీ. సమయవీరుఁడు వేసవి శత్రుఁదోల
నించు 1సింహనాదమనఁగఁ జంచలించు
పాంథతతి గుండె 2ఫక్కునబగుల మొగిలు
ఘుమఘుమ నుఱిమె దిక్కులు ఘూర్ణిలంగ. 44

గీ. తగిలి తన వారి నెదురు చాతకగణంబు
రాలఁగొనిరువ్వె మేఘుఁ 3డౌరా యనంగ
స్థిర ననంతాబ్జగేహపూజించు విరుల
కరణి జలజల మని వడగండ్లు రాలె. 45

క. ఉడుపథ మను మట్టిం గడు
నెడ 4విడి వడ డిగిన యూడ లివియన ధారల్
బెడిదముగ నంబుదంబులు
జడిగొని వర్షంబు గురిసె జడధులు పొంగన్. 46

సీ. అత్తఱిఁ గౌండిన్యుఁ డనుమౌని 5యమల వి
జ్ఞాన మానసుఁడు సచ్ఛాత్రుఁ డగుచు
తీర్థసేవాకాంక్షఁ దిరుగుచు ఘనదైత్య
చక్రమౌ నా హరిచక్రమునకుఁ
జనుఁదేర గోవిందశర్మ యెఱింగి యె
దుర్కొని యింటికిఁ దోడితెచ్చి
పుత్రులు దానును బొలఁతియు నర్ఘ్యపా
ద్యమ్ములొసంగి సాష్టాంగమెరఁగి

---

1. సింహధలోయన. తా. సింహములోయన. పూ. ము. 2. పక్కలబిగల. తా.
3. డా. తా. 4. విడువడ. పూ. ము. తా. 5. యనమ. తా.

Scanned by CamScanner

ఘోర దురితాబ్ధిఁ దరియింప నేరకున్న
కలుషమానసునకు నాకుఁ [1]గలిగెఁ దేవ
పుణ్యఖనినైతి శోభనంబులు ఘటిల్లె
గుడిసె పావనమయ్యెఁ గోర్కులు [2]ఫలించె. 47

గీ. అని సుధారసరూపంబులైన భోజ
నముల [3]దృప్తినిఁ జేసి యో యమివరేణ్య!
వానకాలంబు చరియింప వశము గాదు
నిలువగాఁదగు రెన్నెల్లకొలఁది యిచట. 48

మ. నను మీదాసుని వేఱు సేయక మునీంద్రా! నాకు నీకోర్కె యిం
డనుచున్ వెండియు మ్రొక్క నియ్యకొని వెయ్యంబొప్ప గోవిందశ
ర్మను రారమ్మని వైష్ణవాగమకథామర్మార్థ మేవంవిధం
బని బోధింపుచునుండెఁ గొన్నినెల లయ్యారణ్యకుం డచ్చటన్. 49

క. యమిసార్వభౌమ! నాభా
గ్యముకతనన్ డింభకుండనై యుండి[4]యుఁ ద
ద్విమలాగమతత్త్వశ్రవ
ణ మనీషాసక్తి మిగుల నామదిఁ బొదలన్. 50

సీ. ఆ మహామహులు నన్నత్యంత దయఁ జూపు
చూపులఁ జూచి నా చుంచు కేల
దువ్వుచు లేఁ జెక్కుదోయి యంటుచు ముద్దు
ముద్దుగాఁ బిలిచి నన్ ముద్దుగొనుచు
తిరుమణిదిద్ది యిత్తెఱఁగున మిక్కిలి
యాదరింతురుగాని యవలబొమ్మ
టంచుఁ బల్కరు తల్లి పెంచు మోహంబెచ్చ
[6]కాకలి దప్పియు లేకపోగ

1. గలిగి. తా. 2. ఘటిల్లె. తా. 3. దృప్తుని. పూ. ము. 4. య. న. పూ. ము. 5. లెన్. పూ. ము. 6. కాకలిదప్పి వేకాఫబోగ. తా. నాఁకలి దప్పిలేకాఁ పఁబోఁగ. పూ. ము.

నేను తనతోడిదే లోకమై నటింప
మమత యెట్టిదా కాని యమ్మౌనివరుఁడు
నను సుదర్శనశంఖచిహ్నములఁ బాత్రుఁ
జేసి మంత్రోపదేశంబు సేసి మఱియు. 51

గీ. అచటఁ గొన్నాళ్ళునిలిచి 1యయ్యార్యమణికి
నన్నియునుఁదెల్పి కౌండిన్యుఁ డరుగునంత
దైవకృతమునఁ దనతల్లి తనువుఁ దొరఁగి
చనుటయును నేను గోవిందశర్మ 2కెరగి. 52

చ. దళితవికార! దేవరకు దాసుఁడనౌట ఘటిల్లె నామదిం
దెలివియొకింత మీయనుమతిన్వనసీమఁ దపంబు సేయఁబో
వలయు నను జ్ఞయిండు భవవారిధిదాటునుపాయ మేగతిం
గలుగదు కాననామనవి కాదన కానతి యియ్యఁగాఁదగున్. 53

క. అని యాతని యనుమతిఁ గై
కొని దినదినగమనమునను 3కుధరతతులలో
ఘనమై నిజపాదప4తతి
ఘనమై యిలమాద్రిమీఁఱు ఘటికాద్రితటిన్. 54

కం. చపలతఁ బొందక శీతా
తప వర్షాబాధలకును దైన్యపడక యేఁ
దపమాచరింప హరి యా
తపమునకు న్మెచ్చి కరుణ దైవారంగన్. 55

సీ. చపలాభమైన పచ్చని దట్టి కటిఁగట్టి
కరముల శంఖచక్రములఁ బట్టి
గరుడపచ్చలచాయగల కాయ మొప్పంగ
చలి వేడి వెలుఁగుచూపులు చెలంగ

1. యయ్యారమణికినెన్నియును, తా. యయ్యారుమణికినెన్నియును పూ. ము.
2. కరగి తా. 3. కుధరతరులలో, తా. కుధరతరులతా. పూ. ము. 4. తద్ఘనమై. తా.

Scanned by CamScanner

వసధికన్యక నెయ్యమున నిందు కొలువుండు
వత్స సౌధమున శ్రీవత్సమలర
హార కిరీట మంజీ రాంగ దోదార
మణికాంతి దిశల 2నామనిగఁ బర్వ
తార్క్ష్య పైనెక్కి శౌరి ప్రత్యక్షమగుచు
రభసగతినేగ నిందిరారమణుమూర్తి
గానఁజాలక నిజముగాఁగందుననుచు
ఘోరతపమూన నపు డశరీరవాణి. 56

క. ఎంత తపమాచరించిన
నింతకు మిక్కిలి శుభమ్ము లీజన్మమునన్
వింతలు డింభక విను జ
న్మాంతరమునఁగల్గుఁ దథ్య మనియె మునీంద్రా ! 57

మ. అనిన న్మంచిది యందు కేమియని జన్మాంతంబు పర్యంతమీ
తను వేలాయని యోగసంగతిని గాత్రంబున్విసర్జించి యా
వనజాతోద్భవ నందనుండనయి దివ్యన్మూర్తిఁగైకొంటి స
జ్జన సాంగత్య మహత్త్వ మిట్టి దని యెంచంగూడునే యేరికిన్. 58

క. అన విని భృగు వానారదుఁ
గనుఁగొని విను జనులకొంగు కనకము విద్యా
జనకము నగు పుణ్యకథన్
వినిపించితి రద్భుతంబు వింటిన్ మంటిన్. 59

క. ఘటికాచలవృత్తము వి
స్ఫుటముగ భవదీయసూక్తి సుధ శ్రుతియుగళీ
పుటములు నిండఁగ జిలుకుచు
ఘటియింపు ప్రమోదరీతి కమలజసూతీ ! 60

సీ. అన విని భృగుమౌనిఁ గనుఁగొని కల్యాణ
కరణంబు హరిభక్తికారణంబు

1. ముప్పొంగ తా. 2. నాగమని. తా. 3. నేగి, తా.

నా ఘటికాద్రి మాహాత్మ్యంబు గణుతింప
గాలేరు పరమాణుగణములెన్న
గలవారలైనను గావున నాయెఱిఁ
గినయంత యెఱిఁగింతు 1 వినుము వనజ
నాభుఁజూడఁగ గోరి నలినాప్తతేజులు
సప్తసంయములు ప్రశస్తమూర్తు
లాది చాక్షుష మన్వంత రాంతమందు
నర్ణవములెల్ల నొక్కటియైనవేళ
నేకశృంగమహామత్స్యమైకడంగి
హరి వివస్వత్తనయుఁగావఁ గరుణఁబూని. 61

గీ అఖిలమును మేదినీరూపమైన యోడ
2 లోన నిండించి వాసుకి దానినంట
గట్టి యే గట్టుతేని శృంగంపుఁ బుట్టఁ
బెట్టెఁబోలెడు నెర తేనెపెర తెఱఁగున. 62

గీ గగనగంగాతరంగ సంగతములైన
శీకరము లే నగేంద్రంబు శిఖర సీమ
3రిక్కగమితోడ చెండాడు దిక్కులనెడు
4ముదిత లొగిఁజల్లు తెలి మొల్లమెగ్గ లనఁగ. 63

కం. వర కవి నుత జీవనత
సరసులు సరసుల బెడంగునం దగు విద్యా
ధర గరుఁడోరగ కాంతలు
హరిఁ బాడుదురే నగేంద్ర మం దనిశంబు. 64

గీ. వెలలు మించిన మానికమ్ములు ధరించి
పునుఁగు కస్తూరి కర్పూరమును జవాది

1. యేను వినుడు వనజ. తా. 2. లోన వాసుకి కట్టె నెగట్టు రేని శృంగాగ్రసీమ బెట్టువోలెడు నెర. ☛. 4. రిక్కలతో విడు...డాడు. తా. 4. ముదిలోగి. తా

పూసి హిమవారి దోఁగుచు వాసికెక్కు-
రాజులో యన నందలి రాలు దనరు. 65

కం. చేరువ నెల జింకకు నా
హారమిడ సెలవిపూరియందించు దయో
దారత నే గిరిహరిణము
లారయఁగా బంధుభావ మట్టిదయకదా ! 66

కం. మెండగు తాలిమి నెందే
నుండి తపం బాచరించి యుగ్రునితోడన్
ఖండనముచేసి వాసిగఁ
బాండవమధ్యముఁడు [1]పొందె పాశుపతంబున్. 67

వ. ఆ శతశృంగశిఖరిరాజమ్మున రాజీవకుముదరాజివిరాజమానామంద నిష్యంద మకరందధారా పునఃపునరేధితాంబుపూరంబును చరదురు ద్విజవ్రజ గరుత్పటల జాత వాతోద్ధూత ప్రసూనానూన పరాగ స్థగిత తటంబును చటులోత్తుంగ తరంగ ఘుమ ఘుమోద్భటారావ వ్యాప్త పరిసరంబును నిజత్రోటికాపుట విదళిత మృణాళనాళ [2]కబళనాసక్త సంచరన్మరాళ సారసాది నానావిధ పక్షిసంకులంబును నగు నొక్క-సరోవరంబుగాంచి తదుదంచితస్థితికిహర్షించి యనూన స్నానపానానుష్ఠాన విధానమ్ములకు నిధానమ్మగుననియెంచి తదీయతటాంచిత వివిక్త స్థలంబున నిలిచి నిత్యకృత్యములుదీర్చి మౌనధ్యానమానసంబు మీఱఁ గుక్కు-టాదిమయూరాంత నిగమనియమాసనమ్ముల నియతాత్మలై నిలిచి [3]యేకాక్షరప్రాణాయామపరత్వంబునంజేకొన్న యింద్రియాదులం దొలంగించి కాంచనకాచంబులందు మానసం బేకమ్ముగాఁజేసి మమతలు గోసి సుషమ విశోక జ్యోతిష్మతి విషయవృత్తియు ననం బ్రసిద్ధంబైన ధారణాత్రితయంబును తమకు సర్వార్థసాధకముగా గొని కామగతిఁ గట్టిపెట్టి నిజదాసజనతాపపాపత్రయచయమ్ములనడుగక [4]నడుగుబడజేయు

1. జెండె, తా 2. నిబళ. తా. 3. యకాంక్ష. తా 4. నడుకబడ. తా.

నడుగుపమ్మలును [1]మన్నుమిన్నునిండియ నిగ్గు లగ్గలంబుగాఁ బిక్కటిల్లి చక్కని చిక్కని చొక్కపు పిక్కలును నంచత్కాంచనరంభా స్తంభగంభీ ర ప్రభాప్రవాహంబుజాఱునూఱుయుగళంబును [2]చిరత్నరత్నప్రభాంచిత కాంచనమేఖలా పరివృతాచలనితంబప్రతిబింబంబగునితంబంబును నంబు జాత [3]తనూజాతునకు మాతయైన నెత్తమ్మికిం బోల్కియై మిక్కుటం బైన పొక్కిలియును సురగరుడోరగ కిన్నర గంధర్వ సిద్ధ సాధ్య ఖేచర చారణ విద్యాధరాదులుసంచరించునంబరంబు మధ్యంబుగాఁ జేయు మధ్యంబును వైజయంతీలలంతికాకమలకౌస్తుభరత్న శ్రీవత్సవిరాజితం బగు వత్సంబును దర్పితౌద్ధత్యదైత్యదానవచ్ఛిదావినోదకరంబులయిన కరంబులును నిజదాసజనావనాభిముఖంబయిన ముఖంబును నవార్య మాధుర్యంబయిన మావిలేఁజిగురు నధరంబుగాఁ జేయు నధరంబును నాయతంబగు జాంబూనద హలంబు సోయగంబునకుఁ [4]దానకంబై యున్నయున్నతనాసయును నరవిందేందిర [5]కొక వింతకాంతిఁ జూపు చల్లనినిడువాలుజూపులును నెక్కువకళలుజిందు నిందుఖండంబులంజెక్కు వైచు చొక్కంపు చిక్కిలి లేఁజెక్కులును నూతన కైతక గర్భదళ [6]విభాళంబయిన ఫాలంబును చిరత్నరత్నఖచితోదారకోటీరప్రభాంగంబై రంగుమీఱు నుత్తమాంగంబును గల యిందిరాసుందరీమనోహరుం డగు హరిని నానందంబుతో డెందంబునంబొందుపఱచి చంచలతయు వేసటయు లేక తపంబు సేయునయ్యవసరంబున. 68

సీ. వగడంపుమంకెన జగడంబు సేయు డాల్
పగడంపు సోగకంబముల మీద
నిగుడంబుజమువంటి నిగనిగ విడికెంపు
పువ్వులు పచ్చరాబోదె నూదు
పొడిమగరాచందుకొడిగ నంటినజాతి
రేణోతి రాగోడ జాజుటాకు
జేకొను హొన్నుకాసియతీఁగె మోడి ప
నుల చిత్రపటముల తళుకు వెలసి

1. మునుమిన్నుదిందియ, తా, 2. చిరత్నప్రభయత్నాంచిత. పూ. ము. తా. 3. యైనజాతునికి. తా. 4. దానాసయై, తా. 5. కోర. తా 6. విలోళంబైన. పూ. ము.

కళుకు బంగారు తేకుం కులుకు మీఁది
బెళుకు తెరమానికపు జగతులను సోయ
గంబు నింబగు పైజయంతంబులోన
నిండుకొలువయి యుండ నాఖండలుండు. 69

ఉ. వారుఁ దొకండు ఘర్మకణజాలము ఫాలము మోచి పాపముల్
మేరగ ధారగాఁ గురియ మేనువడం [1]కఁ గడంక నిల్పుదా
వారికకోటి దాటి కయివారపువారి నదల్చి కిన్నరీ
చారణగానముల్గలఁచి సమ్ముఖమంది భయమ్మునొందుచున్. 70

ఉ. చేరఁగవచ్చి మ్రొక్కి సురశేఖర! దివ్యకిరీటకోటిమం
దారనగప్రసూన రసధౌతపదాంబుజ! దానవచ్ఛిదో
దారశతార! మీరనుప ధారుణికింజని యొక్కవింత నే
నారసివచ్చినాఁడ భయమయ్యెడుఁ దెల్పఁగ సామిసన్నిధిన్. 71

సీ. ఈవలకును సామియిచ్చలోఁ జరియించు
మన్ననపురుషులు మాన్యచరితు
లల భరద్వాజ కశ్యప గౌత మాత్రి కౌ
శిక జమదగ్ని వసిష్ఠమునులు
పరమ పతివ్రతాభరణమైన యరుంధ
తీరమణియు నతితీవ్రనియమ
పరతమై శతకూటపర్వతేంద్రమున న
త్యుగ్రతపస్థితినున్నవారు
నాకమో యటుగాకున్న నలినభవుని
లోకమో కాక స్మరవైరిలోకమో ము
కుంద లోకమో వారల ఘోర తపము 72
పాకమునకుఫలంబు త్రిలోకనాథ!

గీ. మఱుఁగువెట్టక వెఱవక మఱుపులేక
కన్నకార్యము మఱివిన్నకార్య మెల్ల

1. కడకంట. తా.

విన్నపమొనర్పఁగా నీతి వేగరులకు
చిత్త మిఁక దేవరపరాకు సేయఁదగదు. 73

చ. అనవుడు గుండెఝల్లనఁగ నాదివిజాధిపుఁడొక్క భృత్యునిం
గనుఁగొని రంభ నూరుజితకాంచనరంభను తోడితెమ్ము పొ
మ్మనఁ జని యంతయుం దెలుప నాచెలి వార్తలువేడ వాఁడునే
విన మఱి [1]యేగుదేరి యొకవేగరి బాగఱి వేగకృద్గతిన్. 74

గీ. వచ్చి విచ్చలవిడి కొల్వువారినెల్లఁ
దలఁడనుచుఁ జొచ్చి దొర చెవిదండఁ జేరి
పలికె నేమేమొ నాకేమి తెలియదబల
పిలువుమన వచ్చినాడ రావలయు ననుడు. 75

సీ. చల్లని పన్నీట జలకంబు [2]లారిచి
చెంగావిపావడజిగిబెడంగు
వెలికిఁ గ్రమ్మగ జిల్గు వెలిపట్టు కటిఁగట్టి
కప్పురమ్మున తిలకమ్ము దిద్ది
కమ్మని తావులు కడలంట కొప్పున
మందారకుసుమదామములుచెరివి
తనువు పంకజగంధమును [3]బూతజవ్వాది
తావియునొండొంటిఁ బ్రస్తరింప
రెప్పలకుకొంత జిలిబిలిరేక [4]గూర్చి
వెన్నెలలపంటయౌహారవితతి గబ్చి
గుబ్బచన్నులపైఁ జెన్ను గులకరింప
* తొలకరిమెఱుంగునా మేనుతులకరింప. 76

క. కలువలచెలి మేనల్లుం
డల [5]పింతయులేక వీఁక నార్చినరీతిన్

1. యేమిదేయొక. తా. యేమిదేవియొక. పూ. ము. 2. దీరిచి. పూ. ము. తా. 3. బూయ. తా. బూయు. పూ. ము. 4. గూర్ప. పూ. ము. తా. * ఈ పాదము తాళపత్రపతిలో లేదు. 5. వింతయు. తా.

పలకమగరాలరతనపు
కళుకుల మొలనూలి చిరుతగంటలు మ్రోయన్.

క. కనకస్తంభస్తంభన 77
జనకములై హస్తిహస్తసారహరములై
యనఁటుల మీఱెడి యూరుల
మినుకులు మిన్నెల్లఁ [1]బర్వి మిలమిలలీనన్.

గీ. మంజుశింజిత మంజీర కంజరాగ 78
రత్నరుచి త్రోవకును రాగరసము నింప
మెల్ల మెల్లన నడచుచో [2]మెట్టెదోయి
కదలి ఘలుఘల్లుమని తాళగతుల[3]మెరయ.

ఉ. కీరమొ ? కాక చిల్కతురికీదొరరాణిధరించు మౌక్తికా 79
హారమొ ? పాకజిజ్జియవిహారమొ ? [4]పార్వణచంద్రచంద్రికా
సారమొ ? చంచలారుచులసారమొ ? యౌర ! యటంచు చూపరుల్
సారె నుతింప నంచనడలన్ సకివచ్చె బలారిచెంతకున్. 80

క. వచ్చిన యచ్చరఁజూచి వి
యచ్చరులచ్చెరువునొంది యతనుని శరముల్
విచ్చలవిడి వడి గాడఁగ
నచ్చెలి చెలువంబు వొగడి రతి మోదమునన్. 81

సీ. పులుదిండిఱాల సొంపులునింపు నెఱికురుల్
తేగడనెలవంకదిద్దునుదురు
రేకచీఁకటిమూకసాకు కన్బొమ్మలు
కలువల వలపించు కన్నుదోయి
సంపెంగయలరువాసన కాసయగు నాస
చికిలియందఁపు ముద్దు చెక్కుదోయి
సావితేనియ బావిదీవియౌ కెమ్మోవి
మొల్లమొగ్గల వెదజల్లు రదము

---

1. పన్ని మిన్నలనీనన్. తా. 2. మెట్టి. పూ. ము. 3. మెరయ. తా
4. పార్వక. తా.

లతను వలమురి మురిపెంబు సలము గళము
నలరుఁ దీవెలఁగెలుచు చేతులును కుంద
*నంపు గిండ్లను గదుము పాలిండ్లు మింటి
నంటయిన లేఁతకౌను నీనాతి కలరు. 82

గీ. యువమనో [1]మీనములఁబట్టదివురు మరుని
చేతి నీలఁపు గాలఁపుఁ [2]జివ్వ యనఁగ
జంటవాయని కటిచీమ చాలనంగ
తీరు మీఱె నయారె యీనారి యారు. 83

క. చక్రము భ్రమ కిరవయ్యెఁ
జక్రము తుత్తునుక లయ్యె శక్రవిజయ ని
*ర్వక్ర సహాయంబగు నీ
చక్రపయోధర నితంబచక్రము [3]తొడరన్. 84

క. చొక్కపు ముత్తెమ్ములతో
చుక్కలతో మిగుల నీడుజోడాడుచు సొం
పెక్కెడు పదాబ్జ నఖరము
లిక్కొమ్మల మిన్న చెలువ మే మనవచ్చున్. 85

గీ. వనిత వీనులు శ్రీవైభవంబు నొంద
వాసి జిక్కె తదీయ విలాసదర్ప
ణంబులై ముద్దుచెక్కులందంబు నొందె
కానిచో నిట్టి చెల్వ మెందైనఁ గలదె ? 86

సీ. మగువ నెమ్మొమ్ము మబ్జ మహిమచేఁ దనరారు
కన్నులు రాజీవకలనమీలు
[4]నాతిచూపులుకొండజాతకౌతుకమందు
కంధర జలజ విఖ్యాతిఁ జెందు

---

* ఈపాదమునయతితప్పినది. 1. మానముల, తా. 2. జిల్వ. పూ. ము.
* ఈపాదము తాళపత్రమున లేదు. 3. తొడరన్. పూ. ము.తా. 4, నారి. తా.

Scanned by CamScanner

కలికి చన్నులు మహోత్పలకోరకత మించు
నాభి సారస మహోన్నతి వహించు
కలకంఠి కౌను పుష్కరతేజమునఁ బొల్చు
లలితాంఘ్రి వనజపల్లవతఁ దాల్చు
అహహ ! శతపత్త్రగంధినిల్వంతయును సు
వర్ణకమలాకలాభిరూప్యంబు గాంచు
ముదితమాత్రంబె తలప నీమోహనాంగి ?
పచ్చవిలుకాని చిలుక సామ్రాణి గాక. 87

సీ. తలఁకి భంగంబునందకపోవు టదియెట్లు
రమణి పొక్కిలిసాటి రాఁదలంచి
కడు విచ్చి గొందుల నడఁగకుండుట యెట్లు
చెలి ముంగురులరంగు చెనకఁదలఁచి
పలచనై వెలవెలబాఱకుండుట యెట్లు
పొలఁతి కెమ్మోవితోఁ బోరఁ దలఁచి
లాఘవంబేది వ్రాలకపోవు టదియెట్లు
బాలచూపుల సరి పోలఁ దలఁచి
సార సరసీ తమ స్సుధాసార విశిఖ
వార [1]మారౌర ! యఖిలైకవర్ణనీయ
కలన చెలువొందు లలన యంగములతోడ
నెంచి చూచిన నెందైన నీడు [2]గలదె ? 88

సీ. కపురంపు నునుగ్రోవి కస్తూరి నెత్తావి
జిగమించు చికిలి లేఁజిగురు [3]మావి
మోహాంబునిధినావ ముత్త్యమ్ముల [4]కోవ
మోహన శాంబరీమూర్తి చేవ
[5]వలపులతరితీపు నెలఱేని కళప్రాపు
వలఱేని యాఱువ కలికితూఁపు

1. మోకౌర. తా: 2. గలదె. తా. 3. మోవి. పూ. ము. 4. క్రేవ. తా. క్రోవ. పూ. ము. 5. తలపుల. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

పసిడిశలాక లేఁబ్రాయపుటజ్జాక
మిసమిసమించు క్రొమ్మించురేక
కళుకు రతనాల [1]తేట [2]బంగారుమూట
పలుకుచెలి చేతిచిలుక మవ్వంపు మొలక
కంతు పట్టపుదంతి సేవంతిబంతి
కలికిజక్కవచంటి యీకలువకంటి. 89

సీ. మెఱసి నిల్కడఁజూపు మెఱపులో నొఱపు [3]చి
త్తరములోఁదరము నిద్దాపసిండి
మిసిమిలో మిసిమి నింపెసఁగు సంపంగి పూ
తావిలోఁదావి కందర్పుచేతి
కిరుసులో బిరుసు చిత్తరువు పుత్తడివ్రాత
హరువులో మురువు సొంపలరుపువ్వు
తీవలోచేవ ముత్తియముల సరముమే
ల్కళుకులో బెళుకు రాగంపుమణుల
లోను రంగునఁగూర్చి త్రైలోక్యమోహ
కలిత శృంగారరసమునఁగరువుగట్టి
మదనరాజీవగర్భుఁడీసుదతిఁజేసెఁ
గాక లేకున్నఁగలదెయీరేక చెలికి ? 90

చ. కలువకటారియీచెలువ గా దలసంపఁగితూఁపు గాదు [4]మే
ల్తళుకులబిత్తరంపుఁదమితమ్మిమెఱుంగులనేజ కాదు క్రొం
దలిరునరాజి కాదు జిగిఁదార్కొనుగేదఁగిచిక్కటారు కా
ద లరులవింటివానికిఁబ్రియంబగు మోహనబాణమెన్నఁగన్. 91

సీ. అమరలోక [5]మదేభగమనాభిరూప్యంబు
కులుకు నెన్నడలచే గెలుచు ననియు
ధారుణీహరిణనేత్రారూఢవిభ్రమం
బొరపుచూపులనె పోఁదరుము ననియు

1. పేట. పూ. ము. 2. కోరికలపేట. తా. 3. చి. పూ. ము. 4. గా. తా.
5. మదాభిగమనా. తా. పూ. ము.

పాతాళ నాగకాంతా తనుశ్రీలను
నింపొందు జడచే జయించు ననియు
నిఖిల సత్కారవాణీవిలాసస్ఫూర్తి
కలికిపలుకులనే గదుము ననియు
కాదె యీకాంత కెంతయు కంతు దండ
మొంద త్రైలోక్య సుందరీబృంద రూప
గురుతిరస్కారసూచక బిరుద మొసఁగె
వాలు నునుజూపు బేడిసదాలుపేర. 92

క. ఈపడఁతుకఁ గని మదనుని
తాపంబును బొందకుండ ధాతకు వశమే?
బాపురే! యని సుర లెన్నఁగ
నాపై దలిఁ జూచి వజ్రియనియెన్ బ్రీతిన్. 93

చ. ఘనకుచకుంభ! రంభ! యొకకార్యము వార్యము మద్భుజా తటా
గ్ర నిశిత వజ్రధారకును గావున నిన్నిటుఁ బిల్వఁ బంచితిన్
మునులు వసిష్ఠముఖ్యులు తపోనియతిన్ శతకూటపర్వతం
బున ధృతినున్నవారు జగముల్ తపియింపఁ దపోగ్నికీలలన్. 94

గీ. వారినేడ్వుర వలరాచవారి బారి
వారి గావించి గర్వపర్వతముద్రుంచి
వచ్చినప్పుడె మెచ్చునీవలయు [1]జాడ
నిచ్చువారము పనివిను మిపుడె కదలి. 95

చ. అన విని యోసురేంద్ర! భవదాజ్ఞ తలం ధరియించి యానగం
బున జరియించు మౌనుల తపోనియమంబు కలంచి *ధ్యానభం
జన మొనరించి మౌనవిరసత్వమునించి జపంబుమాన్చి క్రొ
న్నన విలుకాని మంత్రములు నాలుకలన్ లిఖియించి వేడుకన్. 96

గీ. *తాళవృంతంబు నిలువుటద్దంబు కుంచె
పసిడికాళంజి కపురంపుపైడిగిండి

---

1. జాడ. పూ. ము. తా. * ఇటనుండిపద్యము పూర్వముద్రణమున లేదు.

* ఇటనుండి కాళంజివరకుపూర్వముద్రణమున లేదు.

Scanned by CamScanner

యుతపములు మోచిమునులునాఁటిని కాఁ
యాచి బంటులువోలెరా నరుగుదెంతు. 97

చ. ఇదియొకయూడిగంబె దివిజేశ్వర ! నాకు ? మదీయదృష్టికిన్
పవన విరోధియైన ధృతిమాలి చలింపక నిల్వనేర్చునే ?
[1]యని యల వెన్నుఁడేయెఱుఁగు నన్ను నుపేంద్రుఁడునవ్వ నింద్రుఁడున్
మునమున పోకలాకులును భూషణముల్ దయనిచ్చి [2]మంచిగన్. 98

గీ. అనుపుటయు రంభసంరంభమడరఁగదలి
[3]తనదు వెనువెంట వేల్పుజవ్వనులు గొలువ
దొన వెడలివచ్చు మదన మోహన విలాస
శాత విశిఖంబు నా నివాసంబు వెడలి. 99

సీ. ధమ్మిల్ల సురతరుస్తబకవాసన కళుల్
జుమ్మని చుట్టు [4]పేరెమ్మి గొనఁగ
నాసాగ్ర మౌక్తిక నవ్యచంద్రిక గ్రమ్మి
కమ్మ కెమ్మోవిపై గంతు లిడఁగ
వాలుగన్నుల డాలు వలరాజు కెంగేలి
వాలు జాడించిన లీల [5] నలర
శ్రవణ భూషారత్న చకచకద్యుతులు నున్
జెక్కులచక్కి సొంపెక్కి నిక్క
కంచుక కిసల [6]గ్రంధి సంఘములుచించి
మించు గుబ్బలడా ల్మిఱుమిట్లు గొలుప
భరిత రుచిరోరుయుగళసౌభాగ్యరంభ
రంభ యాగట్టుఁ జేరె సంరంభమడర. 100

గీ. అపుడు మేనకమొదలైన యప్సరసలు
రంభఁగనుఁగొని [7]యో చిగురాకుబోఁడి

1. మదియట. తా. 2. మచ్చిగన్. తా. మచ్చికన్. పూ. ము. 3. తనను. పూ. ము.
4. వేడెంబు. తా. 5. సడర. తా. 6. కుంభి. తా. 7. యా. తా. కనుచిగురాకు పూ. ము.

విడిసినా [1]డీఁడ నా వెడవిల్తుఁ డనుప
మున్ను గావచ్చి యామనివన్నెకాఁడు. 101

సీ. కారాకులెడలె ముంగలికలుకళుకొత్తె
కోరిక లీరికల్గొనె చివుళ్లు
పువ్వులతావులు పొలుపొందె పిందియల్
ఫలములై ఖగతఫఃఫలములయ్యె
సేనగావలరాజు [2]సేనగోరగ సోన
లై తేనెవాన జోరనఁగఁగురిసె
కమ్మతెమ్మెర వలిగ్రమ్మ మెల్లన వీచె
రాగంబునించె పరాగమనుచు
ననుచు నచ్చరలేమలు ననుచు ముదము
మద మెదలనింప నింపగు మందమంద
గతుల నతులితవాక్యసంగతుల నతుల
వనము శృంగారసారజీవనముజేరి. 102

క. తురుమురవిచ్చి జఁడల్ కఁడు
మురువుగ ధరియించి పోఁక ముడి గట్టిగ గ
ట్టి రహిఁ జిలుగుంజేలలు
పిరిచుట్లుగఁ జుట్టి కుసుమవిహారణపరలై. 103

సీ. నీకేల యటువోవ నీకేల నందుకొ
మ్మా కొమ్మ నీకొమ్మమలయువిరులు
కేసరం[3]బులువేనికే సరమ్మన కైన
భాసిల్లు [4]నందనప్రసవచయము
[5]చెంప చంపకమున్న చేరనేరదు తేఁటి
చంపకామోద యీ సరస [6]నిలుము

1. డిడెయా. తా. 2. సేనగోరిసేనలై. తా. 3. బుదువనికే. తా. 4. నందలి తా. 5. చంపకమున్నడి (చెంప) నేరదు తేఁటి సారసామోద యీసరసనిలుము. పూ. ము. 6. నిలువు. తా.

Scanned by CamScanner

వావిలిపూవు లీవావిలువకుమటి
సేవంతి [1]నీవంతు సేసినాము
బాలనీకింద పూఁబాళ యేలమాకు
కేళికాదవెను నీకు కంకేళిచివురు
మొల్లలేమొల్ల మెల్లరు మెల్లరారె
యనుచుఁ బువ్వులు గోయుచు వనజముఖులు. 101

సీ. తమ మైమెఱుంగుల గుమురు లంతంతకుఁ
దఱచై నమెఱుపుల యొఱపు నెరప
తమ ఝుళం ఝుళనూపురముల రావంబులు
పటు గర్జితమ్ములభంగిఁ దనర
తమ రత్నభూషణ ధాళధళ్యంబులు
నీరంధ్రవృష్టిపూనికభజింప
తమ విహారముల నాదట రాలు వేణికా
కుసుమముల్ వడగండ్లపస వహింప
వనభరణలీల నైజవర్తనముగాఁగ
వనవితతి [2]ప్రోదిసేయగా వచ్చినిలిచి
నట్టి కాదంబినులనంగ నందమొంది
మెలఁగి రప్పుడు వేడ్కనజ్జలజముఖులు. 105

క. [3]తనురుచిలతలకు నవ్వల
ననలకు మైవలపునొలపునందావులకున్
బొనరిచి రతివలు నయమిడి
జనముల[4]చేపట్టి యేలు జనపతులక్రియన్. 106

క. [5]కర మురమునెఱసి సురమద
కరి కుంభములన్ హసించు కాంతల కుచముల్

1. లను (సరుల్) నేసినాము. పూ.ము. సేవంతులీవంతు. తా. 2. ప్రోతి. తా.
3. తనరచిలతనకు. తా. 4. చెప (గి) దివిడియుజనవతుల. తా. 5.(విరిదెస) నెరసి. తా.

Scanned by CamScanner

మెంసి చనుట మొన [1]గాంద్రకు
స్థిర నున్నతిమీఁద నున్నతియుఁగల్గఁగదా!

క. రాచిలుక పండ్లు [2]గొఱుకుచు 107
నేచిన కోపమున వదన మెఱ్ఱఁగఁజేసెన్
జూచితివే చెలి? తనభా
షాచతురత నీదు పలుకుసాటికిరామిన్.

గీ. వలపు కానుక సేయు పూవులకు నూరు 108
పులును పుప్పొడి చల్లు తీవలకు హస్త
మూలకాంతులు కరముఁగబొలిచి రబల
లగునె యన్యోన్యబంధుకృత్యమ్ములెందు.

గీ. చిలుకవోటుల జీరలచేఁ జెలంగు 109
దాడిమ ఫలమ్ముఁ జూచితే తరళనయన!
విటుని [3]నునుగోటితాకులఁ [4]బేటులెత్తు
గబ్బి సిబ్బెంపు బిగిచన్ను గుబ్బవోలె. 110

సీ. అనయంబు మాటదాటని చిల్క [5]పల్కుల
ఫలభంగములు సేయఁ బాడి యగునె?
యొకకుత్తుకై యుండు పికనికరమ్ముల
తేఁజిగుళ్ళకుఁబాప నోజ యగునె?
నడకలో బెళుకింత వాడమకఁ జరియించు
రాయంచల నలంచ నాయ మగునె?
కన్నుసన్నల మెలఁగఁగనేర్చు వెన్నెల
పులుగుల సిలుగుల నలచ నగునె?
తగుల మెన్నక యీవగ పొగరు వగల
నగడు గావింప నవి తమకజ్జయైన
యెడల గొడవలఁబెట్టక [6]యేల వలదె 111
కలదె యీచింత యచ్చర కాంతలార!

1: గాళ్ళకు తా. 2. గోరుచు, తా. 3. నిను.తా. 4. వలరుకులట, పూ.ము.తా, 5. చాటుల. పూ.ము. 6. యుండ. తా.

Scanned by CamScanner

చ. పలుకఁగ నంట నూర్చఁ గనఁ బాడ ముఖాంబుజమెత్త [1]కాలిసో
కుల నుమియంగఁ గౌఁగిలిడ గోగు రసాలము సింధువారమున్
తిలకము ప్రేంకణంబు గణుతింపఁగ సంపెఁగ [2]పొన్న వంజుళం
బల సురపొన్న క్రోవియుఁ బ్రియమ్మున గ్రొవ్విరులిచ్చె హెచ్చుగన్.

చ. సుర యుమియంగఁ గేసరము చూచినచోఁ దిలకంబు [3]కౌగిలిన్
గురవము తన్న వంజులము కూరిమిఁ బాడఁగఁ బ్రేంకణంబు చే
పరపుల మావి మూర్కొనఁగవావిలి పల్కఁగ గోగు మోమునె
త్తరమునఁ జంపకం[4]బుమియఁ దాసురపొన్నయుఁ బూచె నయ్యెడన్. 113

మధురగతిరగడ,

పూవిలు [5]తుని యమ్ముల పొది మామిడి
యీవల రా చల మేటికె గామిడి
పాదిరి పూవులపై [6]చెయి సాచకు
సాదువ వౌదువు సకి మమ్మేచకు
యేలకి తీవల కేటికె వాదులు
యేలె వగలు మీరెంతటి సాదులు
ఇందువదన రమ్మీవిరితీవకు
నందని పూవుల కాసకుఁ బోవకు
అలయించక చెలి యాడల వాడకు (?)
పొలతులు రారే పొన్నల నీడకు
[7] పొగడలు పువులివి పొలతులు కోయకుఁ
[8] డగడుతనమ్మున నందలు డాయకుఁ
డీమొల్లలకై యేలే రంతులు
ఏమిట తక్కువె యీ సేవంతులు
విరవాదులకా విడువని రోసము
మరచితివా చెలి మన్నన దోసము
*సురవొన్నల యంచలగను సేయకు (?)

* * *

1. గాలి, తా. పూ. ము. 2. గున్న. పూ. ము. 3. కౌగిటన్. తా. 4. బునగ. 5. దుది. 6. చై. 7. పొగడపూవు లీ పొలతుక. తా. పొగడపూవు లివి పొలతుక పూ. ము. 8. నగడుగాదె మీరందరు డాయగ. తా. కనగడుగాది మీరందుడాయకు. పూ. ము. * ఈ పంక్తి పూర్వ ముద్రణమున లేదు.

1 కినియుచు గోసితె గేదఁగి పువ్వులు
వనితరో నాతో వలదే నవ్వులు
•బొండు మల్లెలకే పోలఁతిరో ముచ్చట
మిండతమ్మెదలు మెలఁగెడు నచ్చట,
*గన్నెరు పూలకుఁ గన్నెఱ సేతురె

* * *

*పలుకకె చిలుకలు బారులు దీరెను
*జళుకకువే నీ సరసత మీఱెను
చెలి విరిగుత్తులు చిదుమగ నీ యలి
కలికి పఱచె నహహా యది వెంగలి
యనుచు ననుచు మది నందఱ గూడుక
వనితలు తమలో వదలని వేడుక
తేనియ కాల్వల దెప్పల దేలుచు
సూనాసవముల సొక్కుచు సోలుచు
కలరవకులముల కై వడిఁ బలుకుచు
కలహంసల నగు గతులను గులుకుచు
పుప్పొడి తిన్నెల పొలుపుగఁ బాడుచు
కప్పుర పనఁటుల కదలిచి యాడుచు. 114

గీ. కుసుమహరణేచ్ఛఁ జాలించి కుసుమశరుని
శాతబాణంబులనఁగ రంభా తిలోత్త
2మాది ముఖ్యాప్సరసలు సమ్మదము మదుల
బొదల నచ్చోటువాసి యా మునుల డాసి. 115

క, దగ్గర బోరా దగ్గికి
వెగ్గలమై యున్నదౌర 3వీరల తేజం

---

1. కినిసి. తా. • పూర్వార్థమున ఛందోగతి విచార్యము. * ఈ పంక్తులు పూర్వ ముద్రణమున లేవు. తాళపత్ర ప్రతిలోగూడ నీ రగడ సంపూర్ణముగా లేదు.
2. మాముఖ్యాద్యప్సరసలు. తా. 3. వీరుల. తా.

Scanned by CamScanner

బగ్గలిక పలుకు పలుకుట
సిగ్గులచేటయ్యె నేమి సేయుదమింకన్. 116

క. అమరులు వినఁగా మసమా
యమరేంద్రుని సమ్ముఖమున ననుమాటలు నే
డమరక పోయెగదా యని
యమరసతులు మంతనంబు లాడుచు వ్రీడన్. 117

సీ. తేఁటిపాటలు దిద్దు తెఱఁగున నటపాట
పాటగా నీటుగా పాటపాడి
1 యెలయించి పరభృతమ్ములఁ బిల్చు చెల్వున
పలుకుల తేనియల్ దొలక పలికి
2 అంచల గడు 3నుడికించు చందంబున
నడల యొయ్యారంపు నటన చూపి
కేకి సంఘంబు జంకించు చందంబున
గిలకొట్టి బెట్టుగా కేక వేసి
అలరుతేనియ కరయంత్రములను జిమ్మి
యెమ్మె మీఱఁగ దీఁగ యుయ్యేలల నూగి
పూవు బంతులు చెంతలఁ బోవ మీటి
తావి పుప్పొడినీ ర్వసంతంబులాడి. 118

గీ. భావ హేలానుభావ విభ్రమ విలాస
లలిత బిబ్బోక విభ్రమాదులను బేరు
గల యలంకారములను శృంగారకలన
వెలయఁగా మీఱి మఱి చౌరవలకుఁ జేరి. 119

సీ. గుబ్బకుమ్ముల నెదల్ గుమ్మెలువోఁ గుమ్మి
గట్టిగా బిగియారఁ గౌగిలించి
కపురంపు వీడెంపు గంధంబు గుబులుకో
వేమారు చెవుల నేమేమొ గొణిగి

1. యలయించి. పూ. ము. తా. 2. యచ్చట కడు నడకించు. తా. 3. నడకించు, పూ. ము.

Scanned by CamScanner

కరకంకణమ్ములు 1 మొరయఁ బదముల వ్రే
ల్చిటికెలుదీసి మచ్చికలు జేసి
కళల యిక్కువలంటి గళముల సందిళ్ళ
క్రొవ్వాడి నులివంక గోరులుంచి
యెంత గరగించి 2నను నొకయింతయైనఁ
జలనమందక రాఁ బ్రతిమలును బోలె
నలరు జడదార్లగని లజ్జఁజెలులు తలలు
వాంచి తమనేర్పులెల్లఁ జాలించి యలసి. 120

క. 3 నడిమింటి తపసి డెందపు
4 నడిమింటం జెలగు 5 దమ్మినంటు వెలుంగున్
గడుదారి యా తపములన్
జడదారుల యా తపముల జడసి యలంతన్. 121

క. నీవు లోకించుక వీడన్
మోవులు వసివాడ నూరువులు తట్టాడన్
పూవిలుతుఁ 6 డెక్కువిడిచిన
7మావులునా వచ్చు చెలుల మానస మలరన్. 122

గీ, తరుణలతికా పరీరంభ తత్పరుండు
కై రవిణికాబ్జినీపుష్పగంధరతుఁడు
మధుకరీగాన సంయుక్త మానసుండు
మలయ పవమానుఁ డెదురుగా మలయుటయును. 123

కం. ఎదురెదురుగఁ జని చూచిరి
మదవతు లరవిందబృంద మకరంద రసో
న్మద చంచరీక కేళీ
సదనంబై యొప్పు నొక్క జలజాకరమున్. 124

---

1. మెరయ. తా, 2. నా యొక. తా. 3. నడిమింట. తా. 4. నడిమింటంజెలసి. పూ. ము. 5. ఈ కడమ భాగము. పూ. ము. న లేదు. 6. తమ్మి విడివచిన తా. 7. మధుపులు. ఈ పద్యము పూర్వార్థము పూ. ము. న లేదు. 121. 122 పద్యములు రెండును ఒక పద్యముగా అసమగ్ర చిహ్నములతో పూ. ము. న కలవు.

ఉ. అప్పుడు వేలుపున్ సకియ లందఱు జోడుగునుద్దిగూడి దా
ల్చిప్పలు వన్నియల్ 1వదలి చిత్రపు చందురకావి పావడల్
గప్పి కటీతటమ్ముల 2చెలంగి కరమ్ముల నీలశృంగముల్
ద్రిప్పుచు మోదవారినిధిఁ దెప్పలఁ దేలుచు హాళి మీఱఁగన్. 125

ఉ. తీరముఁజేరు సౌరసుదతీతతినీడలు తేటయౌ సరో
వారిఁదనర్చె తత్క్రమల వాసిని 3తాను ననేకమూర్తులై
వారినెదుర్కొనందలఁచివచ్చెనునా నదియట్టులేకదా
కూరిమిగల్గు నెచ్చెలులకున్ సయిదోడుల కెన్ననేటికిన్. 126

గీ. జిలుగు అవికల లోపల నలరుబోండ్ల
గబ్బి సిబ్బెంపు బిగి వలి గుబ్బ లమరె
చిత్తజాతుని యురులలోఁ జిక్కి యున్న
కలికి పెక్కువ జక్కవ కవల 4కరణి. 127

గీ. అరుణ కిరణోద్దతిని వాడు నచ్చరలను
గనుఁగొని సరోజగేహిని కరుణమీఱ
వెల్లగొడుగులు పట్టించు వితము మించ
నంచగమి నిల్చియాడె చాలగుచు దివిని, 128

చ. పలుకుల పంతముల్ గులుక బారులుదీరి కొలంకుసొచ్చి యా
కులుకుమిటారిగుబ్బెతలు గుబ్బచనుంగవబంటిలోతునన్
నిలిచి యొకళ్ళొకళ్ళపయి నీరజ కైరవ హల్లకోత్పలం
బుల 5నిగుడించుచుం గదిసి బుఱ్ఱటకొమ్ములఁ జిమ్ములాడుచున్. 129

గీ. కఠిన వక్షోజశైల సంఘట్టనమునఁ
దిరిగెఁదరఁగలు భూమి భృద్వరుల సత్వ
గరిమనెంచని బలుమొనకాళ్ల మీద
నడరు జడమూర్తులకు 6గెలుపగునె యెందు ? 130

---

1. సడలి. తా. 2. చెలంగ. పూ. ము. తా. 3. తాల్మిన. పూ. ము. 4. కరణ. తా. 5. నిగుడింపుచున్. 6. గ్రేలువగు.

Scanned by CamScanner

గీ. రమణియొక్కతె కడునిబ్బరమున నీట
నిగ్గుదేరెడి చిన్నారి నెమ్మొగమ్ము
వేణిరాణించె జాబిల్లి వెలచి కనుక
కినుక వెనుకొను సింహికాతనయు కరణి. 131

క. తను బట్టలేని చెలులం
గని నవ్వుచు నోలయిడుచు కరికి యొకతె యా
డెను గొలకంతయు నరుదా
*స్తనకుంభప్లవము 1లండ సంపాదింపన్. 132

మ. తరుణీరత్న మొకర్తు వెల్లికిల నీదన్ గుబ్బ చన్నిందియన్
గరమొప్పెం దమ యామినీగత వియోగగ్లాని వారింపఁగా
వెర వూహించి 2ముఖాబ్జుఁగాంచి భజనావృత్తిం బ్రవర్తింపుచున్
వరముం జెందగఁ3 జేరు జక్కవలు నవ్యస్ఫూర్తి శోభిల్లగన్. 133

గీ. నిండుజాబిల్లి తల్లియై నిగ్గుదేరు
మోముమాత్రము గానరా మోహనాంగి
యొకతె నిలువీతలీదఁ జెన్నొందె కురులు
తమ్మి గ్రమ్మక విడని భృంగమ్ములనఁగ. 134

క. కులుకుం గుబ్బల గందము
గళముల కుంకుమము నుదుటి కస్తురి నెమ్మే
నుల పసపు సరోలక్ష్మికిఁ
జెలువుగ నీరాడి సహజ శృంగారముగన్. 135

గీ. కొలను వెలువడుచోఁ దమ గోవమోము
తమ్మి తావులుగొన మరందమ్ము వెడలఁ
గ్రాయు తుమ్మెదలనఁగఁ గంకణములీను
కీలు4 గంటులు చెలఁగ నవ్వాలుగంట్లు. 136

---

*స్తనకుంభము (లురమునందు సంపాదింపన్) అని పూర్వముద్రణమున నీపాదము పూరింపబడియున్నది.

1. లుండు. తా. 2. ముఖంబు వూ.ము. 3. జేయ జిరవల. తా. 4. గంట్లు చెంగల్వ నవ్వాలుగంట్లు. తా.

గీ. తడి వలిపె చంద్రికావిపాపడలు వైచి
యొండొరు నితంబబింబ కుచోరు నఖము
ఖాంకములు జూచి చిరునగవంకురింపఁ
జలువలును రత్నభూషణములును బూని. 137

కం. పువ్వులు పూతలు గైకొని
యవ్వల యౌవనజ భావ[1]హావములలరన్
జవ్వనులు [2]మెలఁగ నత్తరి
[3]మువ్వన్నియవేల్పు చరమభూధరమెక్కెన్. 138

గీ. మొదలఁ బూర్వాశఁ జెందితి పిదప [4]పద్మి
నికిని కరములు సాచితి వికను దొలఁగు
మనియ పూర్వాశ కాలఁదాచినఁ దదంఘ్రి
యావమన రాగ మిగురొత్తె నర్కుమేన. 139

మ. ఇనుఁడత్యుత్కటతేజుఁడై మెలఁగి [5]భూయిష్ఠానురాగంబునం
దనుఁజేరంజనుదేరఁగా నపరదిక్స్త్రీశిరోరత్నమె
త్తిన నీరాజనమోయనం దదనుషక్తింబుట్టు[6]రాగమ్ముత
త్కనదాశాసతిమేన బల్విరిసెనాఁ గన్పట్టె సాంధ్యద్యుతుల్. 140

సీ. ఉదయించినదిమొదల్ మది మోద మలవడ
కల వసూత్కరము సానులనుఁ జేర్చె
ద్విజరాజమండల తేజంబు మాయించి
కువలయవృద్ధి తక్కువగఁ జేసె
గురుతమస్తోమ విస్ఫురణంబు సందుగొం
దుల నిగూఢక్రియ నిల నొనర్చె
పుణ్యజనస్తోమముల పెంపు దూలించి
పద్మినీసతిఁ బట్టి పగలు గూడె

1. హారము. తా. 2. మెలఁగిర త్తరి. పూ, ము. 3. పువ్వన్నియ. తా.
4. పద్మినికి. తా. 5. భూయిష్ఠా. తా. 6. గారమ్ముతత్కనవాశా. తా.

Scanned by CamScanner

ప్రబలనుగ్రప్రభుత తుదిఁగంగ మదఁ
నంటె[1] ధారుణిసని తను సఖిల జనము
తూలనాడెడు నిందకుఁ జాల కపర
వారిధినిబడెనన గ్రుంకె వనజహితుఁడు. 141

గీ. [2]అస్తగిరిశిఖరాహతిధ్వస్త రవిర
థాక్షనవపాతి శకటాంజనౌఘమనఁగ
తుముల మదనప్రతాపాగ్ని ధూమమనఁగ
నంధకారంబు జగమెల్ల నాక్రమించె. 142

చ. జగములనేకకాలమున శంబరవైరి జయింపఁ బంచినన్
నిగిడిన నల్లమూకయని నింగియు నేల యనంతరూఢికై.
మొగి బెనగంగఁ జేరెనన బుట్టిన యిండ్లను జూడ భూమికై
డిగఁబడు కార్మొగిళ్ళనఁగ తీవి దలిర్కొనె చిమ్మచీకటుల్. 143

గీ. జలజవనినుండి తుమ్మెద వలసవోయెఁ
గువలయ వనీదళాంతర గుహలు సేర
బల్లిదుండయి చీకఁటి కొల్ల[3]కాడు
వక్రవిక్రమగతి దిశలాక్రమింప. 144

చ, సమయవణిగ్వరుం డతులసాంధ్యవిభారుణ కంజరాగ ర
త్నము లెడలించి నీలి నునుదట్టపు టొల్లియ మీద చాలుగా
నమరిచినట్టి చొక్కటపుటాణి మెఱుంగుల[4]ముత్తముల్ బలెన్
గ్రమముగఁ దోచెఁ దారకలఖండరుచిన్ గగనాంగణంబునన్. 145

క. ఆకాశమండల [5]మధుమ
ధూకానోకహమునందుఁ దులకించు సుమా
నీకముఁ జోకం[6] దగియ
స్తోక ప్రభ కడల నిక్కఁ జుక్కలు దోచెన్. 146

---

1. వారుణి. తా. 2. హస్త. తా. 3. కాని. తా. కాద పూ. ము.
4. ముత్తెముల్ వలెన్ గ్రమమున. తా. 5. మన. పూ. ము. 6, దని. తా.

చ. కలువల1 గోము జక్కవలగాము వియోగులబాము నల్లవే
ల్పులదొరయొజ్జసానినెరమోహపు 2దీము విభావరీసతీ
తిలకము మోము తుంటవిలుదేవునియామగులాము సంచుర
చ్చలతెలిగీము కుందరుచిసాంద్రుఁడు చంద్రుఁడు దోచెఁ దూర్పునన్.

చ. కువలయ విభ్రమద్భ్రమరగుంభితగేయనవాదితేయ సం
స్తవమెలయన్ చకోర ముని సంతతి సంతసిలన్ తమో సురాం
గ వితతి వే కరాళుగముఖమ్ములఁ జిమ్ముచుఁ బూర్వ శైల తా
ర్క్ష్య విలసితాంసవీధి కమలాహితుఁ డుజ్జ్వలుఁడయ్యె నయ్యెడన్. 148

సీ. పచ్చకప్పురపు కుప్పలు నింగి యంగడి
నించు మర్యాద రాయంచలెల్ల
గుంపుగూడినగతి గొప్ప గందంపు ల
ప్పలు విప్పుగా నుంచుపగిది కుంద
మాలిక3 లెత్తినమాడ్కిని మగరాలు
చల్లినకరణి వింజామరములు
వ్రేలఁగట్టినలీల పాలారఁబోసిన
పరువడి శంఖముల్ పఱపుజాడ
తెల్లుబూచినయేపున మల్లెవిరులు
వీఁక వెలిదమ్మితేకులజోక 4నిండు
పండు వెన్నెల వెల్లి యఖండరుచుల
కంజజాతాండ ఖండంబు కలయఁబర్వె. 149

వ. ఆ సమయంబునఁ జెన్నలరు కన్నెవెన్నెలల వెన్నెలపులుగులలముకొన్న చిన్నెలవన్నెల చిన్నారి పొన్నారి జిగితొగరు వగపొగరు తొగరేకు చిప్పలొప్పారు కోరలుగా నలవరించి యించువేడుకల కలకలారావంబుల నొండొంటిఁబిలుచుచు వలవంతల చింతల యింతుల చెంతల రంతులు సేయుచు డాయుచు పాయుచు బంతులైకూర్చుండి నిండుపన్నీటి యేటి కాలువల తావుల తావులం దాముకొన్న కన్నెవెన్నెలలునించి యించు

1. గాము. తా. నోము. పూ. ము. 2. జోము. తా. బోము. పూ. ము.
3. విత్తిన మర్యాద. పూ. ము. తా. 4. నిండ. పూ. ము. తా.

ఖండరసమ్ముల మించు గుజ్జు వెన్నెలల నంజుకొననిచ్చి నచ్చికల బుజ్జ
గింపుచు కూరిమి మీఱంజేరి నారీమణుల కొసంగి పిదపఁ గ్రోలుచు
సోలుచు వ్రాలుచు చొక్కిచొక్కి మదంబెక్కి నిక్కి మక్కువలుమీఱ
ససమమదన సామ్రాజ్య సంపదం బొంపిరి వోవునదియును పట్టయిన
మింటిపెనమునంజూపట్టి చూపట్టని తొట్టినమదంబున నిందుబింబంబదటు
నం జేసి పెరవారికదిసిన వానిబోగదిమి నిక్కుగల ముక్కులచెక్కులం
జిదుమబోయి చఱచి మేనుమఱచి యెక్కడెక్కడవోయె నేదేది
యేమేమి యనుచు సనుచుమదమ్ముచెక్కన దొక్కుతొక్కు పలుకులు
పలుకుచు నళుకుచు విందులుగా చిందులు ద్రొక్కునవియును పొగరువగ
మబ్బునసుబ్బి తబ్బిబ్బుగానాగుబ్బగబ్బిపోటు మాటలాడి జగడించి
మిన్నంటి కొన్నింటిసాకిరిపెట్టి చెలువగల కలువఱేకుల[1]బాకులు వీఁకం
బూని యానికతలంకక బింకంబున నంకంబునకు జంకించక వేట్లాడ
నగ్గలికడగ్గరు నవియును మవ్వంబునివ్వటిల్ల చెందొవపూవులు కాడలతో
గదియించి యకరువులు మెట్లుగాబూని యానూలుననానికగా తంత్రులు
నిలిపి క్రొవ్వాడిమీఱుకొనగోరు లొకయించుక మోచి నీటుగా మీటుచు
బోటులురాఁగోరి వెన్నెలల నలయించు జిలిబిలివలపులపొందుగా చిందులు
వ్రాయించునవియును నగుచు నగుచున్నవానివినోదమ్ములు కనుఁ
గొనుచు నా నాకలోక కోకకుచానికరంబులు ప్రయత్నంబున. 150

క. మునిలోక కోకవైరులఁ
గని మోహలతాళిఁద్రుంచి ఘనతరవైరా
గ్య నిరూఢినున్న వీరలఁ
జెనకన్ మఱిఁ గినుక శాపశిఖిఁద్రోతురొగిన్. 151

గీ. ఫాలరోచనఫాల కరాళనేత్ర
కీలి కీలలలీల మిక్కిలి తపోగ్ని
దనరియున్నారు వీరల ధైర్యధనము
కన్నపెట్టఁగఁ జాలఁడు కంతుఁడనుచు. 152

1. బొంకులు. తా.

క. ముందర నరుంధతిం గని
సౌందర్యము బూనుమేను చటుల తపోగ్నిన్
గందఁగ నున్నది వికృతిన్
జెందింపఁగఁ జాల దీ వసిష్ఠమునీంద్రున్. 153

మ. మన యాటల్ మన పాటలున్ మన కళామర్మానుభావక్రియల్
పనిలే దిత్తఱి వాదమేటికిని నీపాటింక నెవ్వారలున్
గనకుండం జనకున్నఁగాదని పొసంగన్ రంభతోఁ బల్కి వ
చ్చినజాడం జనిరందఱుంగదలి యా జేజేమిటారుల్వెసన్. 154

క. చని రచ్చర లిటు వీరల
కెనయెవ్వరు ధైర్యచర్య నిల నని మునులన్
గనుఁగొన వచ్చెననఁగ వే
గనుపట్టె న్వేగుజుక్క కాంతులు [1]నిక్కన్. 165

ఉ. వేలుపు జవ్వనుల్ జనిరి వేకువ తేకువగూడ జూడగా
దాలిమి దూలి వీరు దయదప్పి యొకించుక కన్నువిచ్చినన్
జాల ప్రమాదమంచు రభసంబున సంబుజవైరి జాఱెఁబెన్
జాలిని నస్తకూటముల చాటున డాగగఁబోవుకైవడిన్. 156

క. తుఱుమున దుఱిమిన మొల్లల
సరు లెడలి గగనలక్ష్మి సంపంగి విరుల్
దుఱిమెనొనా రిక్కల [2]సిరి
దఱుగన్ రవిరుచులుకొన్ని తఱిఁదీండ్రించెన్. 157

సీ. చీఁకటి మొదలిజేజేలపైఁ జను నింద్రు
[3]క్రొంబట్టు తెలిగుడారంబనంగ
ఇనురాకఁ బ్రాగ్దిశావనజాక్షి కై[4]సేయ
పాటించు రత్నదర్పణమనంగ
ఉదయాచలమురారి హృదయభాగమ్మున
రాణించు కౌస్తుభరత్నమనఁగ

1. నింకన్. తా. 1. హరి. తా. 3. కెంబట్టు. తా. 4. నేసి. పూ.ము.తా.

పూర్వాంబుధిప్రాంతభూమిఁ గన్పట్టెడు
మంజు ప్రవాళ నికుంజమనఁగ
కుముద రమ పెంపు నెత్తమ్మిగుంపు సొంపు
కటికచీకఁటి[1] తిండి శంకరునిబండి
వేవెలుంగులజోదు మువ్వేల్పుపాదు
ప్రాచిఁగనుపట్టె మినుకులబరణి తరణి. 158

సీ. అట జటాధరనిటలాంబకు లంబర
తటినిలో నిత్యకృత్యములుదీర్చి
సైకతవేదికాస్థలమునసుండి యొం
డొరులనీక్షించి యత్యుగ్రనిష్ఠఁ
బేర్చి తపంబుఁగావింపఁబెక్కుసహస్ర
[2]సమలు గతించె విఘ్నములు దోచె
నడపొడ గాన మయ్యఖిలలోకేశ్వరు
నా రమాజాని ప్రత్యక్షమగునె
భాగ్యహీనులకకట తాపసుల లోన
వాసి వన్నెయుఁ బోఁ దలవంపుగాగఁ
బూన్కి చాలించి పోరాదు పోయి యేరిఁ
గాంచినను గార మిఁకయేది గతి తలంప. 159

క. అని తలపోయుతటిన్ భో
రన నంబరవాణి పలికె నతినిష్ఠ తపం
బొనరింపఁ జనియె బహు హా
యనములు మునులార యీ యహార్యమునందున్. 160

క. ఇచ్చట నెన్నాళ్ళకు నా
పచ్చికడాల్మేనిసామి ప్రత్యక్షంబౌ
టచ్చెరువు వినుఁడు వేఱొక
ముచ్చట యెఱిగింతు మీకు మోదంబొదవన్. 161

1. దిండి. పూ. ము. తా. 2. సమములు చె. తా. సమములు చెల్లె. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

క. ఘటికాద్రి కరుగుఁ డచ్చట
ఘటికామాత్రమున మీకు కాంక్షిత మెల్లన్
ఘటియిల్లు 1నెంచఁదగునా
ఘటికాద్రికి మాద్రియద్రి గలదే జగతిన్, 162

సీ. అమరస్రవంతికి శమనదిగ్వీథిని
నూఱుయోజనముల మేర నిగమ
విద్యావధూకాంచి విలసిల్లు నల కాంచి
*యలకాంచితంబయి యచట నశ్వ
మేధము జేయు వాణీధవు విశ్వను
తోత్తరవేది శ్రీయుక్తుఁడగుచు

*　*　*

*　*　*

*　*　*

*　*　*

నద్రిరాజంబు శ్రీఘటికాద్రి దనరు
నదిగదానిత్యసదన మయ్యచ్యుతునకు, 163

గీ. అందుఁ జేసినతప మణువంతయైన
కోటిగుణితంబు ఫలియించు కోర్కులెల్ల
నరుగుఁ డాశైలమున కను నభ్రవాణి
వాణి చెవులార విని మునిప్రవరు లపుడ, 164

గీ. కదలి పుణ్యాశ్రమంబు లగణ్యపుణ్య
భూములను బుణ్యదేశము ల్పుణ్యనదులు
పుణ్యతీర్థములును పుణ్య2పురులు పుణ్య
శైలములు జూచుచు మునిచంద్రు లరిగి. 165

సీ. ఆదిఁ ద్రివిక్రమపాదపంకేరుహా
దరభాగమున నవతార మొంది

1. నేచతగు, తా. *ఈకడమభాగము పూ. ము. లేదు. 164 వ పద్యమీ సీసమున కెత్తుగీతిగా ముద్రింపబడియున్నది. 3. మునులు. పూ. ము. తా.

Scanned by CamScanner

సత్యలోకంబేలుసామి 1కాల్యకరణీ
యనిదానకరణి పావనము సేసి
నిటలలోచన జటాపటలిఁ దెప్పలఁ దేల్చి
పర భగీరథ తపోవ్రతముకతన
ప్రాలేయశైలమార్గమున భూమికి జాఱి
కూరిమిఁ దనవారిఁ గ్రుంకువారి
కలుషములడంగఁజేయు రంగత్తరంగ
త్రిజగతీకృత సుకృతచరిత నిజాంగ
గంగఁ జేరంగనరిగి సాష్టాంగ మెరఁగి
కూడికొనియాడి మజ్జనంబాడి యాడి. 166

సీ. జలదనీలశ్యాము శాంకరీస్తుతనాము
సకల దేవసమూహసార్వభౌము
నీలాచలావాసు పాలితనిజదాసు
కటితటీవిస్ఫురత్కనకవాసు
నఖిలలోకాధ్యక్షు నఘవంతిహర్యక్షు
కౌస్తుభశ్రీవత్సకలితవక్షు
1 బృందారకోదారు నందగోపకుమారు
హార కిరీట కేయూర హారు
వల్లవీజారు రవిసుతావనవిహారు
శ్రీ జగన్నాథు నాదిలక్ష్మీసనాథుఁ
గాంచి సేవించి పూజించి కడు నుతించి
హర్షపులకితసర్వాంగు లగుచు మునులు. 167

గీ. గంగకన్నను గడు వృద్ధగంగయనెడు
2 వహిని వహియించు నా పుణ్యవాహినిఁ గని
వినుతులఁజెలంగి త త్తీర్థమున మునింగి
మునివరేణ్యులు సమ్మోదమునను బొంగి. 168

1. కాల్యకరణియదానకలసి భావనసేసి. తా. ఈ భాగము పూర్వముద్రణమున లేదు. 2. బృందారకోదారు. తా. 3. వాహినివహించు. పూ. ము. తా.

Scanned by CamScanner

క. శ్రీకాకుళవల్లభుని ని
రాకులమతిఁ బూజజేసి యా హరిదయఁజొ
క్కాకుల జోకన్ [1]డుల్లం
గా కర్మములెల్ల హర్షకలితాత్మకులై. 169

క. [2]అలమును లెదుటం గాంచిరి
కలహంసీమధురవాణి కమలజపాణిన్
బులినశ్రోణిన్ ధృతశై
వలవేణిన్ గృష్ణవేణి వారిధిరాణిన్. 170

ఉ. అన్నదిచెన్ను కన్నులకు [3]నామని సేయ గృతావగాహనో
త్పన్నమహాప్రబోధరసపారగులై మఱి వార్ధిపొందుగై
కొన్న యనేకవాహినుల గోరిక లీరికలెత్త గ్రుంకుచున్
వెన్నునికిం దివాణమగు వేంకటశైలముఁ జూచువేడుకన్. 171

చ. చనిచనికాంచి రా దివిజసంయములందఱు ముందఱన్ గన
త్కనక మణిప్రభాజనకధాతు గుహాతటశృంగసాలమున్
జనజని బంధనేంధనధనంజయదంచిత తీర్థజాలమున్
సనకసనందనాది మునిసంస్తుతశీలము శేషశైలమున్. 172

వ. కాంచి తదుదంచితస్థితికి హర్షించి యమందానందకందళితహృదయార విందులై మునిపురందరులందఱందఱ వందనంబులాచరింపుచు తత్తుధరా రోహణంబుగావించి చనిచని ముందఱ నరవిందబృందతుందిల మకరంద కణాసార సంభూత సౌరభోద్వేలంబును తాలహింతాల తమాల రసాల సాల తిలక తిందుక ఘనసార ఖర్జూర జంబీర కర్పూర కదళికా కదంబ కుంద చందన మందార పున్నాగ పూగ నాగకేసర సరళ మన్మథ మధూక పనస పాటల పారిభద్ర బిల్లు బిల్వాది సలలితోద్యానవనవిశాలంబును నుత్ఫుల్ల హల్లక కుముద కువలయ వలయవీథికాసంచరన్మధుకర మధు కరీఝుంకారానుకారి ఘుమఘుమారావ తుములకల్లోలమాలికా కేళికాలోల మరాళ గరుత్పటలజానిలోద్ధూత శీకర శరాసారస్థగిత మార్తాండమండల

1. కడులన్. తా. 2. అలమున. తా. అలయమున. పూ. ము. 3. నామతి. పూ. ము. తా.

Scanned by CamScanner

ప్రభాజాలంబును ద్రవిడవిలాసినీకుచ లికుచద్వయన్యస్త విస్తుల నవ
హరిద్రాలేపనవిభా జనిత చంచత్కాంచన కంచుకభ్రమాలవాలంబును
సంత తాంచితారామసీమాంత రోద్దామ మాధవీ మాలతీ మల్లికామతల్లికా
కుసుమ విసర కేసరోజ్జ్వలపార్శ్వతలోత్తాలంబును నగు స్వామిపుష్కరి
ణీకూలంబున నిలిచి సౌగంధికబంధురసుగంధగంధిలంబులగు తత్కబం
ధంబులఁ గృతావగాహనులై కాల్యకరణీయంబులు నివర్తించి కాంచన
శైలశంకాకారిప్రాకారంబగు తత్ప్రాకారంబుఁ జేరంజని. 173

సీ. భేరీ మృదంగ గంభీర రావాటోప
వారిత వారిధివారి రవము
అవిరళధూప ధూమాంబుదాలోక
తాండవితాహిభు జ్మండలంబు
కేతు పటాంచల కింకిణీ కలకలా
కులిత భాను శతాంగ ఘోటకంబు
ప్రాకారమణివిభాపటల సిందూరిత
కకుబంత దంతీంద్ర గండతలము
ననుదిన నటన్నటీపాద హంసక[1]స్వ
నాకులిత బలి[2]కాంక్షా సమాగతాంబు
జాత సంభవ హంసకంబై తనర్చు
నిందిరాజాని కాంచన మందిరంబు. 174

వ. ప్రవేశించి తత్పురోభాగంబున. 175

సీ. పొడుపుగుబ్బలి మీదఁ బొడుచు భానుని లీలఁ
గల కిరీటము తలఁగలుగు వాని
నఱచఁదురుని వెన్నుఁజఱచు నెన్నుదిటిపై
ముత్యాల తిరుమణి మురువు వాని
మొసలివా మించుల మిసమిసల్ దీపించు
నొసపరి కుండలయుగము వాని
సెలవుల తుదికెక్కు చిఱునవ్వు డాల్ టెక్కు

1. త్స్వ. తా. 2. కాంక్ష. పూ. ము.

తళుకు లేఁజెక్కుల కులుకు వాని
కలువ తామర కొలముల వలవఁ జేయు
చూపులను చలి వేడియు జూపువాని
విమల లావణ్యజలనిధి వేల బొదము
పగడ మననొప్పు వాతెర సొగసు వాని, 176

సీ. కరశంఖమునకు నేక[1] గ్రీవమను తేవ
గల గ్రీవ[2] చెలువునఁ జెలఁగువాని
తనువెత్తు కీర్తి ప్రతాపంబులన మించు
కరగత శంఖచక్రములవాని
నాకల్పఫలమిచ్చు నా కల్పశాఖల
దాయాదులౌ కేలుదోయివాని
నలకనిర్జితభృంగయౌ నలమేల్మంగ
కిరవైన పచ్చని యురమువాని
కోరి యిరుదుగ మొగముల కుబ్జ గన్న
యమ్మ[3] నాఁజను పొక్కిటి తమ్మివాని
ఘోర దానవవిపిన కుఠారమైన
బలు కటారంబు కటి తటి గలుగువాని. 177

సీ. బంగారువ్రాత చేరంగుల రంగారు
పట్టు దుప్పటి కటిఁ గట్టు వాని
పద్మ పద్మప్రభాస్పద పాద వేదమం
జీరమ్ములను విలసిల్లు వాని
నతుల చిరత్నరత్నాంశుజాలముల మిం
చుల[4] మించు భూషల నలరు వాని
శృంగార రసరుచిశ్రీలకు నెలవైన
మెఱుఁగు చామనచాయ మేనివాని
సర్వ గీర్వాణ సముదయ సార్వభౌమ
[5] బిరుదకల నాతివిఖ్యాతి వెలయువాని

1. గ్రీవమును. తా. 2. చెలువుల. తా. 3. దానకు. తా. 4. మించుల. తా.
5. బిరుదుగల నాతి. తా.

శుభగుణావాలు నిర్జరస్తుతి విశాలు
వితత కరుణాని[1]ధీశు శ్రీవేంకటేశు. 178

సీ. మొల[2]కటారపుఁదెక్కుగలవాని గలవాని
నెనరువానిఁ బొగడదనరువాని
దయతోడ[3]కూడి చేతనవాని తనవాని
తనయంతవానిగా నునుచు వాని
•[4]పదముల బొదలు నాపగ వాని పగవాని
పగవాని బురుకను బిరుదు వాని
నెమ్మోము నగవువెన్నెలవాని [5]నెల వాని
చెలి కన్నుదోయిగాఁ జెలగు వాని
నంబుదపు డంబుమీఱు గాత్రంబువాని
కొండనని కోర్కికొండను కొండవాని
నిలువుగల పైఁడిచెలువుల వలువవాని
మేలుసమకూర్చు నలమేలు మేలువాని. 179

సీ తల నిల్లుగట్టు వ్రతంబుల రాయని
తోమని పళ్యాల నేమగాని
[6]చేరుడుబియ్యాల యోరెముల్ దినువాని
కోణంగి సేవల నాణెగాని
కానుకలకు వడ్డికాసులు గొను[7]వాని
ముక్కోటి తీర్థపు టెక్కులాని
అడుగడుగకు మ్రొక్కు[8]లందుకొనెడువాని
కూకటి మాడల గుత్తవాని
శుక్రవారపు సేవల సొగసువాని
మానినుల గోరి వలపించు మాయలాని
తిండిమెండయగారిని [9]దిగళగురుని
కాంచి సేవించి సంతోషకలితులగుచు. 180

---

1. ధేశు. తా. వేశు. పూ. ము. 2. కఠారువు. 3. కూడు. తా. పూ. ము. • పదముల...గాత్రంబువాని. ఈ భాగము పూర్వముద్రణమున లేదు. 4. పదములు తా. 5. వల. తా. 6. వేరెడు. తా. 7. రేని. తా. తేని. పూ. ము. 8. లందెకిదేవుని. పూ. ము. తా. 9. తిగళగురుని. తా.

సీ. అభివాదనము వృషభాఖ్యమహాహార్య
[1]దివ్యకూటాగ్రవాస్తవ్యునకును
దండంబు గరుడాభిధానశైలమణీవి
భాసమానానూనభవనభర్త
కంజలి శేషనామాధికధరణీధ
రాధిత్యకాగృహమేధిమణికి
వినతి శ్రీవేంకటవిఖ్యాతనామధే
యాచలహేమగేహకులపతికి
విన్నిపూ వంజనాద్రిప్రసిద్ధ నిధికి
శరణు గుహాసరసీకేళిసక్త మతికి
మోడ్పుగేలు త్రిమూర్తుల మొదలిదొరకు
వెండియుజోహారు వినతవేదండునకును. 181

సీ. సర్వేశ! సర్వాత్మ! సర్వగుణాతీత!
సర్వజనావన సదయహృదయ!
గోపాల గోపాలగోపనధౌరేయ !
గోగోపగోపికా భాగధేయ !
వారణదైన్యనివారణ ! వారణ
శిక్షణదక్షిణ సింహశౌర్య!
శేషాచలేశ! యశేషలోకనివేశ!
శేషశరీర విశేషతల్ప!
నీలనీరదనీల వినీలగాత్ర!
తీర్థతీర్థ మహాతీర్థ తీర్థపాద!
నందనందన! సనకసనందననుత!
శరణు శరణయ్య శరణార్థి శరణచరణ. 182

మ. సవరక్షాచణ సామగేయపద [2]భాస్వత్పీతకౌశేయరూ
పవరేణ్యా సుచరిత్ర సూరిజనభావ్యా సేవనాసక్త వా
సవ ముఖ్యామరసైంధవత్పతగరాజా సోమ వాణీశ సం
స్తవ సౌమ్యాత్మక సంగదూరతర సర్వప్రాణిసంరక్షకా. 183

1. నవ్య. పూ. ము. తా.   2. భాస్వద్వీపశీతేశ రూ. తా.

Scanned by CamScanner

సీ. భువనముల్ పుట్టింప బోషింప నణఁగింప
కర్తయైన ప్రధానమూర్తి వీవ
మస్తకముఖ్యసమస్తాంగ బహులత
లక్షింపఁ దగు జగత్సాక్షి వీవ
కొలుచువారలకును గోరికల్దయసేసి
రాజిల్లు వేల్పుల రాజ వీవ
అజుఁడు రుద్రుఁడు నింద్రుఁడాదియా దేవతల్
నిజ మెఱుంగని బోధనిధివి నీవ
తలఁపుసందని తాపసావలికిఁ జూడ
నలవిగానట్టి 1బ్రహ్మపదార్థమీవ
శంఖ చక్ర గదా ఖడ్గ శార్ఙ్గ చాప
భూరి విస్ఫూర్తి కీర్తిత భుజుఁడ వీవ. 184

క. విబుధులకు విబుధభూజము
విబుధారిసమూహములకు విషభూజమునై
2యబలులకెల్లను బలమై
ప్రబలు మహామహుఁడవీవ పంకజనాభా! 185

సీ, తులసిఱేకులనైన దూర్వలనైన3ను
జలములనైన కంజములనైన
పూని 4నిన్నీశ్వరుఁ బూజించు నామహా
మహులకు జేకూరు నిహ పరములు
నీ మహామహిమము నెఱిఁగినవారలు
5ధన్యులై వర్తింత్రు ధరణియందు
కంజాసనాదులు గనలేని వేదమం
దిరుని నిన్ను వీక్షింపఁగలిగె
గాన భవవార్ధి దాటఁగాఁగంటి మభవ
మా భవములెల్ల నీడేరె మా జపంబు

1. బ్రహ్మ దేదీయునీవ. తా. బ్రహ్మంబు వెలయనీవ. పూ. ము, 2. యబలల. తా.
3. ను, జ్వలజలజాతబిల్వములనైన. పూ. ము. 4. విఘ్నేశ్వరుఁ బూజింతురా. తా.
పూ. ము. 5. నే ధన్యులైన తారెత్తగలరె. తా. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

ఇలలొ మా సుఖముల ఫలములు ఫలించె
¹వినుతతారాచలాధీశ! వేంకటేశ! 186

క. అనుచుం గొనియాడి పునః
పునరాచరిత²ప్రణామముల నెంతయు నిం
పొనరించుచుఁ దదనుగ్రహ
జనితామోదానుభావపరవశులగుచున్. 187

వ. ఎట్టకేలకుఁ దన్మందిరంబు వెలువడి యాగట్టుదెసిం గనుంగొని. 188

గీ. భానుకోటిప్రభల దీలుపఱుచు తళుకు
జేగురులుగల శిఖరముల్ చెంతనున్న
యంబరంబును కాయమానంబు దాల్ప
మణిమయస్తంభములువోలె మలయు నిచట. 189

గీ. ఇన్నగము మిన్నుమోచినశృంగములు ఫ
ణాసహస్రముకరణిఁగన్పట్ట ధాతు
రాగయుత తారకలు తదగ్ర³మణులౌచుఁ
దనరఁ దన శేష సంజ్ఞ సార్థముగఁ దెలుపు. 190

గీ. కుసుమ కోరక రాజి నింపెసఁగు భూజ
శాఖ లలలారు మిగుల నీ శైలభర్త
కదిసియుండెడు గగనంబు ⁴కడకు నెత్తఁ
బూను మౌక్తికభూషణభుజములట్లు. 191

గీ. అచల మిది ముక్తిసతిచేతి యలరు బంతి
పాప కదళుల నిలఁగూల్చు భద్రదంతి
యీప్సితార్థ రసమ్ములనీను సురభి
సంయమీంద్రకులా⁵వనీజాతసురభి. 192

క. ఈ శైలవిభవం బీ
దేశికసౌభాగ్య మీసుతీర్థ మహత్త్వం

---

1. వినత. తా. 2. ప్రమాణమము. తా. 3. రమణులయిన యితన తన శేష సంజ్ఞా సార్థములు. తా. రమణులయి. పూ. ము. 4. కడకు. తా. కడను. పూ. ము. 5. వన. పూ. ము.

నీశౌరికరుణా గురు వా
గీశ ఫణీశులకు నైన నెన్నందరమే? 193

ఉ. ఏమితపంబొనర్చితిమొ యేసుకృతంబొనరించినామొ యే
నోములునోచినారమొ మనోరథముల్ మది దైలువాఁగాఁ
గామిత దానపాటవముఁ గల్గినతండ్రిని వేంకటాచల
స్వామినిఁ జూడఁగంటిమి శుభమ్ములుగూడ నఘమ్ము లూడఁగన్. 194

సీ. అనుచు లోననుచుమహానురాగమ్మున
1దనిసిపల్కుచు గిరీంద్రమ్ము డిగ్గి
తద్దక్షిణమున విధాత కమండలు
నాళంబు వెడలు స్వర్ణది తెఱంగు
భూరి2తటోద్గతిఁ బొలుపొందు యఘహర
వారియౌ నయ్యాశువారి తీర్థ
మటఁగాంచి స్నానములాడి కౌశికదిక్త
టాంచల వసదనలాక్షుఁ గొలిచి
భక్తి గోవిందరాజులఁ బ్రణుతిఁ దేల్చి
యా యచలసార్వభౌమునిఁ బాయలేకఁ
బెనఁగునాలోకనముల నొయ్యన మఱల్చి
మినుకుటందియదో యిసామినిఁ దలఁపుచు. 195

గీ. నారికేళ రసాల జంబీర పనస
మన్మధ మధూక సాల రంభా వనములఁ
గనకకాంతులఁబర్వెడు కలమ సస్య
ములనుఁ బొలుపొందు జనపదమ్ములను దాటి. 196

సీ. శ్రీకరానేక రత్నాకర ప్రాకార
గోపుర ప్రాసాద దీపితంబు
సౌధాగ్ర సంచర జ్జలజముఖీ ముఖ
మణిదర్పణిత చంద్రమండలంబు

1. దనరి. పూ. ము. 2. తమోద్గతి. పూ. ము.

కనక నికేతనాకలిత కేతన[1]పటీ
పల్లవాంకిత దిశాపతి పురంబు
ప్రతిమందిరాళిందభాగ ముక్తాఫల
రంగవల్లీ విభారాజితంబు
నీలమణిజాల కీలితోన్మీల దభ్ర
చుంబి హర్మ్య కదంబ నీలాంబుద భ్ర
మాప్రదాలోక నర్తితామర వనాహి
భుగ్వితానంబు కాంచికాపురవరంబు. 197

క. కనుపట్టుటయుఁ దదాలో
కన[2]పరయగు నిజవధూటి కాంక్షయెఱిఁగి య
వ్వనితామణికి వసిష్ఠుం
డనియెన్ మందస్మితాననాబ్జుండగుచున్. 198

క. ఈపురము ధారుణీమణి
నూపురము సమస్తజనమనోరథసిద్ధి
శ్రీపురము గోపురస్థిత
గోపురము వినీలకుటిలకుంతలకంఠే! 199

ఉ. నీడలుదేరు గారుడమణీగణ కుట్టిమసీమ [3]నాథులం
గూడి చరించు పట్టణముకొమ్మలు తత్ప్రతిబింబితాంబర
క్రీడదమర్త్యరాజనగరీసురజంపతిరూపరేఖ లే
జోడని సారె గేలి గొనఁ జూతురు సౌధవిహారవేళలన్. 200

శా. రాకారాత్రుల చంద్రకాంతరచితప్రాకారవారంబుల
ల్లోకప్రక్రియలం గరంగఁగఁ బ్రణాళుల్ నిండి యశ్రాంతధా
రాకారంబున[4]బారునీరు రతినాథాటోపసస్యావన
శ్రీకిం జంద్రుఁడొనర్చు కాల్వలన వర్తించుఁ బురీవీథులన్. 201

ఉ. సారసలోచనల్ నగరసౌధవిధూపలవేదులందు సం
చారము సేయుచున్ నికట సౌరధునీ కనదంబుజంబు లెం

1. పటా. పూ. ము. 2. వర తా. 3. ధాతులం. తా. 4. జారు. తా.

తేఁ పతి గోయం బో నటఁ ద్రిమ్మరు లెంట్లు ముఖాంబింబముల్
జేర వెలుం బొరంగుదురు చెంతల కాంతలు గేలి సేయ గన్. 202

శా. శ్రీకల్యాణ మహోత్సవాచరిత ధాత్రీ[1]వేదినిక్షిప్త దీ
ప్తాకా[2]రోన్నత కాయమాన భవనవ్యాపారపారీణతా
స్తోక స్తంభమతిప్రదాతృసకలస్తోతవ్య మాణిక్యసా
ధాకారాంచిత మీ పురంబు నుతిసేయన్ శక్యమే యేరికిన్. 203

మ. పురి యభ్రంకషసౌధపంక్తి గని వేల్పుందంతి శైలాళియం
చు రహిం గొమ్ములఁ ద్రవ్వి యాడుటకు నచ్చోఁ జేరి యందుగ్రవై
ఖరిఁ గన్పట్టెడు కృత్రిమేభరిపు[3]సంఘంబున్ నిరీక్షించి వే
వెఱఁ బాఱున్ వెలవెల్లనై యనిమిషుల్ నిర్విణ్ణులై చూడఁగన్. 204

గీ. పురము మేడలనుండి యంభోజముఖులు
కమ్మకస్తురి వేలుపు[4]గొమ్మమూఁక
కర్పణము సేసి వారిచే నందికొండ్రు
[5]ననుపుఁదావుల హరిచందనద్రవంబు. 205

మ. వలభీంద్రోపలఖండదీధితుల తేవల్ కంఠహాలాహలం
బులు సున్నంబు విభూతి వెల్లపడగల్ మూర్ధస్థితస్వర్ధునీ
జలపూరంబులు లోనఁ గ్రుమ్మరుసతుల్ సాబాలు మైగొన్న యా
యలరుంబోడులయొప్పునై తగుఁ బురిన్ హర్మ్యశ్వేతశ్రేణికిన్. 206

క. ప్రాకారమగుట నున్నతిఁ
గైకొని సాలంబుగానఁ గడుకొమ్మలచే
జోకై యట కోటతగున్ 207
పాకారిశిలావిలాస భాసురమగుచున్.

మ. ఘనగంభీరతరాంబుసంగతి పొసంగంబొల్చుఖేయంబు నం
బునిధిం[6]బోలు ననంగరాదె యచటన్ మోదంబు సందిల్లఁగా

1. వేద. తా. 2. శోన్నత. తా. 3. సంఘంబుల్ నిరీక్షింప. తా. సంఘంబుల్ నిరీక్షించి పెన్వ్రేఱు. పూ. ము. 4. బొమ్మ. తా. 5. ననుప. తా. 6. బోల్చు. తా. పూ. ము. తా.

Scanned by CamScanner

ననయంబున్ బవళించియుండు నల దైత్యారాతి తన్నాభికా
వనజాతంబుగతిఁ మణీవరణభాపంబిందు నింపొందఁగన్. 208

క. తిరుగున్ సురాలయమ్మున
బరగుఁ తత్సేవ శుక్రపరిభావమునన్
జరియించునంచు గురునిఁ
నిరసింతురు విప్రులిచట నీరజనయనా! 209

సీ. గురుతరార్యామోదకర నిరూఢి వహించి
నిరత శౌర్యాసంగగరిమఁ గాంచి
ధర్మరక్షణకళాదర సమున్నతిఁ జెంది
దినదినాభ్యుదయ వర్తనల నొంది
దీర్ఘ నానా సద్యుతిప్రచారత మించి
ద్విజరాజ పోషణాదృతిఁ జరించి
అతిదుర్నిరీక్ష్య భాసిత తేజమునఁ బొల్చి
పంకప్రభంజన ప్రతిభఁ దాల్చి
రాజసమ్మునమీఱి విభ్రాజమాన
కర సముద్దండ మండలాగ్రప్రభిన్న
పరతమస్తోమములగుచు నిప్పట్టణమునఁ
దనరుదురు వేడ్కఁ రాజమార్తాండులబల! 210

చ. అనవరతంబు నెచ్చెలి దిగంబరియై బికిరంబులెత్తఁ దా
ధనదుఁడనంచు నెక్కనొకతట్టువయైననులేక మానిసిం
బనిఁగొనె కల్మికల్మికిదిమార్గముగాదనియెంచి మించి కై
కొనరు కుబేరు మేటి ధనకోటిని మీటగు [1]వీటి కోమటుల్. 211

గీ. శ్రీకరవ్యాప్తి నుద్యత్ప్రసిద్ధిఁ గాంచి
విబుధలోకైక సేవాభివృద్ధి మించి
పుట్టినిల్లైన హరిపదాంబుజము వోలి
సొంపు వహియించు నిప్పీటి శూద్రకులము. 212

---

[1] పట్టి. పూ. ము.

ఉ. హరిపద సేవఁ జెంది విబుధాశ్రయ విశ్రుత జీవనస్థితిన్
దిరమయి నిర్మలాశయ మనిందితమై తనరార సత్కవీ
శ్వరనుతమైనవాహిని యజస్రము లోకములెల్లనిండ సో
దరియగు గంగతో దొరయు [1]తా పురి నాలవజాతి యెంచియున్. 213

క. ఒదుగుచు [2]నాకొక్కక మూలను
జదికిలఁబడి కదలమెదలఁజాలవు తామే
మదకరులని దిక్కరులున్
పుదిరోయుఁ బురంబులోవి మదనాగంబుల్. 214

మ. అరుదాధారవహంపుజీవనము నాహోయంచు నిట్లున్నది
క్కరులంచుఁ గిరుతెంచునంచు బుధలోకంబంచు నూహించ ను
ద్ధురతఁ భూమిఁ బెకల్చి తాల్చుటకు నుద్యోగించు చందంబునన్
దరులొక్కుమ్మడిఁ గ్రుమ్ముఁ [3]గొమ్ములను మాద్యద్దంతి సంతానముల్.

సీ. అహిభయాపాదకంబై నిజేచ్ఛఁ జరించు
నంబుజోదరు తురంగంబుఁ బెగడి
అలఘుపదక్రమములమీటి తనరారు
కందర్పహరు ఘోటకముల నవ్వి
మొనసిన పరపక్షుల[4]ను చేరివర్తిల్లు
నలినజు కంఖాణముల హసించి
ఆశుగప్రతతిరా నళికి దిక్కులఁ బాఱు
నమరవల్లభు వాహనముల గేరి
తనరు ననిశంబు సాదిచేతః ప్రమోద
కర నిరాఘాట వేగబంధుర విశిష్ట
గుణగణభ్రాజితోద్దండ రణనిరంకు
శమ్ములై యొప్పు నిప్పాటి సైంధవములు. 216

సీ. ఘణిఘణిల్లని పాద కటక నిక్వణనముల్
ప్రతుల ధైర్యము వరాపక లొనర్ప

1. సీపురి. మూ. ము. తా. 2. నాకొక్కకొమూలల. తా. నాక్కటమూలల. మూ. ము. 3. తత్పురి సముద్యద్దంతి. తా. 4. నె. తా.

Scanned by CamScanner

పై పై గుబాళించు మైపూత ఘుగఘుగల్
పల్లవాలికి మరుల్ [1]బలిమి గూర్ప
ఇంగువిల్తుని నీసడించు వీక్షణ రుచుల్
ప్రజం పాయంగ బరాబరు లొనర్ప
కావిచక్కెర మోవి కమ్మకస్తురితావి
యువజనమ్ములకు నోరూరఁజేయ
దండలు వహింప విటులకై దండ యూని
నడుదగతిపెంపు మందహాసముల సొంపు
వెలయ విహరించు నివ్వీట లలిత రూప
భాజనమ్మగు వారనారీజనంబు. 217

సీ. పరుడుబారెడు వీటికారసమ్ముల కావి
మోవికాటులకు మేల్ముసుఁగులొసఁగ
మినుకుగుబ్బలనింపుమీఱు క్రొన్నెలబారు
చిటులుగందము నిండుసిగ్గునిలుప
తెలిగన్నుదమ్ముల దేరు నిద్దురమంపు
[2]నడరు నెమ్మది భయంబావరింప
పతుల ప్రేముడి జూడ బదరు వెల్వెలబాటు
తెచ్చుకోలగుతెల్వి తెరయొనర్ప
మగలకునుమాటి మదిలేని మరులుచాటి
మగువకవగూడు నొకపాటి మరుని ధాటి
వెరపువోమీటి వేగుచో వీటి మేటి
జారిణీకోటి చతురతాస్వర్ణపేటి. 218

ఉ. తేలెడికన్నులన్నిదుర దేల బుగుల్కొనుతావిపూలకై
వ్రాలిన కొప్పులంసములవ్రాలఁ జనుంగవ భారకంబునం
దూలు వలగ్నముల్ బెళుకు తూలకణమ్ములఁబోల నీవి కెం
గేలికిఁ[3]దార్చి [4]వెళ్ళుదురు కేళిగృహంబులు వారకామినుల్. 219

---

1. బవిలి దీర్ప. తా. బలిమిఁ జేర్ప. పూ. ము. 2. నడగు. తా. నడనెరద భయ మావరింప. పూ. ము. 3. వార్చి. తా. 4. వెల్వడిరి. తా. పూ. ము.

వ. సంతానధరిత్రీరుహ
సంతాన[1]సమూహనీజ సంతానపరా
క్రాంతి వసంతవిలాసా
క్రాంతములై యుపవనములు రాజిలుఁగులన్.

లయగ్రాహి. ఇప్పురము సందునికి నెప్పుడును [2]తెమ్మెరలు 220
విప్పుగల తోఁపులను గప్పురపుటంటుల్
తెప్పలుగఁ గూర్చు తెలిఁ ప్పుర(పు వాసనలఁ
దప్పక హరించి యలఁ చొప్పుణఁచ వేడ్కల్
గప్ప రతి దేలి శ్రమముప్పుడుపహించి నెఁజిఁ
డప్పు సుమగంధులకు సప్పరిమళంబుల్
దెప్పరము గా [3]నొసఁగి చిప్పిలుచు వారి మెయి
నొప్పు పెరతావి ప్రియముప్పతిలఁ [4]బూనున్. 221

సీ. ఈవిరుల్ వెతకి యి మ్మెలనాగ కలయంగ
నీవిరుల్ వెదకిన నిపుడుగలవె
యీసరుల్ బూనిననింతి వింతయియుండు
నీసరుల్ దెలుపంగ యెలమి గలదె
యీవిరివాదుల కేవుజూపెద వేలె

* * *

* * *

* * *

•ననుచు కందువ మాటల నొనర నిటుల
విటుల జటులప్రవీణత వెలయఁ బలికి
తీవులలరంగ తావుల తావులైన
పూవు లమ్ముదు [5]రివ్వీట పువ్వుబోండ్లు. 222

1. సమూహభూజ. పూ. ము. 2. తుమ్మెదలు. పూ. ము. తా. 3. నెసఁగి. పూ. ము. 4. బూనన్. పూ. ము. తా. 5. రిమ్మగ. • యీ యలరులకొమ్మ యేలవచ్చు. ఇది యెత్తుగీతి పై పాదముగా పూర్వముద్రణమున కలదు. తాళపత్రమునను కలదు.

Scanned by CamScanner

చ. అలరుల తోటలన్ మణికృతాచలకాంచనసౌధవాటులన్
జిలుకల మాటలన్ రసముజిల్కెడు చెల్వల యాటపాటలన్
గొలకుల తేటలన్ గళలు గుల్కు చతుర్విధగేహకోటులన్
గలిమి పొలంతి కీపురము కాపురమై విలసిల్లు నిచ్చలున్. 223

క. కాంతలు నవ రతికాంతలు
కాంతలుసరిసీజ[1]కాంతకాంతలు లీలా
కాంతలు కళాతికాంతలు
కాంతా! కనుఁగొంటె నేఁడు కనుపండువుగన్. 224

క. అనిపల్కి వసిష్ఠమహా
ముని తక్కినయార్వురును ప్రమోదంబొదవన్
గనుఁగొని పురవిభవంబున్
వినుతించి రుదంచితాతివిస్ఫుటపణితిన్. 225

క. అంత వసంతానంతా
నంతఫలశ్రీలఁ జూచినంత నొసఁగు న
[2]త్యంతమునరుఁకు నట్టియ
నంత సరోవారి తీర్థమాడి మునీంద్రుల్. 226

ఉ. నిక్కఁపుభక్తినెక్కొనిననెమ్మది సమ్మదమెక్కఁ జొక్కుచున్
దక్కిన యైదు తీర్థములఁ దానములాడి ముకుందుఁ బాడి యా
చక్కి బదేడు రూపముల సాములకుం బ్రణమిల్లి కోరికల్
రక్కొనఁజేయు శ్రీవరదరాజులఁ గొల్వఁగఁ జేరి చేరువన్. 227

గీ. వేగవత్యుత్తరతటాగ్రభాగ గణ్య
పుణ్యకోటి విమానవిస్ఫుట విధాతృ
యజ్ఞవేదిఁ బ్రసన్నుఁడై హస్తిశైల
మున వపాగంధముఖతచేఁ దనరు వాని. 228

సీ. తత శంఖ చక్ర గదా వరదానాభి
నయశోభి భుజచతుష్టయమువాని

1. కాంత. పూ. ము. తా. 2. భ్రాంతము. పూ. ము. తా.

కరుణారసోదీర్ణ కర్ణాంత విశ్రాంత
రవిచంద్ర[1]రూప నేత్రములవాని
చరణసేవక జనాదర విభావక విక
స్వర విభాస్వర ముఖాబ్జంబువాని
అసమాన శృంగారరసమాన కౌస్తుభ
లసమాన వక్షస్థలంబువాని
[2]తరణిబింబభ్రమానువిధాయి సూత్న
రత్న[3]మకుటాభిరమ్య శిరంబువాని
దేవతాచక్రవర్తిని దివ్యమూర్తిఁ
గాంచి సేవించి యప్పౌరి[4]కాంక్షివరులు. 220

క. రాజిల్లుచున్న యప్పుర
రాజము వెల్వడుచు ముందరంజనిచని భూ
యోజనయోగమ్మున ము
య్యోజనములుగడవ నచట నూర్జితమహిమన్. 230

సీ. పనస నింబ కదంబ పాటలీ ఘనసార
సహకార ఖర్జూర మహీరుహముల
కుంద మందార్జ కుంజర మాలతీ
మల్లికావల్లీ మతల్లికలను
సర్వర్తు గుణయోగ సంతతప్రస్రవ
త్ఫలరస మకరందజల ఝరముల
సహకార పల్లవాస్వాద కషాయిత
కంఠ కోకిలకుహూకారములను
విగతవైర పరస్పర విహరమాణ
హరి కరి వ్యాఘ్ర [5]గో బిడాలాఖు శిఖి భు
జంగమ ప్రముఖానేక జంతుసమితి
[6]చే నిరంతర పరిపూర్ణమైన దాని. 231

1. రూఢ. పూ. ము. 2. తరుణి. తా. 3. మకుటి. తా. 4. కాంక్ష. తా.
5. మృగ. తా. 6. శనినిరంతర. తా. తో. నిరంతర. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

మహాస్రగ్ధర. ఘటికామాత్రోపసేవాకలన
జనులకుం గాంక్షితార్థంబు లిందే
ఘటియించున్ బ్రాగ్భవీయోత్కట
కుటిల మహాకల్మషంబుల్దొలంగుఁ
స్ఫుటరీతిన్ దీనిభాతిన్
బొలుచునె మఱియీభూమినెందేనియంచు
త్కట[1]రీతిన్ దెల్పు జాడందగు
శిఖిరవముల్ గల్గి రాజిల్లుదానిఁ. 232

క. మృగపతులొౌటను [2]నొరయఁ
బగలు నిసర్గజములై నపగలెఱుఁగకయే
మృగములఁ బరిపాలింపుచు
నెగడెడు సింగములగముల నెరవగు దానిఁ. 233

సీ. నెత్తంపు రతనాల నిగ్గు లగ్గలికల
జాళువా గుబ్బలిఁ బోలుదాని
హరిపద సంభూత సరిదంబు సంగతి
నాకలోక ప్రౌఢి నవ్వుదాని
అమిత ధాతుప్రత్యయాగ[3]మానితమౌట
శబ్దశాస్త్ర ప్రతిచ్ఛాయదాని
సరముల సతతప్రసర దూర్మికా కంక
ణాసక్తి నృపలీల నమరుదాని
కలిత భృగు జటీ శాండిల్య గాలవాది
యుక్తి ఋష్యాశ్రమమువలెనుండుదాని
తృప్త మృగ పక్షి సంఘాత [4]దీర్ఘ ఘోష
ణ ప్రవర్తన వనరీతి నగెడుదాని. 234

గీ. ప్రాంశు శిఖర మయూర[5]దృక్ స్రంసమాన
భుజగ పాశంబు లరుణుండు పొసఁగఁ గూర్ప

---

1. కీర్తిం. పూ. ము. 2. మెరయున్. పూ. ము. 3. మాన్విత. తా.
4. దీర. తా. 5. దృత్స్రంసమాన. తా.

సక్కురథమున కౌసర మధ్యాహ్నవేళ
గతి విలంబంబు గావించు కరణిదాని. 235

సీ. నెత్తంబులందు మానికముల కలిమిచే
మేరు[1]మహీధ్రమ్ము దూరుచేసి
రహిమించు పటికంపు రాగుంపు సొంపున
కైలాసకుధరమ్ము కాకుచేసి
నెలరాతి[2]చాలుపు వలి[3]నీటిజాలున
హిమవన్నగేంద్రమ్ము నీసడించి
సిగరమ్ములను నిగనిగబంగరువున
హేమకూటనగంబు నెగ్గులెన్ని
సురభి[4]చందనశాఖి సంశోభి యగుట
మలయధరణిధరేంద్రమ్ముఁ జులకఁ జేసి
బహుతరంబైన చామరప్రతతి కలిమి
నొలసి నగరాజ భావమ్ముఁ దెలుపుదాని. 236

క. [5]పటికాక్షసరముఁ జేకొని
ఘటికామాత్రము జపింప ఘనమగు సిద్ధుల్
ఘటియింపఁజేయు దానిన్
[6]ఘటికాద్రిని నచలభక్తిఁ గనుఁగొని యచటన్. 237

మ. ఫలతీర్థాహ్వయ తత్సరోవరతటప్రాంతంబునన్నిల్చి ని
శ్చలవృత్తిం దపమాచరించుమునులన్ సాధుక్రియంగాంచి వా
రలు దర్భాసన వంద నార్చన లొనర్పన్ బ్రేమఁగైకొంచు ను
జ్జ్వలవాక్ప్రౌఢిమఁ బల్కరిట్టులని వాత్సల్యంబు దీపింపగన్. 238

చ. అనిశము నర్థకామములయందు విరక్తతఁ దెల్పెడున్ భవ
ద్ఘనతరచిత్తశాంతి మరిధర్మముమీరెటనుందురందు మీ
మనమునసుండుమోక్షదుఁడుమాధవు డింకఁ దపఃప్రవృత్తికై
మొనసినకోర్కి యేదిమది మోదముతో నది మాకుఁ దెల్పుఁడా! 239

---

1. మహీంద్రమ్ము. తా. 2. చాలిపెన్. పూ. ము. తా. 3. నిండు. పూ. ము.
4. సందన పూ. ము. 5. స్ఫటికా. పూ. ము. 6. ఘటికాచలమచలభక్తి. పూ. ము. తా.

చ. అనపుడు వారలిట్టులనిరాదరమొప్ప మహర్షులార ! మీ
రనినగతిం ద్రివర్గముల నాస యొకింతయులేదు ముక్తికై
వనజదళాక్షుఁగాంచుటకువాంఛితమొక్కఁడుదక్కఁ దానిపై
ఘనతపమాచరించుటకు కారణమున్నది చిత్తగింపుడా ! 240

సీ. 1మునులార 2దివిపైన మునుపందరమును మా
పతి 3గుఱియించి తపంబు సల్ప
నాకాశభారతి యచటఁ బ్రసన్నయై
హితభాషణముల మాకిట్టులనియె
వినుఁడిందు మునులార ! విష్ణుసాక్షాత్కార
మతిదుర్లభంబు ప్రయాససాధ్య
4మటుగాన యవనిపై ఘటికాచలముగల
దందు వే ప్రత్యక్షమగును శౌరి
కృతయుగమ్మున సప్తర్షు లతుల కీర్తు
లందుఁ దపమున హరిఁగాంతు రట్టియెడలఁ
గందురు ముకుందు నందుల కరుగుఁ డనిన
నాటగోలెను వచ్చియున్నార మిచట. 241

క. అన విని యా సప్తర్షులు
మనమున నశరీరవాణిమాటలవలనన్
వనజాక్షుఁ గనుట నిజమని
యనుపమసంతోషభరమునందుచు నచటన్. 242

*వ. ఫలతీర్థాహ్వాయ సరోవరవారిఁ గృతస్నానులయి నిత్యకృత్యంబు
లాచరించి. 243

శా. వారంతన్ ఘటికాచలేశ్వరు జగత్స్వామిన్ దయాసాగరం
భీరాకారు నుదారుని న్నిజమనఃపీఠంబునన్నిల్పి దు

1. మునులెల్ల. పూ. ము. తా. 2. దీనిపై. పూ. ము. దివిపై. తా. 3. గురిచి. తా. 4. మట. తా. * ఈ వచనము తాళపత్రప్రతిలో కొట్టివేయబడియున్నది. మరియు నందు "నిత్యకృత్యంబులాచరించి" అన్నదిలేదు.

ర్వారంబౌ విషయైక[1]భోగనిరతస్వాంతంబు బంధించి తా
రారాధించిరి వేద[2]చోదితమనుధ్యానప్రకారంబునన్.

క. హరి సర్వజీవహృదయాం 244
తరగతి సర్వజ్ఞుఁడయ్యుఁ దన్మనిచిత్త
స్థిరతఁ గనన్ క్రీడాత
త్పరుఁడై కించిద్విలంబపరుఁడై యుండన్.
245

ఉ. వారలు శౌరిఁగానమికివందురుచున్ దురపిల్లి యక్కటా
శ్రీరమణీమనోహరుఁ డశేషజనావనతత్పరుండు మా
కోరిక యియ్యఁడయ్యె ప్రతికూలతఁ జెందె మదీయభాగ్యముల్
నారద వాయునందన సనందన ముఖ్యులఁ బోలమింతయున్. 246

చ. యమముఖపూర్వయోగనిచయమ్మున సుస్థిరమేమహాత్ముచి
త్త మతఁడుదక్క నన్యులకుఁదప్పుఁదలంపు ప్రమాదయుక్తిఁదా
లిమిపసలేమిఁ గష్టపడలేమి శుచిత్వములేమి మానస
భ్రమ నలసత్వసంగతి నభక్తి నశక్తిని నమ్మకుండుటన్. 247

క. అని యీగతి తమ యోగ
మ్మున కెడనెడ నంతరాయములు దెల్పుచు నం
త నితాంతనిశ్చలంబై
తనరు తపంబాచరింప తాత్పర్యమునన్. 248

వ. తదవసరమ్మునఁ బిచండిల మార్తాండ మండలాఖండదీప్తిచ్ఛటా నిరా
సక బ్రహ్మాండకటాహ [1]పాటన ప్రశస్త చిరత్నరత్నప్రభా భాసుర
కోటీరుండును, కోటీరమ్మద మదవిదారక పిశంగలోచన త్రితయాంచల
ప్రోచ్చలద్విస్ఫులింగసముదయుండును, సముదయత్ప్రభావిభాసమానరత్న
మంజీర కంకణ కేయూర హార కుండలప్రముఖవిభూషణవితానుండును,
వితానధ్వంసరిరంసాక్షుద్ర వీరభద్రరౌద్రరసవిద్రావణ సమున్నిద్రకరాళ
దంష్ట్రాయుగళుండును, గళవినిర్గతకహకహోత్తర్జనగర్జారవప్రవిదారిత
దానవహృదయవిసరుండును, విసరత్కేసరజటాజాల పరికల్పిత నభో

1. భోగి. తా. 2. మోదిత. పూ. ము. 3. పాటవ. పూ. ము.

లక్ష్మీగృహవదనమాలికాలంకారుండును, లంకారమణకుమార భయంకర బిరుద హాటకకశిపు నిశాటవక్షఃకవాట పాటన [1]కుఠారకఠోరనఖరప్రకరుండును, కరానీత దిక్కరీంద్రప్రయుక్తమందాకినీజలసారశీకరసమాప్లుత[2]విష్టపత్రయుండును, త్రయీవిభవస్థావరకేంద్రాగ్నివరుణవాయు మను ముని వసు పరమేష్ఠిహరుండును. హార[3]జహాతిపరితోభి[4]ధాన ధానవక్షోభకారిభుజాయుగళుండును, యుగపత్ప్రవృత్త విశ్వావసు తుంబురు నారద ప్రభృతి దివ్యగాయనగీత నిజనామాంకిత బిరుదావళ్యుదాహరణ మంగళాష్టక దండకాదిప్రబంధసంరంభుండును, రంభాద్యప్సరఃప్రపంచిత నృత్తసమానకాలీన పారిజాతప్రసూనవర్ష దివ్యదుందుభిధ్వానుండును నై శ్రీనరసింహదేవుండు ప్రత్యక్షంబైన.

క. భయమును కంపంబును వి
స్మయమును సంభ్రమము చిత్తసమ్మోదము భ
క్తియు ముప్పిరిగొనఁ బ్రణతులు
నియతిం గావించి ఘటిత నిటలాంజలులై 250

వ. ఇట్లని స్తుతియించిరి, 251

సీ. సంత్యక్తమదమానజనతేష్టదానమం
దారకాయ ! తమోవిదారకాయ !
ప్రాగ్భవార్జిత మహాపాతకాంబుధర ప్ర
భంజనాయ ! సురారిభంజనాయ !
మఘవదాదిముఖాదిమకుటాగ్రరత్న నీ
రాజితాయ ! దయావిరాజితాయ !
*భక్తభాషితరమాపతిసమస్తాత్మతో
ద్ధారకాయదరారి[5]ధారకాయ
ప్రణతిమభినుతిమహితార్చాం ప్రపత్తి
మంజలీం శరణాగతిం ప్రార్థనాంచ
తస్మైహేకుర్మహేవిదధ్మఃసమర్ప
యామహేదధ్మయిమయేదయామహేచ. 252

1. కుఠారత్కఠోర. పూ. ము. తా. 2. విగ్రహుండును. తా. 3. జహీతి. తా. 4. దానవక్షోభద విక్షోభకారి. తా. *ఈపంక్తి అర్థము విచార్యము. 5. దారకాయ. తా

Scanned by CamScanner

దండకము : శ్రీనృసింహా సురారాత్యహంకారరంహా ప్రమత్తేభసింహా నిరం
హాస్తమస్సాధు సంకీర్తితాహ్వా. ద్విజిహ్వాదిరాడ్భూషణా బ్రహ్మముఖ్యా
మరాధీశ కోటీర కోటిస్ఫురద్రత్నకోటీ వినూత్నప్రభా భాసమానాంఘ్రి
రాజీవ రాజీవగర్భాండభాండచ్ఛటా సృష్టిరక్షావినాశక్రియాదక్ష దక్ష
ధ్వరధ్వంసిచేతః [1]ప్రమోదాతినిష్ణాతవేషా అశేషాజరానీకదుర్లోకదంష్ట్రాస్య
జిహ్మ సఖాగ్రక్షణోదగ్రజాగ్రన్మహావిగ్రహ ప్రగ్రహా గ్రాహరూపోగ్ర
సంసారబంధచ్ఛిదాచుంచుచంచల్లవిత్రా పవిత్రాకృతీ స్వామి నీదివ్య లీలా
నికాయంబు లాత్మన్ వివేకింపగా నప్రమేయంబు లశ్రాంతయోగీంద్ర
హృద్గేయముల్ శక్రశంభుస్వయంభూమనోజ్ఞేయముల్ భవ్యదివ్యర్షి
వాగ్గేయముల్ క్షీరవారాశికన్యాజనుర్భాగధేయంబు లవ్వాని నేమున్
నుతింపన్ ప్రవర్తింపు టోహో మహాసాహసిక్యంబు దేవోత్తమా
సోమకాఖ్యుండు దైతేయముఖ్యుండు వాణీవధూనాథు వంచించి ప్రామిన్కు
తెల్లఁ [2]బ్రమోషించి మున్నీటిపెన్నీటిలోడాగ వానిఁ మహామత్స్య
రూపంబునఁ బుట్టి వారాశిలోఁ బట్టి పుచ్ఛంబునఁ గొట్టి యా వేదముల్
దెచ్చి యావేధకున్ బ్రీతితోనిచ్చి హెచ్చుఁగటాక్షింపవా వైదికాచార
మార్గంబు రక్షింపవా దేవతల్ దేవతారుల్ సుధోత్పాదనార్థంబుగా మంద
రాగమ్మునన్ వారిరాశిఁ మథించంగ నప్పర్వతంబబ్ధిలోఁ గ్రుంగినన్ దానిఁ
గూర్మావతారంబునుండాల్చి పైకెత్తవా కీర్తులన్ హత్తవా పాపబుద్ధిన్
హిరణ్యాక్షుఁడిద్ధారుణిఁ జాపగాఁ జుట్టి పాతాళలోకంబునఁ బెట్ట దానిఁ
వరాహావతారంబునన్ మీటి దంష్ట్రాగ్రభాగంబుచే నుబ్బగా నెత్తవా
సర్వముఁ విష్ణుఁడేయంచు భాషించు ప్రహ్లాదువైఁ గిన్కఁ వాటించి
యిచ్చోట నీవా హరిం జూపుమంచుఁ హిరణ్యాక్ష దైత్యానుజుండుక్క
కంబంబు దాఁ జేతఁ దాటింప పాటించి యందే నృసింహావతారంబునఁ
బొల్చి ఘోరార్భటిఁ నిల్చి యా దైత్యునిఁ ద్రుంచవా బాలు ప్రహ్లాదు
రక్షించి విఖ్యాతిచే మించవా వామనబ్రహ్మచర్యాకృతిఁ [3]బూని నీ వా
బలిం జేరి యా దైత్యుచేఁ గోరి పాదత్రయీమాత్రభూదానముం బట్టి త్రైవిక్ర
మాకారముం బూని మింటన్ ధరిత్రిన్ పదద్వంద్వమున్ నించి శిష్టైకపాదంబు
తన్మూర్ధభాగంబు పైనుంచి యద్దైత్యుఁ బాతాళముం జేర్పవా వజ్రికిఁ గోర్కె
చేకూర్పవా తంత్రికిం గీడువాటించు నక్షత్త్రవీర్యార్జునఁ జామదగ్న్యుండ

1 ప్రమోషాతి. తా. 2. ప్రఘోషించి. తా. 3. మీరిచాతన్. తా.

Scanned by CamScanner

వై త్రుంచి శోధించి తద్రాజవంశావళిం గిన్క మున్యేడుమాఱుల్ కుఠా
రాగ్రహేతిన్ రణక్షోణిహింసించి తద్రక్తధారావళిన్ సత్త్రహ్రదంబుల్
ముదంబొప్పఁగావించి వాటన్ భిత్త్రాణంబొగిందీర్పవా [1]భూభరంబార్పవా
పంక్తికంఠుం దకుంఠప్రతాపంబునన్ వాసవాద్యష్ట[2] దిక్పాలురన్ సిద్ధ
సాధ్యాప్సరోయక్షగంధర్వవిద్యాధరశ్రేణులం బట్టిబాధింప వానిన్ విదా
రింప ధాత్రిన్ దశస్యందనక్షోణిపాలాత్మజాతుండవై రామనామంబునం
బుట్టి సీతాసతింబెండ్లియై తండ్రియాజ్ఞప్తి నీరేడుసంవత్సరంబుల్ మహా
రణ్యావాసంబుగావించి సీతాపహారున్ మహావీరు లంకాపురీవాసు వీతాత్మ
సంత్రాసు లోకైకవిద్రావణున్ రావణున్ ఖండనక్షోణిలోఁ ద్రుంచి సీతా
సమేతంబుగా రాజ్యముంజెందవా సర్వలోకస్తుతుల్ బొందవా ధాత్రిఁ
గృష్ణాగ్రజాతుండవై [3]రోహిణేయుండవై బుట్టి లీలం బ్రలంబాదిదుష్టా
సురశ్రేణిఖండింపవా దిక్కులంగీర్తి నిండింపవా త్రైపురేంద్రద్విడాయుర్వి
నాశార్థమై బుద్ధరూపంబునన్ దద్వధూశీలభంగంబు[4]భావింపవా మోహనా
నేకశాస్త్రప్రసంగంబుఁగావింపవా మీఁదటన్ గల్కిరూపంబుననే మ్లేచ్ఛు
లన్ మట్టనున్నట్టి మీదివ్యలీలల్ ప్రశంసింతుమీశా విధీశా చిత్తదుష్ప్రాప
మౌనీదురూపంబుఁగన్గొంటి మస్మత్తపంబుల్ ఫలించెన్ నిరీశా రమాధీశ
సర్వేశ్వరా నిర్వికల్పా నిరీహా పరానందసంవిత్స్వరూపా నృసింహా
నమస్తే నమస్తే నమః. 253

ఆశ్వాసాంతము

మ. సతతానేక విపశ్చిదీడిత కళాజాతాగ్ర తామ్రాక్షశో
భిత దేహశ్రమనందితైకఖురళీభేతాళ [5]తాళోద్భట
స్తుతిపాత్రీకృతసార సారగుణయాదోరాశి [6]దోరాసితా
సితధారాసితమండలాగ్రనిహతాశేషాహి[7]రాణ్మండలా.

పంచచామరము.

మరాళరాజి రాజతక్షమా ధరేంద్ర చంద్రికా
సరాళ గాంగ తుంగ భంగ నవ్య నవ్యయప్రభా

1. భూధరం. తా. 2. దిక్పాలకుల్. తా. 3. రాహిణేయుండవై. తా.
4. గాలింపవా. పూ. ము. 5. తాళధ్వట. తా. 6. దోరాశిరాశితధారాశిత. తా.
7. రాజ్మండలా. తా.

Scanned by CamScanner

ధరా లసత్వ కారి కాంతి ధుర్య కీర్తి కీర్తి తా
కరాళ విద్విషన్నికాయగర్వ శార్వ రారుణా.

*మాలిని. సరసగుణసమాజా ! సన్మృగేంద్రస్ఫుటౌజా !
పరభటకృతపూజా ! బంధుగీర్వాణభూజా !
తరుణతరణితేజా ! ధారుణీరాజరాజా !
భరణసుకవిభోజా ! భాగమాంబాతనూజా !

గద్య. ఇది శ్రీమత్పరమపదనాథ నిరవధిక కృపాపరిపాక పరిచిత
సరస కవితాసనాథ తెనాలిరామకృష్ణకవినాథ ప్రణీతంబైన
ఘటికాచలమాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

Scanned by CamScanner

ఘటికాచల మాహాత్మ్యము

తృతీయాశ్వాసము

క. *శ్రీమత్ప్రసన్నవేంకట
ధామ కృపాకవచవర్ధితా తామరస
స్తోమ సాస్పద[1]వచనా
•కామప్రద కల్పరూప ఖండోజీ భూపా ! 1

క. అవధారు ధాత్రనందను(
దవిరళ మధురోక్తి ననియె నా భృగునితో
నవకుంద దంతకాంతులు
నవరస చెక్కిళ్ళ సాంద్ర చంద్రిక లీనన్. 2

క. సప్తర్షి వర్యులీక్రియ
సప్తతురంగమ సహస్ర సదృశ [2]మహాభ
వ్యాప్తుని సద్దేవుని(గని
ప్రాప్తభయోత్కర్షమునను ప్రాంజలులగుచున్. 3

క. సర్వేశ్వర ! సర్వాత్మక !
శర్వాది సుపర్వనయన సాధ్వసకరమై
సర్వేడు నీరూపము(గన
నోర్వము శాంతస్వరూపమొందు మహాత్మా ! 4

వ. అవి విన్నపంబు సేయ(దదనంతరసమయంబున, 5

సీ. కనకకుంభ ప్రభాకలి తాంబరతలంబు
అసమాన రత్నమయాంచితంబు
బలభిన్మణి విచిత్ర వలభిప్రదేశంబు
కమనీయ చిత్రరేఖాయుతంబు

---

* పూర్వ ముద్రణమునందీ పద్యము లేదు. 1. వచప. తా. , ఈ పాదము తాళపత్రమున లేదు. 2. మహోభ. తా.

ప్రాజ్య ముక్తాఫలోదంచద్వితానంబు
సురభికాగురుధూప శోభితంబు
వివిధ నటీ[1]నాట్య విభ్రమాక్రాంతంబు
కిన్నర గంధర్వ గీతి యుతము

* * * *

* * * *

రత్నరాజిప్రదీప విరాజమాన
మైన యొక్క విమానంబు గానఁబడియె. 6

క. వారంతఁ ద ద్విమాన
ద్వారము సొత్తెంచి నిలువ దక్షిణదిశగా
[2]చేరి వెసం బ్రసవాయుధ
వైరి నిరీక్షించి ప్రమథవైభవ మెసఁగన్. 7

సీ. కరముల శంఖచక్రములు దాల్చినవాని
మురువైన తెఱనోటి యొఱపువాని
లోవంక మూపుల కీవిఁబొల్చినవాని
పద్మాసనంబునఁ బరఁగువాని
యోగపట్టికనొప్పు నూరుద్వయంబుపైఁ
దొరయనిల్పిన కేలుదోయివాని
మేరుకూటంబుపై మిహిర బింబము లీల
శిరముపై మకుటంబు చెలఁగువాని
బాలచంద్రుని పైనున్న బాలచంద్రు
బోలు నళికోర్ధ్వపుండ్రంబు పొలుపువాని
కనకన వెలుంగు నంగారక విధమునను
గానవయ్యెడి మిక్కిలికంటివాని. 8

వ. మఱియుఁ గలుషలక్ష్యభేదంబు సేయవినతంబులగు త్రిణతంబులకొమరున బొమదోయిదీపింపఁ గురులసిరులవరలు మోముదమ్మినిమ్మల నిందింది రమ్ములు గ్రమ్ముకొన మంకెనకావి సుంకంబుగొనుతావి మోవి కీవి

1. నట. పూ. ము. 2. జిరదిశన్.

నలంతినవ్వు నివ్వటిల్ల భక్తజనవిషయకారుణ్యంబున నేత్రాంచలంబుల నారుణ్యంబు తారుణ్యంబు సంపాదింప కుండలద్వయమణిప్రభాపూరంబు గండమండలతాండవంబొనర్ప జగత్త్రితయైకాధిపత్యంబుదెలుపు రేఖాత్రయంబు కంఠంబునందనర కెందమ్మిచెంతనున్న తుమ్మెదకొదమ చందంబున కౌస్తుభోపకంఠంబున శ్రీవత్సాంకంబుశోభిల్ల పంచవర్ణంబులం బ్రపంచించుచు పంచతత్వతత్వాభిమానికయైన మాలికయొప్పార బాల ప్రవాళలీలం దలపించుచు బాహుశాఖల నఖర శిఖర కాంతులు విరాజిల్ల హారమంజీరకంకణాంగదరోచులు దిక్కులంబిక్కటిల్ల కాదంబినీ సమావృత గగనంబుపగిది నుదరబంధంబుసొంపార సంధ్యారాగసంవృత శిలోచ్చయంబునా కనకాంబరపరివేష్టిత కటిప్రదేశమ్ము భాసిల్ల మధుకైటభ[1]హననవధ్యశిలాకల్పంబులైన జానువులుప్రకాశింప శంఖ చక్ర హల కులిశ జలజాతపత్ర పతాకాదిరేఖాంకితంబులగు పదంబులు విలసిల్ల చరణకాంతిసందోహ వాహినిం[2]దేలియాడు రాయంచగుంపుసొంపున నఖంబులు విరాజిల్ల నైంద్రజాలికుని పోలిక మున్నుగైకొన్న యాకారంబు మాయించి సౌమ్యాకారంబు దాల్చినిల్చినవాని శ్రీనరసింహదేవు నాలోకించి దండప్రణామంబులుసమర్పించి కృతాంజలులై యిట్లని వినుతి సేయందొడంగిరి, 9

క. జయజయ సితపద్మాక్షా!
జయజయ నిటలాక్ష! సర్వజగదభిరక్షా!
జయజయ దుర్జనశిక్షా!
జయజయ దితిసుతవిపక్ష! సదవన[3]దక్షా! 10

వ. దేవా! జగత్సృష్టిరక్షణసంహారంబులకుకర్తవు జగదంతర్బహిర్వ్యాపకుండవు సకలాంతర్యామివి పృథివ్యాదితత్వస్వరూపకుండవు శబ్దాది గుణాత్మకుండవు సచ్చిదానందస్వరూపకుండవు అణువునకణువు మహత్తునకు మహత్తువు నీవ భవత్కటాక్షంబునంగాదె మధ్యేసముద్రంబున భోగీంద్రతల్పంబున యోగనిద్రాముద్రితుండవగు నీనాభిపద్మంబున బొడమిన పద్మజునకు మానసపుత్రులై మరీచిప్రముఖులు సృష్టి పెక్కువిధం

1. హననావంధ్య. పూ. ము. 2. జేరి, పూ. ము. 3. రక్షా. తా.

బులఁగావించిరి నిమేషంబులుపదునెనిమిదికాష్ఠయగు కాష్ఠలు ముప్పది కళయగు కళలు ముప్పది క్షణంబగు క్షణంబు లారు గడియ యగు గడియలు రెండు ముహూర్తంబగు ముహూర్తంబులు ముప్పది యహోరాత్రం బగు అహోరాత్రంబులు పదునైదు పక్షం బగు పక్షంబులురెండు మాసం బగు మాసంబులురెండు ఋతు వగు ఋతువులుమూఁడయనం బగు అయనంబులురెండు వత్సరం బగు ఈమానుషవత్సరంబులు వేయి దేవతలకొక్కదినం బగు దేవతల పంద్రెండు వేలేండ్లు చతుర్యుగ పరిమాణంబగు చతుర్యుగంబులు రెండువేలుబ్రహ్మకునహోరాత్రం బగు ఆయహోరాత్రంబులు మున్నూటయరువది యతని కొక్కయేడగు [1]అయ్యేండ్లు నూఱైన నతనికిపరమాయుఃప్రమాణం బగు ఆకాలంబంతయు నీకు నిమేషంబగు ఆకాలంబున బ్రహ్మాండంబు బ్రహ్మతో లీనంబగు అంత వేరొక్క బ్రహ్మాండం బంతయు సృజింతువు ఇంతటికినీవ మూలకారణంబవు బ్రహ్మాది దివిజదురధిగమంబైన నీప్రభావంబును వర్ణింపనోపుదుమే యని పునఃపునఃప్రణామంబులు సేయుచు లేచి యాడుచుఁ బాడుచు నగుచు నృసింహా నృసింహా రక్షింపుమనుచు భక్తిరసావేశంబునఁ బ్రవర్తించుచున్న భక్తులంగనుఁగొని పరమేశ్వరుం డిట్లనియె. 11

క. ఇన్నాళ్లు నేకచిత్తత
నన్నెపుడు దలంచకునికి నానాటికి నే
సన్నిధి సేయ [2]న తపమున
కెన్నఁగ దృఢభక్తి ఫలనహేతువుగాదే. 12

ఆ. వె. దుష్టశిక్షణమును శిష్టరక్షణమొన
రింప ధరణి నవతరించు చేను
కనకకశిపు వధయుఁ గరుణఁ బ్రహ్లాదావ
నంబు నివి నిదర్శనములు [3]గావె. 13

వ. అని తత్కథాప్రకారంబు సూచించువాడయి యిట్లనియె. 14

సీ. పాటిత దేవతాపాళి మాయాజాలి
హాటకకశిపుఁ డుదారబలుఁడు

1. ఏండ్లు. తా. పూ. ము. 1. ని. తా. 3. గాదె. తా.

తనపేరు వెలయింపఁదలఁచి నాపే రెన్న
వినక పుట్టిన పిన్నతనయవర్యు
మామకభక్తిసమగ్రుని ప్రహ్లాదుఁ
దీవ్రనిస్పృహ ఘోరదృష్టిఁ జూచి
హరి వినుతించిన హరియింతు నేనిన్ను
హరి వైరిసు మ్మోరి యసురులకును
నని యెఱుఁగఁజెప్పి తనమాట వినకయున్న
తనయు ఘనరోషకలుష చేతస్కుఁడగుచు
కనికరంబింతయునులేక కఠినవృత్తి
చంపఁ దలపోసి మదిలోన తెంపుఁ జేసి. 15

సీ. కత్తుల మొత్తించి గంధద్విపముల మొ
త్తమ్ముల కొమ్ములఁ గ్రుమ్మఁజేసి
ఫణులచేఁ గఱపించి పావకశిఖలలోఁ
బొరలఁ ద్రోయించి యంబుధుల ముంచి
కట్టించి కొట్టించి కాఁచిన కారులఁ
బట్టించి ధట్టించి గట్లచరుల
ద్రొబ్బించి నరకాగ్నిదూలించి దానవ
భటులచేనొంచి యిప్పాట్లఁ బఱచె
బాలుఁ డలయఁడు సొలయఁడు
*మదిని నాయందు భక్తియేమరడు విష్ణు
పక్షమును మానితినటంచుఁ బలుకనొల్లఁ
డేమిచెప్పుదు నబ్బాలు హృదయశుద్ధి, 16

గీ. అతనిఁగావ సభాస్తంభమందువెడలి
కడిఁదిఱక్కసు వెడఁద వక్షంబు వాడి
గోళ్ల విదలించి యవనిపైఁగూల్చి కరుణ
బాలు రక్షించితిని మునిప్రవరులార ! 17

1. వారుల. తా. * మదిని...పక్షమును – ఈ భాగము పూర్వ ముద్రణమున లేదు.

Scanned by CamScanner

క. మెచ్చితిమిము మునులారా
నొచ్చితిరిన్నాళ్లు తడసి నొగలకుఁడిఁక మీ
కిచ్చెదఁ గోరిన వరములు
నిచ్చలముగ మీతపంబు నేడు ఫలించెన్. 18

వ. అనిన సమందానంద కందళిత హృదయారవిందులై యమ్మహర్షు
లిట్లనిరి. 19

క. పురహర పురంద రాదిక
దురధిగమంబై భవాదిదూరమ్మగు నీ
యురుమూర్తిఁ గనుట కంటెను
వర మెయ్యది వరముగలదు వర్ణింపనజా ! 20

గీ. ఉర్వి నమృతఫలాఖ్య భక్తోచితాఖ్య
గలిఁగె నేకతమున నీకు కలుషదూర !
వినఁగఁ గోరెద మెఱింగింపవే యటన్న
ఋషుల కిట్లని పలికె సర్వేశ్వరుండు. 21

క. అమృతము మోక్షము తత్ఫల
మమరిచి యమృతఫలనామ మందితి ధరణిన్
శమయుక్తభక్త కాంక్షిత
మమరిచి భక్తోచితాఖ్య నటు గైకొంటిన్. 22

క. ఈ పర్వతశిఖరమ్మున
దీపించుచునుండు రెండుతీర్థము [1]లివియున్
ప్రాపించు నేత దాఖ్యలె
తాపసవరులార ! సార్థతానయ యుక్తిన్. 23

సీ. దివ్యమౌనీంద్రు తీర్థంబులోఁ గ్రుంకి
ధన్యులై కడు మహత్త్వంబుఁ గనిరి
ఎవ్వరు మద్భక్తు లిందు మజ్జనమాడ
నపవర్గ సంప్రాప్తి కర్హులగుదు

1. లవియున్. మూ. ము. తా.

రాదిమాశ్రమము నారాయణగిరి నాకు
నల రెండవది ఘటికాచలంబు
వృషభాద్రి మూడవ దీమూడు నెలవుల
నశ్రాంతమును నేను విశ్రమింతు
ననిన దద్దేవదేవు పాదాంబుజముల
కమ్మునీంద్రులు సాష్టాంగ మాచరించి
విన్నపముగలదొక్కటి వేదవేద్య 24
కృప దలిర్పంగ నది చిత్తగింపవలయు.

సీ. జలజాక్ష! మూఁడుయోజనములదాక ని
గ్గిరిమీఁద ఝురులు దీర్ఘికలు సదము
లేరులు మడువులు భూరి మోక్షదములు
గావుత నేడాదిగాఁగ నిందు
వసియించు జనుల కాపద లెవ్వియును లేక
దయ శాంతి దాంతియు ధర్మబుద్ధి
కలుఁగంగవలయు మృగంబు లన్యోన్యంబు
మైత్రిచే నెప్పుడు మనఁగవలయు
శబర యవన పుళిం దాదిజనములెల్ల
జ్ఞాన వైరాగ్య ధర్మముల్ బూనవలయు
నెలనెలను మూఁడువానలు నిండఁగురియ 25
ధరణి సస్యసమృద్ధియై తనరవలయు.

సీ. ఆగమ యాగ యో గాన్నదానైక ప
రాయణులగుచు ధరామరులును
కరులతో హరులతో వర వీరభటులతో
జగతిఁ బాలించుచుఁ క్షత్రియులును
ధన ధాన్య పశు సుహృ ద్బంధు వర్గంబుతో
కోటికి [1]పడగెత్తి కోమటులును
ధరణీసురోత్తమచరణ సేవారతి
ప్రవరులై [2]మనుచుశూద్రప్రవరులు

---

1. పడగెత్తు. తా. 2. మనెడు. తా. మించి. పూ. ము.

వెలయుదురుగాత యని తను వేడికొనిన
మునులపై నుడివోపని కనికరమున
నట్లెయొనరింతు నే నని యానతిచ్చె
ఛిన్న సుజనార్తి శ్రీ నరసింహమూర్తి. 26

క. [1]హరుఁడు విరించియు నపుడ
గ్గిరి మాహాత్మ్యము నృసింహుకృప మునిభాగ్య
స్ఫురణము మెచ్చుచు తమ మం
దిరములకుం జనిరి మదిని నివ్వెఱ యొదవన్. 27

గీ. అంత[2]వైఖానసులు వసుధాసురాగ్ర్యు
లజుని పంపున సంతసం బాసహిల్ల
వచ్చి హరినామసరసుల వారిఁ గ్రుంకి
ధౌత పటములు కటితటిఁ దాల్చి నిల్చి. 28

క. మల్లియలు కమలసుమనో
వల్లరులును గన్నెరులును వాసంతికముల్
హల్లక పాటలములు ను
త్ఫుల్లవకుళ చంపకములు పోరిపోరి గొనుచున్. 29

సీ. దేవతాగృహము సద్భావంబుతోఁ జొచ్చి
స్వస్తికా[3]సనములవరుసనిలిచి
[4]ధౌతులై దేహశోధన మాచరించి ప్రా
ణాయామ పరతమై యంతరంగ
మేకాగ్రముఁగఁ జేసి యెలమితో సంకల్ప
కల్పిత వస్తునికాయమునను
మానసపూజ నేమంబున గావించి
యావాహ నాసనార్ఘ్యాది విధులు
గంధ సుమ ధూప దీపాదికముల
[5]మధుర నైవేద్యవీటీసమర్పణముల

1. హరియు. పూ. ము. తా. 2. వైఘానసులు. పూ. ము. తా. 3. సనములు. తా. 4. ధాతు. తా. 5. మఱియుమధుర. పూ. ము.

నాటపాటల పూజనం బాచరించి
4రనిన నారదునకు భృగుఁడనియె నపుడు. 30

గీ. సకల జీవాంత రాత్మయౌ శౌరి కెట్లు
వసుధ నావాహనంబు నుద్వాసనంబు
గలుగు నదియెల్ల నానతీవలయు ననిన
నింపుసొంపార నారదుఁ డిట్టు లనియె. 31

మ. విను దైద్యాంతకుఁ డంతరాత్మ యగుచున్ వేతొండుచోనున్నసిం
పును లోకంబులనిండియున్నశిఖి యేపోల్కిన్ శమీగర్భమం
దును గానంబడు నట్ల బింబగతుఁడై తోడ్తోడ నావాహనం
బును నుద్వాసన మమ్మహామహుఁడు సంపూర్ణస్థితిన్ గైకొనుఁ. 32

క. అనవుడు భృగుముని యిట్లని
యెను వైఖానసు లనంగ నెవ్వరు చెపుమా
వినవలతు ననిన నారద
ముని యిట్లను నాదరంబు ముప్పిరి గొనఁగఁ 33

క. ఇదిగోప్యము 1కలుషహరము
విదితంబుగ దీని తెలుఁగు వింటి తొలుత నీ
కది యిపుడు తెలియ వినిపిం 34
చెద నవధానముగ వినుము శిష్టజనాఢ్యా! 34

సీ. అనఘ! నిరుక్తవేదాంగోక్తమై ధర
పొగడొందు నీకథ పుణ్యయగుచు
నంబుధీశ్వరుని యాగంబున జలదద
యనెడు నచ్చరఁ జూడ నజుని కపుడు
వీర్యంబుజారఁ దద్వీర్యం1బతఁడు పర్ణ
పుటి నించి వహ్నిలోఁ బోయ నందు
నర్చియును భృగుండు నంగారపిండంబు
నం దంగిరుండును నత్రి మునియు

1. కనిస. తా. 1 ఈపాదార్థము తాళపత్రమున లేదు. 2. వితడు. పూ. ము. తా.

విఖన సాంగత్యమునఁ జేసి విఖనసుండు
బొడమి రాయన్వయంబునఁ బుట్టు గనిన
వేదశాస్త్రార్థనిరతులు విప్రవర్యు
లఖిల మంత్ర తంత్రార్థ రహస్య విదులు. 36

క. పంచవిధబేరపూజా
చుంచువులై వారలెపుడు శుద్ధాత్మకులై
పంచాయుధ శోభిత నర
పంచాస్యునిఁ గొలుచుచుండ్రు భాగ్యము కలిమిన్ 36

క. [1]అనఘ భృగుఁడు పంచబేరా
ర్చనతెఱఁ గెఱింగింపు మనుచుఁ బ్రార్థించుడు న
య్యనిమిషసంయమి యాదర
మున నిట్లనిపలికె నధిక మోదం బెసఁగన్ 37

సీ. ఘనతేజ ధ్రువకౌతుకస్నాపనోత్సవ
బల్యంబులివిబేరపంచకంబు
పరఁగు నాజవయది [2]బాలాల[3]యాహ్వయం
బదియ సూ పాంచరాత్రాభిదంబు
వరుస శ్రీకృష్ణుండు పురుషుండు సత్యుండు
నచ్యుతుండును [4]బుద్ధుఁ డనఁగ నందు
నావాహ్యులల్లధ్రువాదిగా నుత్తరో
త్తర[6]బేరములయందు వరుస సేయ
వలయు నావాహనం బని పలుక భృగుఁడు
నారదునకిట్టులనియెను గౌరవమున
నాద్యబేరంబు నావాహనాదికముల
నితర బేరంబుఁ జెందుట యెట్టు లనిన. 38

క. దీపంబువలన వేఱొక
దీపము గలుగంగ రెంటఁ దేజము లేదే

---

1. అని. పూ. ము. తా. 2. వాలాల. పూ. ము. తా. 3. పర్వతంబదిసూపె. పూ. ము. 4. బుద్ధు.....లవ్వి. 5. లల్లి. తా. 6. ఖేపము. పూ. ము. ఈ భాగము పూర్వముద్రణమున పూర్తిగాలేదు.

Scanned by CamScanner

శ్రీపతి యభిముఖ భావమె
యేపున నాహనాఖ్యనెసఁగు ధరిత్రిఁ. 39

క. అనవుడు భృగుఁ డిట్లను వి
ష్ణుని బూజ యొనర్చు ధరణిసురులకు బ్రాపిం
చును 1మతి దేవత్వం బని
జనులాడుదు రవ్విధంబు చయ్యనఁ జెపుమా ! 40

క. అనవుడు నారదుఁ డిట్లను
ఘనులగువీరల కొసంగె కమలోద్భవుఁడీ
యనుపమ పూజావర్తన
మును మును గావునను నదియుఁ 2బొందదు వారిన్. 41

గీ. కూలిగొని చేయువారి కా కొదవ గలదు
నొండుచో ఖండితారివేదండుఁ డైన
శ్రీనృసింహుని3తో నది చెల్ల దెపుడు
మౌనినాయక యిది సత్యమైన పలుకు. 42

సీ. ఒకనాడు సంశయయుక్త చిత్తు లగుచు
సకల వైఖానసుల్ సాధుచిత్తుఁ
డవ్వసిష్ఠుఁడు విన ననఘ మే మిచ్చట
నివ్వటిల్లినవేడ్కఁ నిలచుపెట్టు
లనిన నమ్ముని వారికనియె నో ఘనులార
యి మ్మహాహరియుండునెడలు తలచు
రాణించు బదరికాశ్రమము సాలగ్రామ
ధరణీధర మయోధ్య ద్వారకయును
కాశి మధురయు నైమిశకాననం బ
వంతినారాయణాఖ్యపర్వతము నీల
గిరి కురుక్షేత్రమును గాంచిపురము వెలయు
హరివసతులందు సుప్రసిద్ధంబు లగుచు. 43

1. దేవతల శత్వం. తా. 2. బొందుదు. తా. పూ. ము. 3. చో. తా. పూ. ము.

Scanned by CamScanner

గీ. వేగవతి యుత్తరపుదరి వెలయు హస్తి
గిరి నజుని యజ్ఞవేదికా పరిసరమునఁ
దనరు పుణ్యకోటివిమానమున వసించు
వరదుఁ డాత్మీయభక్తుల వరము లొసఁగు. 44

క. ఇచ్చోటుల వసియింతురు
సచ్చరితులుబుధులు సత్యసంధులు పెక్కం
డ్రెచ్చో నేమూర్తి భయం
బచ్చో నామూర్తిఁ గొలుతు రనుపమ భక్తిన్. 45

వ. విశేషించి యీ ఘటికాచలంబు సకలజనప్రశంసనీయం బని వసిష్ఠుండు
బల్కుటయు నమ్మను లమ్మనీంద్రచంద్రుంబూజించి స్వామీ యిందు
విషమప్రదేశంబున మేముండుట యెట్లుసిద్ధించు నుపాయంబుగలదేని
యాన తిమ్మననుటయు వసిష్ఠుండు వారల కిట్లనియె. 46

గీ. ఇమ్మహీధ్రమ్మునకు చుట్టు నెవ్వరేని
సమతలంబుగఁ జేయంగఁ జాలిరేని
యిందు మీరు సుఖంబున నుందు రనిన
వారు శ్రీనరసింహునిఁ జేరి మ్రొక్కి. 47

సీ. శిరములు కన్నులు [1]చెవులు కాళ్లు
చేతు లసంఖ్యముల్ జెంది త్రిభువ
నేశుఁడవై బ్రహ్మవై శక్ర రూపివై
యఖిల దేవాకృతి నలరి తీవ
రూపదీపితుఁడ వరూపుఁడ వఖిలస్వ
రూపుఁడ వీవ సంప్రాపకుఁడవు
అసమాక్ష [2]ముఖ్యులు నీయాజ్ఞ దాటంగలే
రితరు లెఱుంగుట కెంతవారు
పాకశాసనముఖ్య దిక్పాలవరులు
శాశ్వతైశ్వర్యు లైరి నీ సాంద్రకృపను

1. చెవులు (చెక్కులు). 2. ముఖులు. పూ. ము. తా.

సర్వ భూతాత్మకుండవు సర్వ శుచివి
నీ ప్రభావంబు దెలియంగ నేర్తుమెట్లు ? 48

సీ. నీవాఁడుగావున నిధివాథుఁడయ్యెను
దేవ ! కుబేరుండు దివిజవరుఁడు
నినుఁగొల్చి దుర్వాసముని శాపజలధిలో
మునిగిన శ్రీ గాంచె మున్నువోలె
కడఁకతో తండ్రి యంకంబెఱుంగనివాని
[1]గాఁచితి నీ యంకగానిఁగాఁగ
జనకుని కృతవీర్యసంభవు నంబరీ
షునిఁ గాచితివిమున్ను జనులు వొగడ
ఘన కృపావిభవమ్మునఁ గావు మమ్మ
నని మునీంద్రులు గొనియాడఁగా నృసింహుఁ
డంబు దారావగంభీర మయిన ఫణితి
హితము దళుకొత్త వారల కిట్టులనియె. 49

క. మెచ్చితిమునులారా మీ
యిచ్చకు వచ్చిన వరమ్ము లెయ్యవి చెపుడా
యిచ్చెద నన వారును మది
నిచ్చలముగ భక్తియుక్తినియతి దలిర్పన్. 50

క. దేవా యిగ్గిరి చుట్టును
నేవేళన్ నీదుసేవ యే మొనరింపన్
దావొసఁగు మనుచు వేడిన
నా విభుఁ డపు డాంజనేయు నాత్మఁదలంపన్. 51

వ. అంత, 52

మ. కనకోర్వీధర సన్నిభంబగు మహాకాయంబుతో విస్ఫుర
ద్ఘన కాంతిస్ఫుట కుండలద్వయముతోఁ గౌశేయవస్త్రంబుతోఁ
గన దుత్కంపిత వాలవేష్టనముతోఁ గమ్రాంజలిస్ఫూర్తితో
హనుమంతుం డపుడేగుదెంచి నిలిచెన్ హర్మ్యగ్రభాగంబునన్. 53

1. గాంచితి నీయంతవానిగాగ. పూ. ము.

గీ. నిలిచి సాగిలి మ్రొక్కి యో నీరజాక్ష!
నీకు నచ్చిన తొలిబంట నేన యిపుడు
నన్ను రమ్మన్నపనియేమి నాకుఁ దెలియ
నానతీయఁగఁ దగు నన్న నభవుఁ డనియె. 54

క. ఈ మునులు నిలిచియుండఁగ
నీ మహీధరమునను బార్వతీశ్వరుని దెస౯
భూమి సమతలము సేయుము
గ్రామము నీపేరనొకటి గావింపు[1]మిటన్. 55

క. అన నట్లజేసి యచ్చట
హనుమంతుఁడు తనదుపేర హనుమగ్రామం
బను నొక గ్రామంబొనరిచి
తన నెలవున కఱిగె నంతఁ దద్విజవరులున్. 56

క. అనుమోదమునను నరహరి
యనుమతిఁ దమయిండ్లనుండి హరిగృహమునకున్
జనుదెంచుచుఁ దత్పూజన
మొనరింపుచు నివ్విధమున నుండుచు నంతన్. 57

సీ. అంబుజాక్షునకుఁ గల్యాణమహోత్సవం
బాచరింపఁగ మదియందుఁ దలఁచి
పుష్పల చప్పరమ్ములు మేలు కురువేలు
తావుల పందిళ్లు దళ్లు పెక్కు
పట్టులు మేల్కట్టు బహుదివ్యమణిపంక్తి
తోడ నమర్చిన తోరణములు
నగరు ధూపంబులు నంగడి వీధులు
బుగబుగలీను కప్పురపు మ్రుగ్గు
యాగశాలలు కనకకల్యాణవేది
ధర్మహర్మ్యంబు[1]లును వీడుపట్లొనర్చి
చాటఁబనిచిరి సకల దిక్చక్రమునను
సరసిజాక్షుని పరిణయోత్సవదినంబు. 58

1. మికన్. తా. పూ. ము. 2. లను. పూ. ము. తా.

దేదీప్యమానమై దీప[1]ప్రతానంబు
రోచిసీరుహాలంబు రుచులనింప
దివ్యయానంబు నందుంచి రాజసమున
నుంచి తిరువీధు లేగించి యుంచితముగ
దిరుగ నగరు ప్రవేశించి దేవదేవు
నుంచి నైవేద్యముల దనియించి రెలమి. 65

క. ఈగతి తొమ్మిది దినములు
నాగమవిధి సమ్మతముగ నఖిలోత్సవముల్
రాగిల్లఁ దీర్థవారియు
దాగుగఁ దిరుకోటిడించి ప్రమదమెలర్పన్. 66

క. ఈవిధమున వైఖానసు
లేవేళ మహోత్సవంబు లెసఁగింపఁగ న
ద్భావమున జనులఁ బ్రోచుచు
నా విభుఁడు సుఖాబ్ధినోలలాడుచు నుండున్. 67

సీ. అపవర్గకాములకపవర్గ ఫలదంబు
ధనకాములకు మహాధన కరంబు
పుత్రార్థులకు బహుపుత్ర దాయకము నా
యుష్కాములకు మహాయుష్కరంబు
పాతక హరమును బహు రసాలంకార
భావ నానార్థ విభాసురంబు
సకల పురాణేతిహాస విఖ్యాతంబు
పాఠక శ్రావక భాగ్యఫలము
నిఖిల కవి బుధ సంస్తవనీయ మయిన
యీ చరిత్రంబు నిరతంబు నెసఁగు చుండు
తారకాచంద్రభాస్కరధరణిశైల
శరధు లెందాక నందాక జగతియందు 68

1. ప్రతాపంబు వ్రా. ము.

గీ. అనుచుఁ బల్కిన నారదమునివరేణ్యు
తోడ [1]భృగుముని మదిలోన వేడు కలర
ననఘ నీవల్ల సుకృతినైతి ననుచు
నతులు గావించి [2]పొంచి సమ్మతిని నుండె. 69

ఆశ్వాసాంతము

శా. దివ్యాహార పయస్సితామధుర మాధ్వీక ప్రవాహోపమా
నవ్యాహార విలాస హావ విలసన్నారీ నవాంభోజినీ
నవ్యాహారమణాపణాయిత బుధా నందానుసంధాన స
ద్రవ్యాహార కుముద్వతీరమణ రారాజద్యశోమండలా.

క. లోచన కమలా విలసన
యాచనక స్థూలలక్ష్య యౌవత హృదయా
సేచనక నిజౌజో వై
[3]రోచన కాశిక పతద్విరోధి వరేణ్యా!

మాలిని. సరసగుణసమాజా: సన్మృగేంద్రస్ఫుటౌజా!
పరభటకృతపూజా! బంధుగీర్వాణభూజా!
తరుణతరణితేజా! ధారుణీరాజరాజా!
భరణసుకవిభోజా! భాగమాంబాతనూజా!

ఇది శ్రీమత్పరమపదనాథ నిరవధికకృపాపరిపాక పరిచిత సరస
కవితాసనాథ తెనాలిరామకృష్ణకవినాథ ప్రణీతంబైన
ఘటికాచలమాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబు
నందు సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము.

---

2. యతఁ(ప). పు. ము. ౘ. 3. రోచనక